

Vlaams
Parlement

stuk **15** (2013-2014) – Nr. 3-G
ingediend op 28 november 2013 (2013-2014)

Ontwerp van decreet

houdende de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2014

Beleidsbrief
Leefmilieu en Natuur 2013-2014

Beleidsbrief
Ruimtelijke Ordening 2013-2014

Beleidsbrief
Onroerend Erfgoed 2013-2014

Verslag

namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuur,
Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
uitgebracht door dames Gwenny De Vroe en Valerie Taeldeman
en de heer Wilfried Vandaele
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Bart Martens.

Vaste leden:

de heren Robrecht Bothuyne, Lode Ceyskens, de dames Tinne Rombouts, Valerie Taeldeman;
 mevrouw Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, de heer Pieter Huybrechts, mevrouw Marleen Van den Eynde;
 de dames Gwenny De Vroe, Mercedes Van Volcem;
 de heren Bart Martens, Jurgen Vanlerberghe;
 mevrouw Tine Eerlingen, de heer Wilfried Vandaele;
 de heer Ivan Sabbe;
 de heer Hermes Sanctorum.

Plaatsvervangers:

de dames Karin Brouwers, Veerle Heeren, de heren Johan Sauwens, Jan Verfaillie;
 mevrouw Katleen Martens, de heren Wim Van Dijck, Wim Wienen;
 de heren Karlos Callens, Dirk Van Mechelen;
 de heer Steve D'Hulster, mevrouw Michèle Hostekint;
 de heren Piet De Bruyn, Marius Meremans;
 de heer Boudewijn Bouckaert;
 de heer Dirk Peeters.

Stukken in het dossier:

- 15** (2013-2014) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
 – Nr. 2: Amendementen
 – Nr. 3-A: Verslag namens de Commissie voor Bestuurszaken,
 Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme
 – Nr. 3-B: Verslag namens de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
 – Nr. 3-C: Verslag namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
 Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking
 – Nr. 3-D: Verslag namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
 – Nr. 3-E: Verslag namens de Commissie voor Economie,
 Economisch Overheidsinstrumentarium, Innovatie,
 Wetenschapsbeleid, Werk en Sociale Economie
 – Nr. 3-F: Verslag namens de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
- 12-A** (2012-2013) – Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
- 13** (2013-2014) – Nr. 1: Algemene toelichting
 – Nr. 2: Toelichtingen per programma
- 14** (2013-2014) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
- 16** (2013-2014) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof
- 21** (2013-2014) – Nr. 1: Meerjarenraming
- 2214** (2013-2014) – Nr. 1: Beleidsbrief
- 2232** (2013-2014) – Nr. 1: Beleidsbrief
- 2242** (2013-2014) – Nr. 1: Beleidsbrief

INHOUD

A. Deel Leefmilieu en Natuur	5
I. Toelichting.....	5
1. Toelichting beleidsbrief Leefmilieu en Natuur 2013-2014	5
2. Toelichting deel Leefmilieu en Natuur van de uitgavenbegroting 2014	9
II. Bespreking.....	11
1. Tussenkomen van de leden	11
2. Antwoorden van de minister	18
3. Replieken	23
III. Indicatieve stemming	24
B. Deel Ruimtelijke Ordening.....	24
I. Toelichting.....	24
1. Toelichting bij de beleidsbrief Ruimtelijke Ordening 2013-2014	24
2. Toelichting bij de begroting 2014	28
II. Bespreking.....	28
1. Vragen en opmerkingen van de leden.....	28
2. Antwoord van de minister	37
3. Replieken	40
III. Indicatieve stemming	42
C. Deel Onroerend Erfgoed	42
I. Toelichting.....	42
1. Toelichting uitgavenbegroting 2014.....	42
2. Toelichting beleidsbrief Onroerend Erfgoed 2013-2014	44
2.1. Terugblik op 2013	44
2.2. Naar een geïntegreerde beschermingsstrategie voor onroerend erfgoed	45
2.3. Meerdere partners zorgen voor onroerend erfgoed.....	46
2.4. De Vlaamse overheid schept de noodzakelijke voorwaarden voor de onroerenderfgoedzorg	47
2.5. De onroerenderfgoedzorg speelt in op de maatschappelijke dynamiek.....	47
2.6. Herdenking Eerste Wereldoorlog	48
II. Bespreking.....	49
1. Vragen en opmerkingen van de leden.....	49
2. Antwoord van de minister	55
III. Indicatieve stemming	58
Gebruikte afkortingen	59

Bijlagen

Bijlage 1: Aanvullende informatie over de stand van zaken van de twee pilotprojecten ‘parochiekerken’ in Gent en in de Westhoek.....	61
Bijlage 2: Overzicht van het personeel van het agentschap Onroerend Erfgoed op 31/10/2013.....	65
Bijlagen 3 en 4: zie dossierpagina op www.vlaamsparlement.be	

De Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed besprak het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2014 op 5, 12, 13 en 20 november 2013.

De uitgavenbegroting werd samen behandeld met de beleidsbrieven Leefmilieu en Natuur, Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed met de beleidsprioriteiten voor 2013-2014 (zie *Parl.St.* VI.Parl. 2013-14, nr. 2242/1, 2214/1 en 2232/1).

De uitgavenbegroting werd ook samen behandeld met de aan de commissie toegewezen hoofdstukken van het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2014. Over het ontwerp van programmadecreet wordt verslag uitgebracht in *Parl.St.* VI. Parl. 2013-14, nr. 2247/12.

De dames Gwenny De Vroe en Valerie Taeldeman brengen verslag uit over het deel Leefmilieu en Natuur, de heer Wilfried Vandaele over de delen Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed.

Op de [dossierpagina](#) van dit stuk op www.vlaamsparlament.be kunnen de wachtlijst van restauratiedossiers en een presentatie over de methode en de stand van zaken van de afbakening van archeologische zones worden geraadpleegd. Deze documenten werden aan de commissie bezorgd naar aanleiding van de bespreking van de beleidsbrief Onroerend Erfgoed. Andere bijkomende antwoorden zijn als bijlage bij dit verslag gevoegd.

A. DEEL LEEFMILIEU EN NATUUR

Het deel Leefmilieu en Natuur werd op 5 en 12 november 2013 besproken.

I. TOELICHTING

Mevrouw *Joke Schauvliege*, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, geeft toelichting bij de beleidsbrief Leefmilieu en Natuur en het deel Leefmilieu en Natuur van de begroting 2014.

1. Toelichting beleidsbrief Leefmilieu en Natuur 2013-2014

In de beleidsbrief wordt omschreven hoe de operationele doelstellingen uit de beleidsnota in het volgende werkjaar verder zullen worden gerealiseerd. Er wordt ook de link gelegd met de bijhorende ViA-projecten en de projecten uit het MINA-plan 4 die daarop aansluiten. De minister zal de belangrijkste thema's kort toelichten.

Klimaatbeleid

Er wordt, rekening houdend met de beschikbare middelen, gewerkt aan de uitvoering van het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2013-2020, goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 28 juni 2013. Daarnaast werden twee ontwerpen van energiebeleidsovereenkomsten (voor ETS-bedrijven en voor niet-ETS-bedrijven) bij de Europese Unie aangemeld. Deze overeenkomsten hebben het verhogen van de energie-efficiëntie tot doel en dragen op die manier bij aan de reductie van de emissie van broeikasgassen.

Luchtbeleid

2014 is een belangrijk jaar omdat verder zal worden onderhandeld over de herziening van de NEC-richtlijn, met het oog op nieuwe emissieplafonds voor 2025 of 2030. Hierbij zal er ook een Europese norm voor heel fijn stof (PM_{2,5}) vastgelegd worden.

Vanaf 2016 zal de kilometerheffing voor vrachtwagens ingevoerd worden. De invoering wordt verder voorbereid. Voor de kilometerheffing voor personenwagens en lichte voertuigen tot 3,5 ton wordt momenteel een proefproject uitgevoerd.

Het wettelijke kader voor de lage-emissiezones wordt voorbereid. In overleg met federaal staatssecretaris voor Mobiliteit Melchior Wathelet wordt een nieuw verkeersbord ingevoerd. De afspraken met de Vlaamse steden en gemeenten die een LEZ willen invoeren, worden in een convenant vastgelegd.

Integraal waterbeleid

In uitvoering van het gewijzigde decreet Integraal Waterbeleid worden de aangepaste bekkenstructuren opgericht.

De tweede Waterbeleidsnota zal aan de Vlaamse Regering ter goedkeuring worden voorgelegd.

De wet op de onbevaarbare waterlopen wordt aangepast met het oog op een hogere efficiëntie van het waterbeheer en om de betrokkenheid van de lokale actoren te versterken. Ook de fusie van polders en wateringen en de afschaffing van inactieve besturen wordt voortgezet.

Om overstromingen tegen te gaan, worden slibruiming en worden nieuwe gecontroleerde overstromingsgebieden aangelegd. Bijkomend worden erosiebestrijdingsmaatregelen ingevoerd, sedimentvangen aangelegd en wordt, waar nodig, geïnvesteerd in de elektromechanische infrastructuur. Voor een eerste reeks signaalgebieden wordt een startbeslissing ter goedkeuring aan de Vlaamse Regering voorgelegd.

Naast de operationele openbaredienstverplichtingen met betrekking tot risicobeheer, crisisbeheer en leveringszekerheid worden ook sociale openbaredienstverplichtingen opgelegd aan de watermaatschappijen. Dit moet alle klanten beter beschermen tegen de financiële gevolgen van verborgen waterlekken. De sociaal zwakkeren krijgen een betere bescherming tegen afsluiting en hebben recht op een gratis waterscan om hun watergebruik te beperken. De vrijgestelden van de saneringsbijdrage worden bovendien vrijgesteld van de vaste vergoeding voor drinkwater.

Afvalstoffen- en materialenbeleid

Om tegen 2020 tot de top vijf van Europese regio's inzake duurzaam materialenbeheer te behoren, werkt de minister voort aan het Vlaams Materialenprogramma dat steunt op drie complementaire pijlers:

- Plan C, het Vlaams transitienetwerk Duurzaam materialenbeheer, dat zorgt voor een ambitieuze langetermijnvisie voor 2050;
- SuMMa, het Steunpunt Duurzaam Materialenbeheer, dat zorgt voor het beleidsondersteunend onderzoek;
- 45 concrete acties binnen negen hefbomen, die ervoor zorgen dat de langetermijnambitie wordt waargemaakt.

De materialenscan wordt ingezet om bedrijven te screenen op de mogelijkheden om hun materiaalkringloop beter te sluiten. De implementatie van de aanbevelingen van de materialenscan zal ondersteund worden via de kmo-portefeuille.

Er zullen concrete voorstellen worden gedaan voor een aangepast economisch instrumentarium om het duurzaam materialenbeleid te ondersteunen en voor de invulling van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid.

Met een proefproject op drie oude stortplaatsen wordt kennis opgebouwd over het ontgraven van oude storten ('enhanced landfill mining') om zo de materialen terug in de kringloop te brengen.

Beleid bodem en natuurlijke rijkdommen

Het Bodemdecreet wordt gewijzigd met het oog op een optimalisatie van het bodemsaneringsbeleid door onder meer:

- een vereenvoudiging van de overdracht van risicogronden;
- de opdeling van de saneringsplicht en vrijstelling van saneringsplicht in de tijd;
- de afschaffing van de bijzondere regeling voor onteigening van gronden;
- de invoering van een regeling voor vermengde verontreinigingen: verontreinigingen die in verschillende periodes of op verschillende gronden ontstaan zijn waardoor er meerdere saneringsplichtigen zijn en waarbij het technisch gezien niet te bepalen is wie waarvoor verantwoordelijk is.

Na de goedkeuring van het samenwerkingsakkoord met de federale overheid en de andere gewesten zal het langverwachte stookolietankfonds opgericht worden zodat de eerste saneringen in 2015 van start kunnen gaan. Er wordt ook in een retroactieve tussenkomst voorzien voor wie vroeger vrijwillig heeft gesaneerd.

Gebaseerd op de evaluatie van de instrumenten van het delfstoffenbeleid en de link met het duurzaam materialenbeleid wordt het Oppervlakedelfstoffendecreet gewijzigd. Na deze decretale wijziging kan de delfstoffennota 'Zand in Vlaanderen' worden vastgesteld.

Bodemsaneringen worden versneld door de operationalisering van de cofinanciering. De sanering van verontreinigde terreinen van scholen wordt ondersteund via het protocol dat met AGIO werd afgesloten. De programmatische aanpak van de sanering van oude gasfabrieken wordt voortgezet.

De procedure voor het tweede Algemeen Oppervlakedelfstoffenplan zal worden afgerond.

De gemodelleerde lagen van het quartair, tertiair, krijt en de diepe ondergrond worden aan elkaar gekoppeld om een globaal, sluitend driedimensionaal model van de Vlaamse ondergrond te creëren. Vanaf het najaar van 2013 is dit model van de Vlaamse ondergrond voor het publiek beschikbaar.

Biodiversiteitsbeleid

Er worden 36 aanwijzingsbesluiten met betrekking tot de instandhoudingsdoelstellingen definitief goedgekeurd. Daarna wordt volop ingezet op de implementatie van de IHD. Voor elke speciale beschermingszone wordt een managementplan opgesteld, waarin ook de lopende beheerplannen worden opgenomen. Met de verschillende actoren die willen meewerken aan de realisatie van de instandhoudingsdoelen wordt een samenwerkingsovereenkomst gesloten. Ook de decreetwijzigingen die nodig zijn om de IHD te bereiken, worden doorgevoerd. Indien nodig voor de realisatie van de instandhoudingsdoelen voor de kleine rietgans zal ook bijkomend te beschermen historisch permanent grasland worden vastgelegd.

In het kader van vereenvoudiging en verhoging van de effectiviteit wordt het geïntegreerd beheerplan ingevoerd. Het aankoopbeleid wordt prioritair gericht op het realiseren van de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen, het verder optimaliseren van de toegankelijkheid en het opzetten of verder realiseren van geïntegreerde projecten in en rondom de steden.

De inhaalbeweging voor de erkenning van natuurreservaten wordt voortgezet. In 2013 zal bijkomend 1200 hectare als natuurreservaat worden erkend, in 2014 1500 ha, met als doel de historische achterstand weg te werken.

De actualisatie van het Soortenbesluit en de volledige jachtwetgeving wordt afgewerkt.

Het systeem van de groenjobs wordt geïntegreerd met dat van de milieu- en natuurwerkers, waarbij tegelijkertijd een grote vereenvoudiging wordt doorgevoerd.

Het experiment met de zomerspeelzones, waarbij tussen 1 juli en 31 augustus 2013 3732 hectare extra ter beschikking van de jongeren werd gesteld, zal ook in 2014 doorlopen.

In het kader van het witboek Interne Staatshervorming wordt vanaf 1 januari 2014 de bevoegdheid voor de erkenning, subsidiëring en opvolging van de bosgroepen en regionale landschappen aan de provincies overgedragen.

Om de financiële middelen van het bossencompensatiefonds maximaal, maar efficiënt aan lokaal gedragen bebossingsprojecten te besteden, zal dit instrument ook voor terreinbeheerende verenigingen en privé-eigenaars worden opengesteld.

Beleid lokale leefkwaliteit

De geluidskaarten ‘tweede fase’ voor wegen en spoorwegen werden op 13 september 2013 goedgekeurd. Ter voorbereiding van het actieplan voor de tweede fase werd een studieopdracht uitgeschreven om verschillende maatregelen en scenario’s te moduleren. Op basis van de resultaten hiervan zal het actieplan voor de tweede fase worden voorbereid. Ook een nieuw geluidsactieplan voor de luchthaven van Zaventem zal worden vastgesteld.

Na de nieuwe normering voor muziekactiviteiten wordt in overleg met de sector ook een regeling vastgelegd voor de beheersing van het geluidsniveau in bioscoopzalen.

Voor de hotspots in Genk-Zuid en de regio Menen worden de actieplannen vervolledigd in overleg met de bevolking en overheid, zodat ze een lokaal gedragen actieplan vormen. Het Steunpunt Milieu en Gezondheid voert de derde cyclus van het Vlaamse Humane Biomonitoringsprogramma uit.

Mestbeleid

Naar aanleiding van de tussentijdse evaluatie van de resultaten van de waterkwaliteit en de nitraatresidu’s in het kader van MAP4 werd overlegd met de Europese Commissie. Op basis hiervan wordt het vijfde Mestactieplan, dat zal lopen van 2015 tot 2018, voorbereid.

Het Coördinatiecentrum Voorlichting en Begeleiding duurzame Bemesting zal ook in 2014 de landbouwers van nabij begeleiden voor het uitwerken van resultaatgerichte oplossingen voor de verbetering van de waterkwaliteit.

Beleid open ruimte

Door het aangekondigde nieuwe decreet betreffende de landinrichting zal een ruime ‘instrumentenkoffer’ beschikbaar worden voor de inrichting en het beheer van gebieden, al dan niet in het kader van het flankerend beleid. Dit zal leiden tot meer efficiëntie op het terrein omdat er meer op maat en geïntegreerd kan worden gewerkt.

Tegelijk wordt een conceptnota uitgewerkt over de harmonisering van de compenserende vergoedingen om de beperkende of nadelige gevolgen van beleidsbeslissingen op het grondgebruik te vergoeden.

In afwachting van het Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling III worden de beheerovereenkomsten die op 31 december 2013 aflopen, met een jaar verlengd. Voor de implementatie van het PDPO III worden meer efficiënte en resultaatgerichte beheerovereenkomsten voorbereid.

Slagkrachtige overheid

De ontwerpen van decreet betreffende de omgevingsvergunning en betreffende complexe projecten worden afgewerkt. Ook aan de uitvoeringsbesluiten wordt gewerkt, zodat de omgevingsvergunning in 2015 van start kan gaan. In de procedure van de omgevingsvergunning worden de milieueffectrapportering en de veiligheidsrapportering geïntegreerd. Tegelijkertijd krijgen de vergunningen een permanent karakter. De beleidsdomeinen Leefmilieu en Ruimtelijke ordening werken een bestuurlijke samenwerking uit voor de handhaving van de omgevingsvergunning. In overleg met alle bestuursniveaus wordt een flankerend beleid uitgewerkt voor vergunning- en adviesverlenende overheden ter ondersteuning van hun nieuwe taken in het kader van de procedure voor de omgevingsvergunning. Voor de aanvraag van een omgevingsvergunning wordt een uniek digitaal omgevingsloket beschikbaar gesteld.

In uitvoering van het witboek Interne Staatshervorming worden de beschikbare middelen van de samenwerkingsovereenkomst Milieu herbestemd voor het gemeentelijke rioleringsbeleid en handhaving.

2. Toelichting deel Leefmilieu en Natuur van de uitgavenbegroting 2014

Algemeen

Minister *Joke Schauvliege* zal enkel de belangrijkste wijzigingen in de uitgavenbegroting toelichten. Ze vraagt daarbij aandacht voor de context en meer bepaald voor het feit dat de Vlaamse Regering geconfronteerd werd met de opdracht om circa 700 miljoen euro te besparen, om het begrotingsevenwicht te kunnen halen. De minister meent dat het resultaat positief is voor de beleidsvelden Leefmilieu en Natuur en laat daarbij opmerken dat het budget voor deze domeinen sinds 2009 is toegenomen.

Als generieke aanpassing kan worden gemeld dat er – net zoals in 2012 en in 2013 – ook in 2014 besparingen op de personeelskredieten werden doorgevoerd. Zo zal de Vlaamse overheid erin slagen haar personeelsaantal in koppen te verminderen met 6 percent tegen het einde van deze legislatuur. Er wordt ook een deel van de bijkomende besparing op de indexprovisie ingeschreven. De voorziene indexatie van de kredieten is daarentegen wel toegepast.

Een andere, eerder punctuele wijziging is een overdracht van 3.085.000 euro voor de regionale landschappen en bosgroepen naar het Provinciefonds, wat gebeurt overeenkomstig de afspraken met de provincies in het kader van de interne staatshervorming.

Vooraleer de begrotingsaanpassing thematisch wordt overlopen, laat de minister nog opmerken dat er met de notie ‘constant beleid’ wordt gewerkt, dit betekent dat de beleidsruimte dezelfde is als bij de aangepaste begroting 2013, tenzij anders vermeld.

Departement Leefmilieu, Natuur en Energie

Wat betreft de budgetten ressorterend onder het Departement LNE die eerder transveraal of sturend ingezet worden, is er aan ontvangstenzijde in 2014 de vijfjaarlijkse piek in

de aanvragen voor erkenningen als controletechnicus, voor laboratoria en dergelijke (sinds 3 mei 2013 is daarvoor het VLAREL-fonds opgericht), waardoor er 0,7 miljoen euro aan meerinkomsten worden ingeschreven.

Het loonkrediet van het Departement LNE werd ten opzichte van de aangepaste begroting 2013 verhoogd met 1,548 miljoen euro voor de uitvoering van de tweede fase van de uitvoering van de richtlijn Industriële Emissies. De minister wil niet dat personeelsbesparingen de handhaving in gevaar zouden brengen en heeft daarom extra personeel gevraagd voor de controle op de uitvoering van de RIE.

Lokale overheden

Ook bij de begrotingsopmaak 2014 wordt in een bedrag van ruim 3,2 miljoen euro voorzien voor de ondersteuning van de zogenaamde Mina-werkers.

De middelen van de aflopende samenwerkingsovereenkomst Milieu gaan niet verloren voor de steden en gemeenten. Zij kunnen nog steeds over dit geld beschikken, maar als extra subsidie voor rioleringswerken.

Van het budget voor de gemeentelijke en provinciale samenwerkingsovereenkomsten is 20 miljoen euro beleidskrediet verschoven naar rioleringsubsidies, 2 miljoen euro naar subsidies voor gemeentelijke investeringen in afvalpreventie, -beheer en -verwerking en 1,798 miljoen euro is bestemd voor handhavingsbeleid.

Klimaatbeleid

Voor wat betreft het klimaatbeleid wordt de eenmalige ontvangst in de aangepaste begroting 2013 voor het afronden van de APCF/MCCF-klimaatrechten niet meer ingeschreven. Ook het in 2013 ontvangen dividend van 2012 valt weg. Dit betekent circa 12,5 miljoen euro aan minderontvangsten van de Vlaamse Milieuholding. Dit is volgens de minister logisch gezien het een eenmalige ontvangst betrof.

Water

Voor het thema Water zijn er dus ook enkele wijzigingen bij de opmaak van de begroting 2014. De beleidskredieten voor rioleringsubsidies nemen, zoals al vermeld, toe met 20 miljoen euro en bedragen nu 129,662 miljoen euro.

Natuur en biodiversiteit

Voor het natuur- en biodiversiteitsbeleid worden bij de begrotingsopmaak 2014 ook nieuwe stappen gezet met het oog op het realiseren van de IHD. Er wordt bij het Agentschap voor Natuur en Bos 1,25 miljoen euro bijkomend beleidskrediet ingeschreven voor het nieuwe beleid inzake de instandhoudingsdoelstellingen. Er wordt voor flankerende maatregelen nog eens 1,25 miljoen euro bijkomend beleidskrediet ingeschreven, terug te vinden bij de Vlaamse Landmaatschappij. Recurrent betekent dit dus 2,5 miljoen euro die de minister heeft vrijgemaakt voor de IHD.

De realisatie van de IHD veronderstelt een forse investering in inrichtingswerken: afgraven, ontbossen, bosvorming, hermeanderen, baggeren, exoten bestrijden enzovoort. Een aantal van deze werken zal via grootschalige natuurinrichtingsprojecten verlopen. Maar er zijn ook tal van kleine inrichtingen noodzakelijk die snel en op maat kunnen worden afgesproken. Er wordt hiervoor door het ANB maximaal ingezet op samenwerking met partners.

Wat betreft de werking van het bossencompensatiefonds, wordt er in de opgemaakte begroting voor 2014 voor gezorgd dat de VLM kan optreden als aankoper van gebieden, met middelen van het fonds. Voor de aankoop van de Vinderhoutse bossen door de VLM wordt zodoende in een bijkomende dotatie aan de VLM voorzien, ten bedrage van 0,85 miljoen euro.

Ook wordt de 2,77 miljoen euro aan beleidskredieten, die bij de begrotingsaanpassing 2013, bij wijze van eenmalige maatregel, werd verschoven voor de voorbereiding van de vergunningendatabank, terug bij de kredieten voor biodiversiteitsbeleid gezet. Dit bedrag wordt nog verhoogd tot 4,155 miljoen euro, met de bedoeling dat het verschil, met name 1,385 miljoen euro, bij de begrotingsopmaak 2016 terugvloeit naar het Departement LNE om de werking van de vergunningendatabank te verzekeren.

Afval

De ontvangsten uit afvalheffingen verminderen met 3,25 miljoen euro, als gevolg van het effect van de sturende heffing op zich, en door het wegvallen van een afvalstroom uit Wallonië naar Limburg. De ongunstige economische context brengt ook een vermindering van de ontvangsten met zich mee.

II. BESPREKING

1. Tussenkomen van de leden

Tussenkomen van de heer Hermes Sanctorum

De heer *Hermes Sanctorum* stelt diverse vragen over het klimaatbeleid. De eerste vraag gaat over het al dan niet voldoen aan de Kyotodoelstelling. In de beleidsbrief verwijst de minister naar de cijfers inzake broeikasgasuitstoot van de periode 2008-2011. De definitieve cijfers voor 2012 zijn nog niet bekend, maar er zouden volgens het lid al voorlopige cijfers circuleren. Kan de minister de voorlopige cijfers voor 2012 al geven? De vraag is welke impact die cijfers zullen hebben op de aankoop van emissierechten of het gebruik van al beschikbare emissierechten.

De minister verwees in haar toelichting naar het nieuwe Vlaams Klimaatbeleidsplan 2013-2020. Een gecumuleerde reductiekloof van tien megaton CO₂-equivalenten moet nog worden gedicht. Door de kortetermijnmaatregelen die worden gefinancierd via het Vlaams Klimaatfonds zou de kloof met een megaton kunnen worden gereduceerd. Welk exact bedrag is vandaag beschikbaar via het fonds? Gaat het enkel nog om de opbrengsten van de veiling van rechten uit de zogenaamde nieuwkomersreserve of zijn er nieuwe middelen bijgekomen? De toelichting per programma vermeldt dat het bedrag van de inkomsten uit de verkoop van de nieuwkomersreserve bij de begrotingsaanpassing 2013 integraal werd ingeschreven als uit te geven in 2013. Welk bedrag werd in 2013 reeds gebruikt vanuit het fonds en voor welke doeleinden?

De heer Sanctorum informeert voorts naar de financiering van de prioritaire maatregelen in het Vlaams Klimaatbeleidsplan. Is er al duidelijkheid over de financiering ervan, in de eerste plaats wat betreft de kortetermijnmaatregelen voor 2013 en 2014? Indien dit het geval is, kan de minister daar meer toelichting bij geven?

De Vlaamse Regering heeft ook al een beslissing genomen over de compensatie aan de industrie voor de indirecte 'carbon leakage'. Hoe zal de compensatie exact gebeuren? Over hoeveel geld gaat het? Zijn er al compensaties uitgekeerd?

De heer Sanctorum verwijst ook naar de eerdere discussies in de commissie over internationale klimaatfinanciering. Ook voor het begrotingsjaar 2014 vindt het lid in de begroting geen middelen terug voor de Vlaamse bijdrage daarin. Blijkbaar wacht de minister nog op de uitkomst van de onderhandelingen met de federale overheid en de gewesten in de Nationale Klimaatcommissie over de verdeling van de middelen en de inspanningen. Kan de minister bevestigen dat voor zowel 2013 als 2014 geen kredieten worden ingeschreven voor de internationale klimaatfinanciering?

Wat betreft deze financiering is er ook het traject naar 2020. De strategische adviesraden hebben volgens het lid een gezamenlijk advies uitgebracht en een voorzichtige berekening gemaakt van wat Vlaanderen jaarlijks zou moeten bijdragen in de internationale klimaatfinanciering. Voor 2013 gaat het over 83 miljoen euro en voor 2014 over 134 miljoen euro (advies van Minaraad en SERV van 28 maart 2013 over het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2013-2020). Indien de minister inderdaad geen middelen heeft ingeschreven, wordt op die manier volgens de heer Sanctorum een schuld opgebouwd. Voor 2015 is er een geschatte bijdrage van 185 miljoen euro. Bovendien zal het Vlaams Klimaatfonds ook andere inspanningen moeten financieren, zoals de compensatie aan de industrie voor de indirecte 'carbon leakage' die volgens het lid wordt geraamd op een goede 40 miljoen euro jaarlijks. De inkomsten uit de veiling van emissierechten worden daarentegen op 100 miljoen euro per jaar geschat. Hoe gaat de minister de rekening doen kloppen?

Op 23 juli 2013 heeft de minister ook een tender uitgeschreven voor de aankoop van emissierechten. De deadline voor het indienen van offertes was volgens het lid 13 september 2013. Wat is de stand van zaken? Werden extra emissierechten aangekocht voor de voorbije Kyotoperiode of voor de nieuwe periode (2013-2020)? Welke rechten zijn aangekocht?

Tussenkomst van mevrouw Gwenny De Vroe

Mevrouw Gwenny De Vroe stelt vast dat in deel 4 Beleidsvisie van de beleidsbrief inzake de beleidseffecten telkens naar een referentiejaar (het laatste jaar waarvoor cijfers beschikbaar zijn) en een trend wordt verwezen. Is het mogelijk de cijfers van de voorgaande jaren mee te delen, zodat de trend beter kan worden beoordeeld?

Tussenkomst van mevrouw Marleen Van den Eynde

Mevrouw Marleen Van den Eynde ziet in het deel 4 Beleidsvisie een aantal positieve beleidseffecten. Maar ook zij stelt vast dat de cijfers vaak achterhaald zijn. Er worden bijvoorbeeld nog cijfers van 2009 vermeld. Het lid begrijpt dat er in bepaalde gevallen geen recentere cijfers beschikbaar zijn, maar dat maakt het voor de commissieleden ook moeilijk om na te gaan of de trend positief is.

Net zoals de heer Sanctorum, vraagt ook mevrouw Van den Eynde zich af hoe de minister in 2014 het klimaatbeleid zal financieren, aangezien er nog geen overeenkomst is bereikt met de federale overheid en de gewesten over de verdeling van de middelen uit de veiling van emissierechten. Voor de toekomst zou wel duidelijk zijn dat de middelen naar de gewesten gaan, maar voor het huidige jaar is er nog geen akkoord.

In mei 2013 waren er volgens het lid 67 toegankelijkheidsregelingen in natuur- en bosgebieden. Worden bijkomende initiatieven genomen om de toegankelijkheid te verhogen?

De minister vermeldt in de beleidsbrief ook een ViA-project over de mogelijkheden van de transitie naar elektrisch rijden. Mevrouw Van den Eynde vraagt zich af waarom deze Vlaamse Regering blijft inzetten op elektrisch rijden in plaats van het rijden op aardgas. De Vlaamse minister voor Mobiliteit heeft wel een proefproject met bussen die rijden op CNG.

Inzake het materialenbeleid werden met het Materialendecreet enkele belangrijke stappen gezet, die ook op Europees niveau goed worden onthaald. Het materialenbeleid steunt op drie pijlers. Maar wat werd op het terrein al concreet gerealiseerd?

Volgens het lid blijft onduidelijk wat nu het beleid van de Vlaamse Regering is inzake de afvalverbrandingsovens. Is er voldoende verbrandingscapaciteit? Komt er een moratorium? Mevrouw Van den Eynde herinnert aan de belofte die vroeger werd gedaan aan de inwoners van de Neerlandwijk in Wilrijk. De ISVAG-oven zou worden gesloten en tegen 2013 zou een nieuwe locatie worden gekozen. Intussen is de installatie nog steeds in bedrijf. Dit is volgens het lid zowel een verantwoordelijkheid van deze als van de vorige Vlaamse regeringen.

Tussenkomst van mevrouw Tine Eerlingen

Mevrouw Tine Eerlingen gaat eerst in op het klimaatbeleid. Volgens recente persberichten zou de opwarming van de aarde nog sneller gaan dan wetenschappers hadden voorzien. Nooit eerder zaten er zoveel broeikasgassen in de atmosfeer dan in 2012. Het weeragentschap van de Verenigde Naties trekt daarom nog maar eens aan de alarmbel. Ook het IPCC van de Verenigde Naties benadrukte in zijn meest recente rapport dat de concentraties broeikasgassen in de atmosfeer niveaus hebben bereikt die de laatste 800.000 jaar ongezien zijn. Het probleem is volgens het lid dat de impact van de klimaatveranderingen in Vlaanderen nog maar weinig wordt gevoeld. Gebeurtenissen zoals de tyfoon in de Filipijnen trekken wel de aandacht, maar ook daar is het moeilijk te bewijzen dat er een directe link is met de klimaatverandering. Vast staat wel dat er veranderingen op til zijn. Vlaanderen heeft een Adaptatieplan en een Mitigatieplan goedgekeurd en heeft ook het Vlaams Klimaatfonds opgericht.

In het Vlaams Mitigatieplan staat te lezen dat de beschikbare middelen beperkt zijn ten opzichte van de omvang van de noden. Iedereen kan vaststellen dat het economisch moeilijke tijden zijn en dat tegelijkertijd de uitdagingen groot zijn. Er werden door de verschillende beleidsdomeinen 33 maatregelen ingediend om in aanmerking te komen voor cofinanciering, waarvan er een 14-tal werden gekozen om nu snel te implementeren. Stel dat er bijkomende inspanningen nodig zijn om de doelstellingen te halen, zullen de resterende negentien maatregelen dan worden opgevestigd? Of zal de minister ervoor opteren bijkomende emissierechten aan te kopen?

De fractie van mevrouw Eerlingen hoopt dat eind 2013 eindelijk een akkoord kan worden bereikt over de verdeling van de inspanningen tussen de gewesten, de inning van de ETS-middelen en de klimaatfinanciering wereldwijd. Pas op dat moment zal Vlaanderen duidelijkheid hebben over zijn precieze doelstelling inzake CO₂-reductie.

Uit de cijfers in de beleidsbrief blijkt dat er in 2012 een grote daling was inzake de blootstelling aan fijn stof ten opzichte van de voorgaande jaren. Hoe verklaart de minister deze plotse sprong voorwaarts? Gaat het om een duurzame verbetering of om een eenmalige kentering die door bepaalde omstandigheden kan worden verklaard?

Mevrouw Eerlingen gaat vervolgens in op het thema integraal waterbeleid. Nitraten en fosfaten blijven het oppervlaktewater nog op veel plaatsen vervuilen tot boven de toegestane norm. Vooruitgang op dit vlak blijkt een moeizaam proces te zijn. De fractie van het lid kijkt uit naar het overleg over de Programmatische Aanpak Stikstof die in Vlaanderen zou worden geïmplementeerd, na evaluatie van het systeem in Nederland. Kan de minister bevestigen dat de programmatische aanpak door Vlaanderen zal worden overgenomen?

Mevrouw Eerlingen stelt dat op het vlak van het bestrijden van de wateroverlast er het afgelopen jaar duidelijke stappen vooruit zijn gezet. Eind december 2013 wordt de tweede

Waterbeleidsnota van de Vlaamse Regering verwacht. Het lid informeert naar de evaluatie van de watertoets. De eerste signalen zijn volgens de minister positief. Wanneer verwacht de minister dat de evaluatie kan worden afgerond? Zal het instrument nog worden bijgestuurd?

Wat het afvalstoffen- en materialenbeleid betreft, laat mevrouw Eerlingen opmerken dat de hoeveelheid gestorte niet-brandbare bedrijfsafvalstoffen een zeer grote stijging kende, van 980.000 ton in 2010 naar maar liefst 1,4 miljoen ton in 2011. Nochtans wordt gestreefd naar een afname. Wat verklaart deze toename? Zal de stijgende trend zich doorzetten voor 2012 of zal de uitvoering van het Materialendecreet, dat op 1 juni 2012 in werking is getreden, voor een kentering zorgen?

Mevrouw Eerlingen vindt het in ieder geval positief dat er werk wordt gemaakt van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid en dat er nog verdere stappen zullen volgen. Ze is ervan overtuigd dat dit een grote impact kan hebben op de materialenkringlopen.

Op het vlak van bodembeleid is het uitkijken naar het langverwachte stookolietankfonds waarvoor intussen een ontwerp van samenwerkingsakkoord werd ondertekend. Mevrouw Eerlingen hoopt dat dit samenwerkingsakkoord nog voor het einde van de legislatuur door het parlement kan worden goedgekeurd. Positief is dat het fonds retroactief zal werken, maar het is jammer dat het pas in 2015 in werking zal treden. Voor vele betrokkenen is dat nog lang wachten, maar het lid begrijpt dat de voorbereiding van de uitvoering nog enige tijd vergt.

Inzake bodemsanering zou 34 percent van de gronden zijn aangepakt. Het doelbereik voor 2012 was echter 90 percent. Hoe verklaart de minister dat dit proces zo langzaam verloopt? Worden er in de begroting 2014 bijkomende middelen voor uitgetrokken?

Wat betreft de diepe ondergrond leest mevrouw Eerlingen in de beleidsbrief dat eventuele aanvragen die het toepassen van de techniek van het hydraulisch fractureren of 'fracking' impliceren, pas in behandeling zullen worden genomen na de geplande actualisering van het milieubeoordelingskader op Europees niveau. Het is positief dat de minister wil wachten op Europa, maar het lid hoopt dat ook nadien voldoende rekening zal worden gehouden met de specifieke context van Vlaanderen. Er is immers een grote diversiteit in de Europese context.

In 2013 zal de minister 1200 hectare gebied als natuureservaat erkennen. Ze geeft daarbij zelf aan dat er een grote achterstand was. Intussen hebben de mensen op het terrein zich moeten behelpen. Maar nu zou hun geduld worden beloond, want de minister belooft voor 2014 nog voor 1500 ha aan achterstallige erkenningen uit te voeren. Zal dat nog in deze legislatuur gebeuren of worden deze erkenningen over het hele jaar 2014 gespreid?

Mevrouw Eerlingen verwijst naar het recente rapport van INBO 'Natuurindicatoren 2013'. Dat toont genuanceerd de toestand van de Vlaamse natuur op 33 weloverwogen indicatoren. In het rapport is ook sprake van soortenbeschermingsplannen. INBO stelt dat er achttien zijn opgesteld waarvan er zeventien in uitvoering zijn. Dat stond ook al zo vermeld in het rapport voor 2012. Maar recent antwoordde de minister op een vraag om uitleg dat er nog geen soortenbeschermingsprogramma's definitief zijn goedgekeurd, maar dat eraan wordt gewerkt (*Vragen* Vl.Parl. 2012-13, nr. C233). Op de website van VILT was dan weer te lezen dat de eerste SBP's dit najaar worden goedgekeurd en dat ze ook in uitvoering worden gebracht.

Wat bedoelde het INBO wanneer het stelde dat er in 2012 en 2013 zeventien SBP's in uitvoering zijn? Betreffen dit programma's die in vorige legislatuur zijn gestart en nog doorlopen? Voor welke soorten? Wie voert die momenteel uit, de erkende terreinbeherende verenigingen of personeel van het agentschap? Welk totaalbudget wordt daarvoor ingezet?

Wanneer verwacht de minister dat de eerste van de nieuwe generatie soortbeschermingsplannen, die in het najaar van 2013 nog zouden worden goedgekeurd, op het terrein kunnen worden uitgevoerd?

VILT vermeldt ook dat bij de opmaak van de SBP's alle betrokkenen en belanghebbenden zijn samengebracht en er heel concrete afspraken werden gemaakt voor de uitvoering van actieplannen, per soort of per soortengroep. Betekent dit dat er bij de uitvoering van de SBP's niet alleen overheidspersoneel wordt ingezet, maar ook andere actoren? Zo ja, over welke andere actoren gaat het en krijgen ze daar dan een vergoeding voor?

Mevrouw Eerlingen stelt vast dat de recente kaarten van de Boswijzer nog niet op de website zijn terug te vinden. Waar en wanneer zullen ze worden gepubliceerd? In antwoord op de actuele vragen in de plenaire vergadering van 9 oktober 2013 zei de minister ook dat een aantal organisaties de kaarten hebben kunnen inkijken (*Hand. VI.Parl. 2013-14, nr. 5*). Om welke organisaties gaat het dan? Wanneer zullen de kaarten voor het grote publiek toegankelijk zijn?

De fractie van mevrouw Eerlingen pleit ervoor om het bossencompensatiefonds meer financiële armslag te geven.

Vanuit het middenveld is er ook veel druk geweest om de kwestie 'zonevreemde bossen' via verschillende sporen aan te pakken. Is de minister nog bezig met het uitwerken van een concrete oplossing? Is er intussen nog overleg geweest met de Vlaamse minister van Ruimtelijke Ordening?

Vanaf 1 januari 2014 worden de regionale landschappen een provinciale bevoegdheid. De regionale landschappen zelf pleiten voor een overkoepelende structuur die mee hun eigenheid kan helpen bewaren en bewaken. Die zou ervoor kunnen zorgen dat de verschillende regionale landschappen op elkaar blijven afgestemd, met gelijkaardige acties en een gelijkaardige profilering. Komt er nog een overkoepelende structuur of wordt de werking van de regionale landschappen voortaan aan de provincie overgelaten?

Er werden in 2013 geen nieuwe aanvragen voor de erkenning van stiltegebieden ingediend. Momenteel kent Vlaanderen slechts enkele erkende stiltegebieden. Op welke manier worden gemeenten ertoe aangespoord om een aanvraag in te dienen? Volgens het lid zijn er zones die voor de erkenning in aanmerking komen, maar weten de gemeenten doorgaans niet hoe ze een dergelijke dossier moeten indienen. Volgens de beleidsbrief is er een eerste aanzet gegeven voor het stiltebeleid in dichter bewoonde gebieden. Hoe wil de minister dit aanpakken? Wat is haar visie?

De minister stelt dat er een geluidszorgsysteem voor bioscopen zal worden vastgelegd in een ministerieel besluit, met onder meer maatregelen die betrekking hebben op het onderhoud en de kalibratie van zalen en op instellingen van het digitale geluidssysteem, meet- en registratieverplichtingen, indicatieve maximale geluidsniveaus en maatregelen die de bewustmaking van de bioscoopbezoekers beogen. Zal de minister een geluidsnorm opleggen of wordt er gekozen voor zelfregulering? Wanneer zal het ministerieel besluit worden gepubliceerd? Zal het geluidszorgsysteem op 1 januari 2014 kunnen ingaan, zoals eerder vooropgesteld? Zal de minister nog bijkomende maatregelen nemen voor het vermijden van gehoorschade bij kinderen?

Wat de agromilieumaatregelen betreft, vraagt mevrouw Eerlingen of de minister zal blijven inzetten op een meer gebiedsgerichte inzet van beheersovereenkomsten, om de efficiëntie te verbeteren.

Het verheugt de fractie van mevrouw Eerlingen dat de minister meegaat in het Europese verhaal waarbij ecologie wordt bekeken vanuit de diensten die natuur levert en de waarde die ze heeft voor het bestaan en de welvaart van de mens. Toch staat in de beleidsbrief niet duidelijk waar de minister heen wil met het concept ecosysteemdiensten. Kan de minister haar visie verduidelijken?

Tussenkomst van mevrouw Tinne Rombouts

Mevrouw *Tinne Rombouts* dankt de minister voor haar beleidsbrief. Daaruit blijkt dat de laatste jaren een aantal problemen echt aangepakt zijn, ook al zijn daar vaak moeilijke discussies mee gepaard gegaan. Over sommige maatregelen zal er ook bij de uitvoering discussie blijven bestaan en zal bijsturing eventueel nodig zijn.

De minister hecht veel belang aan luchtkwaliteit in haar beleid. Het is nu wachten op de vastlegging van de verdeling van de emissieplafonds tussen de gewesten voor transport. Dat is een belangrijke stap die nog moet worden gezet. Vlaanderen werkt ook actief mee aan de herziening van de NEC-richtlijn. Wat is de timing van deze dossiers? Kunnen ze de komende maanden nog worden afgewerkt?

Het is positief dat de minister een kader zal uitwerken voor de LEZ. Het komt tegemoet aan een vraag die in het parlement al werd gesteld maar die ook bij de lokale overheden leeft. Volgens de beleidsbrief zal dit covenant elementen bevatten over de gebiedsafbakening, flankerend beleid, communicatie, de monitoring van effecten en de uitwisseling van gegevens die noodzakelijk zijn voor de handhaving. Betekent dit dat de technische opvolging en de handhaving niet op Vlaamse niveau zal gebeuren en men daarvoor bijgevolg verschillende technieken voor zal kunnen toepassen? Lokale autonomie is uiteraard belangrijk, maar het zou interessant zijn dat het gewest de projecten kan opvolgen en vergelijken. Dat kan in nauw overleg met de lokale besturen gebeuren.

Mevrouw Rombouts wijst op het belangrijke werk dat zowel het parlement als de regering deze legislatuur hebben verricht inzake het beheersen van de wateroverlast. De Vlaamse Regering heeft belangrijke stappen gezet in de bestrijding van de wateroverlast, maar iedereen moet begrijpen dat het vermijden van overstromingen zeer veel middelen vergt en dat moet worden nagegaan aan welke maatregelen en ingrepen prioriteit wordt gegeven. Zoals gevraagd in de resolutie van 7 juli 2011 betreffende het beheersen van wateroverlast in het kader van een integraal waterbeleid (*Parl.St.* VI.Parl. 2010-11, nr. 1221/1), werd het decreet betreffende het integraal waterbeleid aangepast. Het integraal waterbeleid zal nu logischer en eenvoudiger verlopen – door kortere communicatiekanalen en een betere afstemming – en dat is volgens mevrouw Rombouts een overduidelijke verbetering. Het is belangrijk dat de uitvoering van de nieuwe regelgeving goed wordt opgevolgd en dat indien nodig wordt bijgestuurd. Ze geeft als voorbeeld het overleg dat momenteel met de lokale besturen wordt gevoerd over het herinschalen van de waterlopen.

Mevrouw Rombouts stelt dat met de materialenscan het bedrijfsleven een nog grotere bijdrage zal kunnen leveren aan de ambities van Vlaanderen om materialen maximaal te hergebruiken. Door het sluiten van hun materialenkringloop leveren ze een niet te onderschatten bijdrage aan het leefmilieu. De ondersteuning via de kmo-portefeuille is dan weer een voorbeeld van intersectoraal denken waar Vlaanderen nog meer nood aan heeft. Het is een uitdaging voor parlement en regering om het sectoraal denken te overstijgen.

Inzake het bodembeleid kijkt de fractie van mevrouw Rombouts uit naar het Bodemdecreet en naar de implementatie van het stookoliegarantiefonds. Dat laatste is voor het lid een bewijs dat Vlaanderen en de federale overheid wel degelijk nuttig kunnen samenwerken.

Inzake biodiversiteit zijn drie punten belangrijk voor mevrouw Rombouts. Het eerste betreft de definitieve goedkeuring van de 36 aanwijzingsbesluiten inzake de instandhoudingdoelstellingen. Ook hier is het belangrijk dat de overheid (regering, parlement en administratie) intersectoraal leert denken bij het realiseren van de IHD. Doelstellingen opstellen is een eerste stap, maar ze haalbaar maken in een samenleving vraagt veel samenwerking en overleg. Het tweede punt betreft het wegwerken van de achterstand in de aanduiding van erkende natuurreservaten, dat ook al door de minister werd aangehaald. Het derde betreft de zomerspeelzones en de grotere toegankelijkheid van natuur. Openstelling van natuur en groen is al altijd een belangrijk agendapunt geweest voor de fractie van mevrouw Rombouts. De fractie is er dan ook fier op dat de minister wat dit betreft grote stappen vooruit heeft kunnen zetten. 4000 hectare extra openstelling gedurende de zomermaanden is een fraaie realisatie.

De CD&V-fractie kijkt uit naar de bespreking en goedkeuring van het decreet betreffende landinrichting, dat ook instrumenten zal samenbrengen en aanreiken om intersectoraal te werken. Hetzelfde geldt voor het decreet inzake de omgevingsvergunning. Deze beide ontwerpen van decreet zullen het sluitstuk zijn van de decretale hervormingen van deze regering inzake leefmilieu.

Wat betreft de omgevingsvergunning vindt de fractie het belangrijk dat de lokale actoren die dit decreet zullen moeten uitvoeren ten volle zullen worden ondersteund. Het aangekondigde actieplan zal tegemoetkomen aan een grote lokale nood. De omgevingsvergunning is een positieve realisatie en het is belangrijk dat de lokale besturen worden bijgestaan in de uitvoering ervan.

Tot slot feliciteert mevrouw Rombouts de minister met het feit dat ze begroting Leefmilieu min of meer op peil heeft kunnen houden in een besparingsoperatie van 700 miljoen euro. De samenwerkingsovereenkomst met de gemeenten is in de commissie al vaak besproken, maar de heroriëntatie van de middelen naar lokale rioleringsprojecten zal in ieder geval een positief effect hebben, zeker nu ook de lokale inbreng in dat soort projecten zwaar onder druk staat door de moeilijke financiële situatie waarin vele gemeentebesturen verkeren. Investerings in rioleringen en in waterkwaliteit blijven voor Vlaanderen zeer belangrijk.

Tussenkomst van de heer Bart Martens

Ook de heer *Bart Martens* is van mening dat parlement en regering goed werk hebben geleverd inzake het beheersen van de wateroverlast. De meeste aanbevelingen van de resolutie betreffende het beheersen van wateroverlast in het kader van een integraal waterbeleid zijn intussen gerealiseerd. Het lid verwijst daarbij naar de informatieplicht voor vastgoedmakelaars en de verplichtingen inzake vastgoedadvertenties, de strengere stedenbouwkundige verordening inzake de opvang van hemelwater en de aangepaste watertoets. De aandacht van de fractie van de heer Martens gaat nu uit naar het uitvoeren van de conceptnota over de signaalgebieden en het vrijwaren van het waterbergend vermogen. Er was aangekondigd dat nog in 2013 een oplossing voor een eerste reeks van 68 signaalgebieden aan de Vlaamse Regering zou worden voorgelegd. Wat is de stand van zaken? Kan de zogenaamde eerste trein nog in 2013 worden goedgekeurd? Ook de goedkeuring van het decreet betreffende de landinrichting is belangrijk voor het zoeken naar oplossingen voor de gebieden met een harde bestemming in de overstromingsgevoelige gebieden, bijvoorbeeld voor het instrument van de herverkaveling uit kracht van wet.

Om de Europese verplichtingen, onder meer inzake de kaderrichtlijn Water, na te komen zal Vlaanderen nog veel moeten investeren in rioleringen. Door het opgeven van de samenwerkingsovereenkomst zijn er nu extra middelen beschikbaar voor de gemeenten. De heer Martens pleit ervoor te zorgen dat de opbrengst van de saneringsbijdragen, die via de drinkwaterfactuur bij de klanten worden geïnd, ook integraal wordt benut voor de aanleg,

het onderhoud of vervanging van de rioleringen. Uit gegevens van de VMM blijkt dat een aanzienlijk deel van die opbrengst ook wordt benut voor het uitkeren van dividenden of het betalen van concessievergoedingen. Dat was volgens het lid niet de bedoeling. Het opzet was om met het invoeren van de saneringsbijdrage extra geld op te halen voor de uitbouw van het rioleringsnet en niet voor de afbetaling van de overname van bestaande rioleringen. Zal de minister nog deze legislatuur decretale duidelijkheid verschaffen over de aanwending van de bijdrage?

De periode van MAP4 (2011-2014) is al ver gevorderd en de resultaten van de laatste meetcampagne beloven volgens de heer Martens niet veel goeds. In 26 percent van de meetpunten is er nog een normoverschrijding. Er is een verbetering met 0,9 percent op een jaar tijd. Het verbeteringstraject dat Europa Vlaanderen heeft opgelegd, vereist echter dat tegen einde 2014 nog maar 16 percent van de meetpunten een overschrijding kent. Het wordt moeilijk die doelstelling te halen en dat zou kunnen betekenen dat MAP5 nog strengere bepalingen zal bevatten. Zal de minister nog extra maatregelen nemen om voor het einde van 2014 een verbetering van de waterkwaliteit te realiseren en de vermindering van nitraten en fosfaten in het oppervlaktewater en grondwater nog zichtbaarder te maken? Voor de toekomst is het volgens de heer Martens belangrijk op te merken dat uit een enquête van de afdeling Monitoring en Studie van het Departement Landbouw en Visserij over de gevolgen van de afschaffing van het melkquotum blijkt dat niet minder dan 70 percent van de melkveehouders een uitbreiding van de melkproductie en dus van de veestapel plant tussen 2012 en 2018. 24 percent wil de productie constant houden. Dat zal de druk op het milieu van de veestapel nog doen toenemen. Het lid vraagt zich daarom af of het niet mogelijk is om van de ecosysteemdiensten gebruik te maken om de nitraatconcentraties in het oppervlaktewater te verminderen. Zoals in Nederland zouden in kwetsbare gebieden meer plasbermen, oevervegetatie, rietkragen enzovoort kunnen worden aangelegd. Die zorgen voor een verminderde afstroom van nutriënten in het oppervlaktewater en een meer natuurlijke verwijdering van nitraat in het milieu en dus voor een verbetering van de waterkwaliteit. Wordt ook gekeken naar dergelijke natuurmaatregelen? De effecten daarvan zouden in kaart kunnen worden gebracht met het oog op het volgende actieplan.

In het regeerakkoord werd ook het engagement aangegaan om werk te maken van collectieve beheersovereenkomsten met landbouwers. De minister verwees in dit verband eerder naar het nieuwe PDPO III (2014-2020) dat nog dit jaar zou moeten worden goedgekeurd. Zijn de collectieve beheersovereenkomsten daarin opgenomen?

2. Antwoorden van de minister

Beleidseffecten

Minister *Joke Schauvliege* laat, in antwoord op de vraag van mevrouw De Vroe, aan de commissie de tijdreeksen bezorgen van de indicatoren die in de beleidsbrief zijn opgenomen voor het meten van de beleidseffecten.

In de beleidsbrief worden de meest recente beschikbare cijfers opgenomen. Indien bijvoorbeeld cijfers van 2009 of 2010 worden vermeld, betekent dit dat er geen recentere gegevens voorhanden zijn.

Klimaatbeleid

De minister antwoordt op de vragen over het klimaatbeleid, die actueel zijn gelet op de start van de Klimaatconferentie in Warschau. Vlaanderen heeft nu het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2013-2020 en in de marge daarvan werd het Vlaams Klimaatfonds opgericht. Voor diverse vragen over de financiering verwijst de minister dan ook naar dit fonds. Op dit ogenblik zit 36,4 miljoen euro in het fonds, inkomsten uit de veiling van

de restanten van de zogenaamde nieuwkomersreserve. Belangrijk is dat bij de oprichting van het fonds werd afgesproken om te werken binnen de perken van de jaarlijks ESR-matig aanrekenbare ontvangsten. Dat betekent dat er telkens aanrekenbare ontvangsten moeten zijn vooraleer er een uitgave kan worden gedaan. De afspraak is dat het Vlaams Klimaatfonds voor vier doeleinden kan worden gebruikt: de compensatie van de 'carbon leakage', de financiering van de interne maatregelen die zijn opgesomd in het beleidsplan, de internationale klimaatfinanciering en de aankoop van emissierechten. Het laatste met dien verstande dat eerst alle mogelijke interne maatregelen worden genomen.

Voor de interne maatregelen die met middelen van het fonds worden gefinancierd werd een ranking opgemaakt. Er wordt voorrang gegeven aan de maatregelen die het efficiëntst zijn wat emissiereductie betreft. Omdat bijkomende maatregelen nodig zijn, zullen de prioritaire acties worden uitgevoerd met middelen die in het fonds beschikbaar zijn.

De minister bevestigt dat nog niet duidelijk is hoeveel van de beschikbare middelen in het fonds naar welke van de vier bestemmingen zal gaan omdat de onderhandelingen in de Nationale Klimaatcommissie nog lopen. De minister wil eerst een interne verdeling voor België vooraleer zich vast te pinnen op een bepaald bedrag. Dat betekent uiteraard niet dat er geen inspanningen worden gedaan. Zo worden de middelen voor het Vlaams Partnerschap Water voor Ontwikkeling (900.000 euro) georiënteerd naar extra ondersteuning van klimaatacties. Zoals eerder vermeld in verband met de snelstartfinanciering, worden ook door Ontwikkelingssamenwerking inspanningen gedaan. Maar de minister benadrukt dat, wanneer er een interne verdeelsleutel is voor België, vanuit het Klimaatfonds ook middelen naar de internationale klimaatfinanciering zullen gaan.

Voor de Kyotodoelstelling is de afspraak dat de cijfers voor 2012 pas in januari 2014 aan de Europese Commissie worden gemeld. De cijfers voor 2012 worden op dit ogenblik nog verwerkt. Uit de eerder beschikbare cijfers bleek dat de Kyotodoelstelling kon worden gehaald.

Een deel van de middelen in het fonds kunnen dus aangewend worden voor de compensatie van 'carbon leakage'. Het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering hiervoor is opgemaakt en is aangemeld bij de Europese Commissie. Er is afgesproken dat ook het Hermesfonds hierin zal tussenkomen. Dit is volgens de minister een duidelijk signaal dat Vlaanderen echt interne maatregelen wil nemen.

De heer Sanctorum informeerde ook naar de tender die werd uitgeschreven voor de aankoop van emissierechten. De minister kan nog geen cijfers geven omdat de procedure loopt. Wanneer de procedure is afgerond, zal de minister uiteraard het resultaat meedelen.

Bos en Natuur – biodiversiteitsbeleid

De minister antwoordt dat er heel bewust voor werd gekozen om een inhaalbeweging te doen inzake de erkenning van natuureservaten. Er is een historische achterstand, die ook al tijdens de vorige legislaturen werd opgebouwd. Er worden steeds meer natuureservaten erkend. Dit betekent telkens dat de kredieten daarvoor moeten stijgen en dat op recurrente basis. De Vlaamse Regering heeft in 2013 en 2014 bewust een inhaalbeweging willen doen. In de begroting 2014 is 8,7 miljoen euro uitgetrokken voor de erkenning en het beheer van erkende natuureservaten. Dat bedrag geldt voor het hele jaar 2014 en dus niet enkel voor de resterende regeerperiode. Het ANB kreeg de opdracht de erkenningsdossiers zo snel mogelijk voor te bereiden.

De minister heeft volop ingezet op de toegankelijkheid van natuur en bos. De toegankelijkheidsregeling werd omgekeerd: de bossen zijn in principe toegankelijk, tenzij uitdrukkelijk anders werd beslist. Deze meer positieve benadering wordt goed onthaald op het

terrein. In de zomer van 2013 werd ook voor het eerst een tijdelijke toegankelijkheidsregeling goedgekeurd voor de zogenaamde ‘zomerspeelzones’. Die maatregel wordt nog geëvalueerd, maar de eerste resultaten zijn positief. De bedoeling is om die regeling in 2014 te herhalen.

De Vlaamse Regering heeft op 8 november 2013 ook principieel een wijziging van het Natuurdecreet en Bosdecreet goedgekeurd. De bedoeling is tot een vergaande vereenvoudiging te komen, onder meer wat de beheerplannen betreft. Ook de toegankelijkheid wordt daarin meegenomen.

De screening van zonevreemde bossen is inderdaad uitgevoerd. De minister overlegt nu met de minister van Ruimtelijke Ordening welke maatregelen concreet kunnen worden genomen. Daarbij zal het vooral over de ongeveer 20.000 hectare kwetsbare zonevreemde bossen gaan.

Bos+ en de BBL werden uitgenodigd om de kaarten van de Boswijzer in te kijken. Die organisaties werden ook betrokken bij de totstandkoming van de Boswijzer. De kaarten zullen via internet raadpleegbaar worden gesteld in de loop van november 2013. Dit kon niet onmiddellijk gebeuren omdat achter de kaarten zware databestanden schuilgaan en de server van het agentschap moet worden geüpdatet om de kaarten voor het publiek toegankelijk te maken.

De regionale landschappen vallen voortaan onder de bevoegdheid van de provincies, maar van bij het begin werd met de provincies afgesproken dat er een overkoepeling zou blijven bestaan. Daardoor blijft een overzicht van de implementatie van de globale instandhoudingsdoelstellingen mogelijk.

Het is de bedoeling zowel de gebiedsgerichte als de collectieve beheersovereenkomsten mee te nemen in PDPO III. De gesprekken, waarbij ook het beleidsveld Natuur is betrokken, zijn aan de gang.

De minister antwoordt voorts op de vragen van mevrouw Eerlingen over het uitvoeren van de soortenbeschermingsplannen. Ze vraagt het onderscheid te maken tussen soortenbeschermingsplannen en soortenbeschermingsprogramma's. De plannen bestaan al enige tijd en hebben een vrijblijvend karakter. Ze hebben ook geen strikte juridische basis. Het begrip soortenbeschermingsplan is ook niet beperkend gedefinieerd waardoor dit een brede lading dekt. De soortenbeschermingsprogramma's daarentegen zijn een instrument dat is ingevoerd met het Soortenbesluit van 15 mei 2009. Een soortenbeschermingsprogramma wordt vastgelegd door de minister of de Vlaamse Regering en heeft een looptijd van vijf jaar, waarna het eventueel kan worden verlengd. Momenteel zijn er soortenbeschermingsprogramma's in voorbereiding voor drie vissoorten (beekprik, rivierdonderpad en kleine modderkruiper), drie vlinders (argusvlinder, heivlinder en bruine eikenpage), de kwartelkoning, de grauwe kiekendief, de bever, de roerdomp, de hamster, de knoflookpad en de vleermuizen. Er worden ook soortenbeschermingsprogramma's voorbereid voor de beschermde soorten die voorkomen in de haven van Antwerpen.

Een soortenbeschermingsprogramma bestaat altijd uit een basisrapport en een lijst met concrete acties. Voor deze lijst is er afstemming met de lokale actoren nodig. Het is immers de bedoeling om de acties ook effectief te kunnen starten op het terrein na de vaststelling ervan. Van zodra deze concrete acties gekend zijn, kan ook een kostenraming gebeuren en kan het volledige programma worden vastgesteld. Dat is nu nog niet het geval.

Voor de drie vissoorten, de kwartelkoning, grauwe kiekendief en bever werden de basisrapporten reeds opgeleverd en besproken met de belangengroepen. Momenteel wordt de lijst met concrete en realiseerbare acties voorbereid. Voor de drie vlindersoorten zijn de

basisrapporten klaar voor verder overleg. De opmaak van het basisrapport voor de andere genoemde soorten werd uitbesteed en de oplevering is voorzien voor 2014.

Het soortenbeschermingsprogramma voor de soorten die voorkomen in de haven van Antwerpen is een apart geval, aangezien het gaat over alle beschermde soorten binnen een bepaalde perimeter. Ook dit programma is in voorbereiding en zal binnenkort worden afgerond.

Door het ANB werd voor deze soortenbeschermingsprogramma's een meerjarenprogramma uitgewerkt tot 2016. Op basis van enkele objectieve criteria wordt een afweging van de prioriteiten gemaakt.

Materialendecreet

Wat betreft de uitvoering van het Materialendecreet antwoordt de minister dat er in het kader van het Vlaams Materialenprogramma 45 concrete acties lopen. Die zijn samen met diverse sectoren op touw gezet. De minister geeft als voorbeeld een platform dat werd ontwikkeld waar vraag en aanbod van materialen (als afvalstof of secundaire grondstof) op elkaar kunnen worden afgestemd. Voor meer informatie over de andere acties verwijst ze naar de website van OVAM. Ze verwijst ook naar gekende initiatieven zoals Plan C (het Vlaams Transitienetwerk Duurzaam Materialenbeheer) en SuMMa (het Steunpunt Duurzaam Materialenbeheer).

Wat betreft de capaciteit van de afvalverbrandingsinstallaties herhaalt ze dat er een evenwicht is tussen aanbod en beschikbare verbrandingscapaciteit. De noodzakelijke verbrandingscapaciteit wordt blijvend gemonitord, zoals ook in het regeerakkoord is opgenomen.

Mevrouw Eerlingen merkte op dat de hoeveelheid gestorte niet-brandbare bedrijfsafvalstoffen een grote stijging kende. De minister antwoordt dat er een ont koppeling is tussen de primaire bedrijfsafvalstoffen en de economische groei. De stijging waar het lid naar verwijst is te wijten aan een toename van slib-, grond-, bouw- en sloopafval. Zoals al opgemerkt, moet ook de materialenscan bijdragen tot het beter sluiten van de materialenkringloop van bedrijven.

Luchtbeleid

Inzake elektrisch rijden werd een proefproject opgezet samen met de Vlaamse minister van Innovatie. Het is inderdaad zo dat er ook projecten zijn voor rijden op aardgas, zoals door mevrouw Van den Eynde werd opgemerkt. Voor de minister komt het erop aan de voor- en nadelen van deze alternatieven en de effecten op het lucht- en klimaatbeleid te onderzoeken. Elke vorm van rijden heeft immers ook bepaalde nadelen.

De minister bevestigt aan mevrouw Eerlingen dat er in 2012 een grote daling was van de blootstelling aan fijn stof ten opzichte van de voorgaande jaren. Het is echter te vroeg om te zeggen dat dit een kentering is en een trend die zich de volgende jaren zal doorzetten. Het is natuurlijk wel zo dat er al eerder maatregelen zijn genomen die tot resultaten moeten leiden en dat er al jaren een dalende trend is, maar of de knik in 2012 eenmalig of blijvend is, zal in de toekomst nog moeten blijken.

Inzake de LEZ bevestigt de minister dat het de bedoeling is dat de handhaving en dergelijke een taak van de lokale overheid worden, zoals dat bijvoorbeeld ook voor het parkeerbeleid geldt. Maatwerk blijft mogelijk, maar het is wel de bedoeling met het convenant een kader te creëren dat duidelijk maakt wat van de geïnteresseerde lokale besturen wordt verwacht.

Mevrouw Rombouts stelde vast dat Vlaanderen actief meewerkt aan de herziening van de emissieplafonds in de NEC-richtlijn en informeerde naar de timing. De minister antwoordt dat de resultaten van de Europese Commissie nog in 2013 worden verwacht. Het dossier zal verder worden opgevolgd.

Mestbeleid

De minister bevestigt dat wordt ingezet op een programmatische aanpak van stikstof. Dat kadert in de uitvoering van het lopende mestactieplan.

Wat betreft MAP4 en de resultaten van de laatste meetcampagne, antwoordt de minister aan de heer Martens dat er bij het opstellen van het actieplan de duidelijke afspraak werd gemaakt dat de tussentijdse resultaten aan de Europese Commissie zouden worden voorgelegd. De afspraak was ook dat, indien nodig, op basis van de resultaten zou worden bijgestuurd. Maar dat overleg loopt nog en het is nog niet duidelijk wat de uitkomst zal zijn. De rapporteringsverplichting is in ieder geval nagekomen.

Water

De minister dankt de commissieleden voor de erkenning van de inspanningen die gebeurd zijn in het kader van het beheersen van de wateroverlast. De Vlaamse Regering heeft inderdaad veel gedaan om de resolutie van het Vlaams Parlement van 7 juli 2011 betreffende het beheersen van de wateroverlast in het kader van een integraal waterbeleid uit te voeren.

De evaluatie van de vernieuwde watertoets door de CIW is afgerond en al aan het parlement bezorgd. Een bespreking ervan is uiteraard mogelijk. Globaal gezien is de evaluatie positief.

Het blijft de bedoeling om de maatregelen voor de eerste reeks van signaalgebieden nog in 2013 aan de Vlaamse Regering voor te leggen.

Het voorontwerp van decreet dat de wet betreffende de onbevaarbare waterlopen wijzigt, is aan de Raad van State voorgelegd. Het ontwerp van organisatiebesluit is voorgelegd aan de adviesraden.

Ook het voorontwerp van decreet betreffende de landinrichting is aan de Raad van State voorgelegd. Die heeft om een verlenging van de adviestermin gevraagd omdat de Vlaamse Regering in juli 2013 nog een hele reeks voorontwerpen van decreet heeft goedgekeurd en aan de raad heeft voorgelegd.

Er is inderdaad een rapport van de VMM over de aanwending van de gemeentelijke saneringsbijdragen, dat op de Vlaamse Regering is besproken. De mogelijkheid om in het Drinkwaterdecreet op te nemen dat de saneringsbijdragen voor rioleringen moeten worden aangewend, zal nog worden onderzocht.

Bodemsanering

Mevrouw Eerlingen liet opmerken dat het vooropgestelde ritme van de bodemsaneringen niet wordt gehaald. De minister antwoordt dat de sanering van gronden zeer veel middelen vereist. De Vlaamse Regering heeft een aantal prioriteiten moeten stellen. De sanering van verontreinigde terreinen van scholen wordt bijvoorbeeld ondersteund via het protocol dat met AGIO werd afgesloten. Dat is voor de minister een mooi voorbeeld van samenwerking, waardoor ook de scholenbouw niet wordt vertraagd.

Natuurlijke rijkdommen

De minister bevestigt dat bij het beoordelen van eventuele aanvragen die het toepassen van de techniek van het hydraulisch fractureren of ‘fracking’ impliceren, na de geplande actualisering van het milieubeoordelingskader op Europees niveau, rekening zal worden gehouden met de specifieke context van Vlaanderen.

Lokale leefkwaliteit

De stiltegebieden zijn voor de minister belangrijk, maar de vraag tot erkenning moet van het lokale niveau komen. Er werd op Vlaams niveau een interdisciplinaire werkgroep STeRio opgericht, met onder meer de bewustmaking van de lokale besturen en de bekendmaking van de stiltegebieden tot doel.

De inhoud van het geluidzorgsysteem voor bioscopen wordt vastgelegd in een ministerieel besluit. Dat gebeurde na overleg met de sector in 2013. Het ontwerp van besluit is bijna klaar om voorgelegd te worden aan de Raad van State.

3. Replieken

De heer *Hermes Sanctorum* begrijpt uit het antwoord van de minister op de vragen over het klimaatbeleid dat er nog veel onduidelijkheden zijn. Volgens de minister zit er op dit ogenblik 36,4 miljoen euro in het Vlaams Klimaatfonds. In het verslag van het Rekenhof over de Vlaamse begroting voor 2014 staat dat “er eind 2013 vermoedelijk nog een beschikbaar saldo zal zijn van 24,8 miljoen euro, dat voor een deel zal worden aangewend in 2014 voor de aankoop van emissierechten” (*Parl.St.* VI.Parl. 2013-14, nr. 16/1, p. 28). Het Rekenhof voegt eraan toe dat er, wat de ontvangsten betreft, nog discussie is over de vraag of de opbrengst uit de veiling van emissierechten uit de toewijzingsreserve, ten bedrage van 36,5 miljoen euro, voor het volledige bedrag mag worden aangerekend op 2013. De heer Sanctorum vraagt of het resterende bedrag dan naar 2014 verschuift?

De minister verwees ook naar de interne maatregelen in het Vlaams Klimaatbeleidsplan die vanuit het fonds kunnen worden gefinancierd. Er is een prioriteitenlijst opgesteld. Maar is er al een formele beslissing dat die maatregelen effectief zullen worden gefinancierd met middelen uit het fonds? Indien dit niet het geval is, wanneer zal die beslissing dan worden genomen?

De heer Sanctorum herhaalt zijn opmerking dat de rekening inzake klimaatinspanningen niet klopt. Alleen al wat betreft de engagementen op het vlak van internationale klimaatfinanciering is dat het geval. Volgens de berekening van de adviesraden zou het Vlaamse Gewest in 2014 ongeveer 134 miljoen euro moeten bijdragen. Dat bedrag overschrijdt de vermoedelijke opbrengst uit de veiling van emissierechten. Hoe zal de minister dit financieringsprobleem oplossen?

Minister *Joke Schauvliege* herhaalt dat er op dit moment 36,4 miljoen euro in het Vlaams Klimaatfonds beschikbaar is. Volgens ESR moeten er jaarlijks telkens aanrekenbare ontvangsten zijn vooraleer er een uitgave kan worden gedaan. Op dit ogenblik is niet geweten hoeveel ontvangsten er in 2014 zullen zijn. De heer Sanctorum loopt volgens de minister met zijn berekening vooruit op de feiten.

Wat betreft de prioritaire interne maatregelen is het nu aan de betrokken vakministers om de dossiers voor te bereiden en in 2013 of begin 2014 een aanvraag tot financiering vanuit het fonds te vragen. De Vlaamse Regering zal daar dan over beslissen. Inzake de internationale klimaatfinanciering herhaalt de minister dat ook de beleidsvelden Ontwikkelingssamenwerking en Leefmilieu kunnen bijdragen. Eerst moet duidelijk zijn

wat concreet van het Vlaamse Gewest wordt verwacht. Op dat moment zal de Vlaamse Regering moeten beslissen waar de middelen worden gehaald en of er bijkomende kredieten moeten worden gezocht. Het vinden van extra middelen zal geen gemakkelijke oefening zijn. In de begroting 2014 heeft de Vlaamse Regering 700 miljoen euro moeten besparen. De minister kan niet voorspellen wat de situatie in de komende jaren zal zijn.

De heer *Hermes Sanctorum* vraagt waarom het Rekenhof uitgaat van een verwacht saldo van 24,8 miljoen euro einde 2013 in het Vlaams Klimaatfonds. Worden er dan nog uitgaven verwacht voor de interne maatregelen of gaat het om de tender voor de aankoop van emissierechten?

Minister *Joke Schauvliege* antwoordt dat het om een combinatie van beide kan gaan. Ze verwacht dat er door de vakministers in 2013 nog dossiers voor interne maatregelen zullen worden ingediend.

III. INDICATIEVE STEMMING

Het aan de commissie toegewezen gedeelte Leefmilieu en Natuur van de uitgavenbegroting 2014 wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 3 onthoudingen.

B. DEEL RUIMTELIJKE ORDENING

Het deel Ruimtelijke Ordening werd op 20 november 2013 besproken.

I. TOELICHTING

De heer *Philippe Muyters*, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, geeft toelichting bij de beleidsbrief Ruimtelijke Ordening 2013-2014 en het deel Ruimtelijke Ordening van de begroting 2014.

1. Toelichting bij de beleidsbrief Ruimtelijke Ordening 2013-2014

Minister *Philippe Muyters* geeft aan dat uit de beleidsbrief moet blijken dat er voor het laatste werkjaar nog diverse initiatieven op stapel staan. Zijn beleid is opgebouwd rond drie hoofdbeleidslijnen en streeft naar continuering van het ruimtelijk beleid, het presenteren van de oefeningen inzake visieontwikkeling en het afwerken van het regelgevende werk met betrekking tot versnellen en optimaliseren van het instrumentarium. Per beleidslijn wordt in de beleidsbrief het afgelopen beleidsjaar samengevat en wordt aangegeven wat er voor het volgende jaar gepland is. Er zijn veertien initiatieven geformuleerd voor het komende werkingsjaar.

Beleidscontinuïteit met de effectieve uitvoering van het RSV

De eerste beleidslijn betreft de uitvoering van het RSV. De stand van zaken is op 15 mei 2013 nog uitgebreid toegelicht in de commissie (*Parl.St.* VI.Parl. 2012-13, nr. 2160/1). Het meest recente overzicht van de ruimteboekhouding staat op pagina 6 van de beleidsbrief.

Een vaak gehoorde kritiek is de trage voortgang van de planningsprocessen, vooral dan met betrekking tot de AGNAS-procedure. Een belangrijk initiatief dat de voortgang in de toekomst moet faciliteren is het voorontwerp van decreet betreffende de landinrichting. Dat is in samenwerking met Vlaams minister van Leefmilieu Joke Schauvliege opgesteld, is aan de adviesraden voorgelegd en voor de tweede keer goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Het voorontwerp ligt nu voor bij de Raad van State. Na verwerking van dat advies kan het bij het Vlaams Parlement worden ingediend.

In het voorontwerp van decreet zit ook een wijziging aan de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening vervat. Die maakt het mogelijk om de opmaak van een RUP te combineren met instrumenten van het Landinrichtingsdecreet. Planologische ruil wordt op die manier mogelijk. Het voorontwerp van decreet moet de realisatiegerichtheid van ruimtelijke planingsprocessen in de toekomst aanzienlijk kunnen verhogen, stelt de minister.

De procedure voor heel wat gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen is ingezet of afgerond. De minister geeft een niet-limitatieve lijst:

- de GRUP's voor de inrichting van de zeehavens van Antwerpen en Oostende werden definitief vastgesteld door de Vlaamse Regering;
- ook die voor oppervlaktedelfstoffen werden voltooid, met name het GRUP Klei van Ieper- en Maldegemklei en het GRUP Klei van Schelde- en Maasbekken en Polderklei;
- voor de sport was er het GRUP voor de Golf van Sint-Gillis-Waas;
- de AGNAS-RUP's voor Zwin en Zwinbosjes en die voor de afbakening regio Noorderkempen, meer bepaald rond het erfgoedlandschap Abdij van Westmalle, zijn eveneens afgerond;
- met betrekking tot een aantal infrastructuurprojecten werd het GRUP afgerond voor de wegverbinding Ieper-Veurne en voor de hoofdtransportleidingen van Tessenderlo naar Diest.

De planning voor het laatste werkjaar wat betreft deze beleidslijn omvat vier initiatieven. Een eerste gaat over het integratiespoor voor de plan-MER in het RUP. Om de gevolgen van het arrest van het Grondwettelijk Hof te remediëren, werd in het parlement al een voorstel van hersteldecreet ingediend. De minister hoopt spoedig vooruitgang te kunnen boeken om rechtszekerheid te kunnen bieden aan intussen goedgekeurde RUP's en een om aantal RUP's die 'on hold' zijn gezet te kunnen afwerken.

De minister werkt intussen samen met Vlaams minister van Leefmilieu Joke Schauvliege aan een nieuw integratiespoor om de plan-MER-verplichting op volledig geïntegreerde wijze in te bouwen in de planningsprocedure. Daartoe zal aan de Vlaamse Regering nog in 2013 een conceptnota worden voorgelegd.

Het tweede initiatief omvat de verdere uitvoering van het RSV via aanbodgedreven processen.

In het derde initiatief worden de projectgedreven processen beschreven. In de beleidsbrief en in de prospectieve tabel, die als bijlage 2 bij de beleidsbrief is gevoegd, zijn de betrokken GRUP's opgenomen.

Het vierde initiatief betreft de strategische projecten. De projecten uit de vijfde oproep worden dit werkingsjaar beoordeeld.

Nieuw strategisch langetermijnbeleidsplan BRV

De tweede beleidslijn uit de beleidsbrief betreft het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. In het voorbije werkjaar heeft het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen het verdere consultatietraject doorlopen, in voorbereiding van het witboek. Een expertenforum en een ambtelijk forum ondersteunden het proces.

De nota bij het groenboek bevatte al de krijtlijnen voor de modernisering van het ruimtelijkeorderingsinstrumentarium. Doel was te komen tot een strategisch, dynamisch en realisatiegericht ruimtelijk beleid dat dan in het witboek moet worden geconcretiseerd.

Er liepen het voorbije werkjaar ook vier kortetermijnacties:

- wat betreft de zogenaamde signaalgebieden keurde de Vlaamse Regering op 29 maart 2013 de conceptnota over het vrijwaren van het waterbergend vermogen goed. De conceptnota is in uitvoering;
- inzake de woonuitbreidingsgebieden heeft de administratie doorgewerkt aan een voorstel voor de vrijwaring van woningbouw in minder geschikte gebieden. Dat bleek volgens de minister geen evidente oefening;
- samen met de VITO is in het kader van de ‘energielandschappen’ gewerkt aan potentiekaarten voor verschillende vormen van energiewinning. Er is ook onderzocht of een vereenvoudiging van of aanpassing van het juridische kader nodig is;
- een externe studie bood inzicht op de impact van verschillende drukfactoren op de beroepslandbouw voor de kortetermijnactie inzake landbouwgebieden. Er is ook gewerkt aan het in kaart brengen van de strategisch belangrijke landbouwgebieden.

Ook het werk aan het Grond- en Pandenbeleidsplan Vlaanderen ging door. De inventarisatie van alle grondbeleidsinstrumenten is afgerond en er zijn beleidsvoorstellen geformuleerd.

Voor het werkjaar 2013-2014 plant de minister nog een aantal initiatieven die onder de tweede beleidslijn vallen. Hij wil het witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen voorleggen aan de Vlaamse Regering, zodat op het einde van deze regeerperiode een strategisch beleidsdocument voorhanden is. De vergadering van het strategische stuurcomité, met een vertegenwoordiging van alle leidende ambtenaren van de Vlaamse administraties en van de kabinetten, is gepland voor eind november 2013. Als er goedkeuring volgt, kan de minister het witboek voorleggen aan de Vlaamse Regering.

De uitvoering van de vier genoemde kortetermijnacties loopt dit werkingsjaar door. Voor de signaalgebieden wordt de uitvoering van de conceptnota voortgezet, met een eerste voorstel ter zake aan de Vlaamse Regering en een heroriëntering van het Rubiconfonds. De politieke besluitvorming over een conceptnota omtrent de woonuitbreidingsgebieden gaat van start.

Met betrekking tot de energielandschappen wil de minister nog in 2013 een nota voorleggen aan de Vlaamse Regering over de verdere stappen en acties.

De beleidsaanbevelingen in het kader van de kortetermijnactie voor de landbouwgebieden werken door in het verdere traject van het BRV.

Het zevende initiatief zet in op de doorvertaling van het Europese territoriaal cohesiebeleid in de Vlaamse gebiedsgerichte ontwikkeling. Zo is de administratie gestart met de uitwerking van het T.OP-project Centraal Limburg en het gebiedsgerichte project ‘Metropolitaan kerngebied’.

Initiatief acht behelst een eerste voorstel van een grond- en pandenbeleid voor Vlaanderen dat eind 2013, begin 2014 kan worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

Herdenken en vereenvoudigen van het instrumentarium

Al van bij zijn aantreden heeft de minister initiatieven genomen die moeten leiden tot een meer dynamisch en uitvoeringsgericht instrumentarium, met de focus op een integrale benadering. Samen met Vlaams minister van Leefmilieu Joke Schauvliege werden diverse

initiatieven uitgewerkt, zij het met een lange voorbereidingstijd. De minister durft met zekerheid te stellen dat ook de eindmeet zal worden gehaald. Hij somt de belangrijkste acties van het voorbije werkjaar op:

- over het voorontwerp van decreet betreffende de omgevingsvergunning is inmiddels door de Raad van State advies uitgebracht. De definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering is de volgende stap, waarna het kan worden ingediend bij het Vlaams Parlement;
- het voorontwerp van decreet betreffende de complexe projecten, waarbij Vlaams minister van Openbare Werken Hilde Crevits betrokken is, is al een tweede keer principieel door de Vlaamse Regering goedgekeurd en ligt voor advies voor bij de Raad van State;
- het voorontwerp van decreet inzake handhaving is een eerste keer principieel door de Vlaamse Regering goedgekeurd en werd aan de adviesraden voorgelegd. Dat advies wordt eind november 2013 verwacht.

Er zijn stappen gezet inzake de actieve begeleiding en versnelling van de ontvoogding van de gemeenten. Intussen zijn 174 gemeenten ontvoogd.

Voor het werkjaar 2013-2014 plant de minister de afwerking van de verschillende initiatieven. Met de Vlaamse Regering wil hij het ontwerp van decreet betreffende complexe projecten een derde keer goedgekeurd zien, zodat het kan worden ingediend bij het Vlaams Parlement. Nog in 2013 wil de minister het ontwerp van decreet betreffende de omgevingsvergunning afronden.

Er zijn nog een aantal belendende projecten. Zo komt de digitale bouwaanvraag tot stand. Met het oog op de omgevingsvergunning en een geïntegreerde dienstverlening is geopteerd voor de integratie van aanvragen in één digitaal vergunningsaanvraagloket.

De administratie van minister Muyters blijft samen met het Departement LNE werken aan een centrale vergunningendatabank en -register, aansluitend op het geïntegreerde loket.

Een nieuwe vergunningenfilosofie vergt ook aanpassingen aan het handhavingssluik van de VCRO. De minister plant begin 2014 een definitieve goedkeuring van het voorontwerp van decreet, waarna het dan kan worden ingediend bij het Vlaams Parlement.

Er komen een werklastmeting en flankerende maatregelen voor de capaciteitsopbouw en ondersteuning van de gemeenten.

Inzake initiatief 13 verwacht de minister op korte termijn de ontvoogding van ongeveer 70 gemeenten van de 134 resterende die nog niet ontvoogd zijn. De teller komt daarmee op ruim 240 gemeentes, of bijna vier vijfde van alle Vlaamse gemeenten. Ook de laatste 20 percent wordt blijvend ondersteund en begeleid naar ontvoogding.

Initiatief 12 is het ruimste. Het is de bedoeling om verschillende subsidie- en financieringsmechanismen inzake ruimtelijke ordening nog te heroriënteren. Enerzijds is dat een gevolg van de toegenomen ontvoogding van gemeenten, waardoor de algemene ontvoogdingssubsidies meer specifiek moeten worden ingezet. Anderzijds wil de minister ook kunnen inzetten op Vlaamse strategische projecten. De minister plant nog een besluit voor activeringsprojecten zoals omschreven in het decreet betreffende het grond- en pandenbeleid. Het subsidiebesluit voor strategische projecten wordt in herziening gesteld. De subsidie voor gemeentelijke stedenbouwkundig ambtenaren blijft behouden, maar wordt uitgebreid met de mogelijkheid om intergemeentelijke ambtenaren aan te stellen. De verouderde subsidiebesluiten voor gemeentelijke RUP's worden herzien. Tot slot wil de minister nog werk maken van een subsidiebesluit dat de gemeenten moet ondersteunen bij de digitalisering.

2. Toelichting bij de begroting 2014

De minister beperkt zich tot de belangrijkste wijzigingen voor het beleidsveld Ruimtelijke Ordening. Hij focust vooral op de wijzigingen in apparaat- en beleidskredieten ten opzichte van de referentiekredieten van de begrotingsaanpassing 2013.

Apparaatkredieten

Wat betreft de apparaatkredieten is er ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2013 een constant beleid. De totale vastleggingskredieten zijn met ongeveer 155.000 euro gedaald en de vereffeningskredieten stijgen licht.

De cijfers vloeien voort uit een aantal bewegingen: het derde luik van de besparingen op de personeelskosten, de overheveling van middelen voor de financiering van Vlaamse Administratieve Centra en de bijstelling van de betaalkalender met 220.000 euro voor informaticakredieten.

Inzake de beleidskredieten is er eveneens een constant beleid vast te stellen in VaK. In vereffeningskredieten is er een daling van ongeveer 1 miljoen euro ten opzichte van het cijfer van 2013. Dat heeft met de betaalkalender te maken.

Beleidskredieten

De beleidskredieten worden gegroepeerd onder drie begrotingsartikels die de krachtlijnen in het beleid van de minister weergeven.

Onder het begrotingsartikel 'Effectieve uitvoering van het RSV en BRV' blijven de VaK quasi constant. De VeK worden met 691.000 euro verlaagd. Die middelen worden ingezet voor de financiering van onder meer het communicatiebudget, de kosten verbonden aan de goedkeuringsprocedure voor gewestelijke RUP's en de studies en ondersteuning voor de opmaak van het plan-MER voor GRUP's. Het belangrijkste deel van het budget, 2.530.000 euro van de VaK, gaat naar de subsidies voor strategische projecten. De daling van de VeK heeft te maken met het bijstellen van de betaalkalenders.

Onder het begrotingsartikel 'Visievorming en BRV' blijft het krediet nagenoeg constant. Naast de basisdotatie van 300.000 euro aan het Steunpunt Ruimte wordt het krediet volledig aangewend voor de uitvoering van de onderzoeksagenda.

Tot slot is er voor het begrotingsartikel 'Herdenken, vereenvoudigen en inzetten van het instrumentarium', een daling van de VeK te noteren van 339.000 euro. Ook die daling heeft te maken met de bijstelling van de betaalkalender. Voor de subsidies voor verwerving en sanering van leegstaande en/of verwaarloosde bedrijfsruimtes werd 4.056.000 euro ingeschreven. Voor de digitale bouwaanvraag zal in 2014 in een VaK ten bedrage van 1.266.000 euro worden voorzien. Het totaalpakket aan middelen voor de financiering van de subsidiestelsels aan de gemeenten bedraagt nog ongeveer 2.883.000 euro.

II. BESPREKING

1. Vragen en opmerkingen van de leden

Tussenkomst van de heer Lode Ceyssens

De heer Lode Ceyssens laat opmerken dat hij de vele taalfouten in de beleidsbrieven storend vindt. Het verband tussen de titels en de onderstaande inhoud is in de beleidsbrief Ruimtelijke Ordening ook niet altijd even duidelijk, meent het lid. Aan de leesbaarheid kan worden gewerkt.

In de beleidsbrief wordt vaak verwezen naar acties en initiatieven die gezamenlijke inspanningen vergen van verschillende ministers van de Vlaamse Regering. De heer Ceysens onderstreept het belang van samenwerking inzake Ruimtelijke Ordening, niet louter tussen de ministers, maar vooral tussen de diensten en administraties van de verschillende beleidsdomeinen.

Een evaluatie van de ruimtebalans leert het lid dat op het einde van de legislatuur 2700 hectare natuur gerealiseerd is. Resten nog 22.700 hectare af te bakenen. Voor bos ligt de verhouding op 2200 afgebakend en 8200 hectare. Er zijn intussen ook 3400 hectare landbouw minder, waarmee er nog 37.000 hectare te gaan zijn. Er is ook 1400 hectare bijgekomen voor industrie, wat maakt dat er nog 3500 hectare moet worden bestemd. Hoe evalueert de minister deze cijfers? Wat moet er deze regeerperiode nog gebeuren?

Welke inspanningen zijn geleverd in het kader van wat ressorteert onder de titel ‘Versterken van creatieve steden en vitaal platteland’ (pagina 7 van de beleidsbrief)?

De volgende titel luidt ‘Beschermen en versterken van open ruimte, landbouw, natuur en bos’. Drie paragrafen lang heeft de minister het dan over het aangekondigde nieuwe decreet betreffende de landinrichting. Het nieuwe decreet moet ook meer ruimte laten voor flankerend beleid bij specifiek sectorale plannen en daarover had het lid graag meer gelezen in de beleidsbrief.

De heer Ceysens merkt op dat er in dit verband drie RUP's voor het buitengebied worden vermeld. De procedures inzake open ruimte – of het nu gaat over het herbevestigen van agrarische gebieden of het zoeken naar meer groen – zijn moeilijk, beseft het lid. Hij meent dat alle commissieleden zich van die complexiteit bewust moeten zijn en de pijlen niet meteen op de bevoegde vakministers moeten richten, maar de gezamenlijke verantwoordelijkheid moeten erkennen.

Welke rol speelt de administratie van de minister inzake de harmonisering van de bestaande vergoedingen. Hoe worden de dossiers aangepakt? Waren er al vergaderingen en zo ja, met welke diensten? Welke diensten trekken dit dossier?

De visie inzake het integratiespoor – het plan-MER volledig integreren in een ruimtelijk uitvoeringsplan – geniet de volle steun van de heer Ceysens. Het lijkt de enige solide oplossing. Het lid verwijst naar de interpellaties die over het arrest van het Grondwettelijk Hof werden gehouden in de commissie (*Hand. VI.Parl. 2012-13, nr. C271*). Wat is de stand van zaken? Is er al een traject uitgestippeld? Kan de minister de krijtlijnen schetsen?

Het effectief uitvoeren van het RSV via projectgedreven processen wordt gelinkt aan een rol voor de minister als integrator. Wat houdt die rol in?

Over de aanpak van de signaalgebieden, de nog te ontwikkelen gebieden met een harde bestemming maar ook met een hoog overstromingsrisico, is in maart 2013 een conceptnota goedgekeurd die streeft naar het vrijwaren van het waterbergend vermogen in deze gebieden. Welke rol heeft Ruimtelijke Ordening gespeeld bij de totstandkoming van deze belangrijke nota? Welke rol hebben de diensten van de minister nog in de verdere uitwerking?

De beleidsbrief vermeldt dat de administratie van de minister werkt aan een voorstel om woonuitbreidingsgebieden die ruimtelijk niet geschikt zijn voor woningbouw, te vrijwaren van woningbouw. Er is overlegd met diverse partners, onder meer met de bouwsector en de koepelorganisaties van provincies en gemeenten. De heer Ceysens informeert naar de stand van zaken. Is er al resultaat?

Tijdens een hoorzitting in de commissie over de bescherming van ruimtelijk bedreigde bossen beweerde Bos+ dat heel wat waardevolle bossen te vinden zijn in woonuitbreidingsgebieden die wellicht nooit kunnen worden aangesneden. Strookt die uitspraak met de ervaring van de minister? Over hoeveel zonevreemde bossen gaat het en kan er een omzetting gebeuren naar groene bestemming? Of strookt dat laatste niet met de ruimtelijke visie van de minister?

Over het planbatensysteem zijn er al vele uitspraken gedaan, maar het lid wil graag de mening van de minister zelf horen. Voldoen de huidige planbatenvergoedingen of zijn ze te hoog of te laag?

Op pagina 24 van de beleidsbrief schrijft de minister dat het zijn opzet is om voor strategische projecten te werken met twee verschillende begeleidingstrajecten: een binnen het informeel vooroverleg en een binnen de officiële procedure. Bij het informeel overleg voorziet de minister voor belangrijke projecten in begeleiding op maat in aanwezigheid van alle betrokken partijen. “Deze begeleidingsfase kan worden opengetrokken in verschillende overlegmomenten gaande van een conceptuele aftoetsing tot een concreet project. De meerwaarde van deze aanpak zit in het vermijden van procedureslagen, met het risico op het volledig moeten hernemen van gehele processen, door een administratieve lus, waarbij in de commissie bijwerkingen gevraagd en onmiddellijk toegevoegd kunnen worden. Het gros van de dossiers komt evenwel tot een oplossing voordat er naar de GSVC wordt gestapt. Deze proactieve benadering vormt een voorloper op de aanpak in de omgevingsvergunning.”. De fractie van de heer Ceyssens vindt het positief dat de minister inzet op een moderne en efficiënte benadering van complexe projecten. Alle ideeën om de procedure voor dergelijke projecten te vereenvoudigen, zijn welkom. Het lid benadrukt echter dat de introductie van de administratieve lus in het voortraject niet mag verhinderen dat ze ook wordt toegepast in de meer formele aspecten van de procedure, in een later stadium.

Initiatief 12 gaat over de heroriëntering van subsidie- en financieringsmechanismen en de minister verwijst in dit verband naar de gemeentelijke ontvoogding en de intergemeentelijke samenwerking. Welke initiatieven zijn er genomen om de vergunningsautonomie en de intergemeentelijke samenwerking te bevorderen en welke initiatieven zal de minister nog nemen?

De heer Ceyssens stelt tot slot vast dat alles voorhanden is om het instrumentarium te vereenvoudigen en te herdenken. Er is evenwel nog heel wat decreetgevend werk dat voor het einde van de legislatuur moet worden afgerond. Hij voegt er meteen aan toe dat CD&V in deze een kritische maar constructieve partner wil zijn.

Tussenkoms van de heer Jurgen Vanlerberghe

De heer *Jurgen Vanlerberghe* wil in het kader van de ruimtebalans graag weten wat er zal gebeuren met het zogenaamde ‘gemengd openruimtegebied’. De term duikt steeds vaker op in discussies. Hoe gaat de minister ermee om en aan welke categorie zal dat worden toebedeeld: aan landbouw, of natuur? Welke percentages denkt de minister daar toe te passen?

Onder de noemer van de aanbodgedreven processen erkent de minister dat bijvoorbeeld de AGNAS-processen veeleer moeilijk verlopen. Het lid hoopt met de minister dat de nieuwe instrumenten, zoals die bijvoorbeeld in het ontwerp van decreet betreffende de landinrichting zijn opgenomen, een versnelling zullen brengen. Tegelijk vraagt hij zich af of bepaalde actoren niet de neiging vertonen om over alles en nog wat opmerkingen te maken en op die manier de afbakingsprocessen te vertragen. Zal de mentaliteit van de betrokkenen voldoende mee evolueren met de vernieuwing van de methodieken?

De minister zal een actieplan opstellen om vast te leggen hoe er verder met de nog te starten AGNAS-processen wordt omgesprongen. Er moeten volgens het lid nog ontzettend veel dossiers worden gestart. Wat is de timing voor het actieplan? Zal het plan duidelijkheid scheppen over wanneer welk proces wordt gestart?

Bijlage 2 bij de beleidsbrief bevat een overzicht van de ruimtelijke uitvoeringsplannen: welke zijn afgerond, welke lopen nog en krijgen een definitieve goedkeuring het komende werkjaar. Het lid mist een lijst van afbakeningsprocessen die hangende zijn wegens een of andere betwisting of procedurekwestie en die niet definitief goedgekeurd geraken.

Er is in de beleidsbrief een stand van zaken opgenomen van de provinciale structuurplannen. Het provinciaal structuurplan van West-Vlaanderen is per 25 oktober 2013 zijn vervaldatum voorbij. Komt er ter zake nog overleg met de provincie? Of is het PRUP intussen goedgekeurd?

Alle beleidsniveaus zouden volgens de minister moeten samenwerken om de noodzakelijke 2300 hectare bijkomende bedrijventerreinen buiten de poorten te realiseren. Het lid interpreteert dat als zouden er vooralsnog beleidsniveaus niet bereid zijn tot samenwerking met dat doel. Wat bedoelt de minister precies?

De minister schrijft op pagina 8 ook dat het noodzakelijk is dat zijn administratie “initiatieven onderneemt om voor enkele gewestelijke RUP’s die door de Raad van State werden vernietigd op korte termijn actie te ondernemen teneinde de betreffende (deel)plannen opnieuw te kunnen vaststellen”. Bedoelt de minister met “enkele” dat er voor een aantal andere RUP’s die door de Raad van State zijn vernietigd op korte termijn geen acties nodig zijn? Of geldt dat wel voor alle vernietigde plannen?

Over de terreinen voor lawaaiërige sporten was er onlangs nog een uitgebreide discussie in de commissie (*Hand. VI.Parl. 2013-14, nr. C43*). Los van de specifieke locaties, stelt de heer Vanlerberghe vast dat de minister nogal wat hoop bij de provincies legt, die ter zake een belangrijke rol toebedeeld krijgen. Het lid heeft de indruk dat de provincies onvoldoende de kans krijgen om zelf met oplossingen te komen. Het kader waarbinnen naar een oplossing moest worden gezocht, was in het verleden eng afgebakend en de criteria werden bijzonder sturend vastgelegd. Dat kan de provincies beletten om met goede oplossingen voor de dag te komen. Nu is dat versoepeld en intussen zijn de havengebieden als mogelijke locatie opgedoken. In het geval van West-Vlaanderen zijn er wel voorstellen gedaan, maar in de pers dook plots een locatie op waarover de provincie zelf nooit uitspraken deed: het zeehavengebied van Oostende. Hoe kan dat? Hoe verloopt deze procedure?

Voor het integratiespoor inzake plan-MER en RUP meent het lid dat het voorstel van decreet dat door commissieleden is ingediend heel wat dossiers een tijdlang veilig kan stellen en tot een oplossing kan leiden. De heer Vanlerberghe vindt dat er lessen kunnen worden getrokken. Inspraak en participatie moeten blijven, maar er is behoefte aan een consequente doorvertaling van resultaten die voortvloeien uit dat soort van processen. Bestuurders moeten de neiging bepaalde bezwaren weg te moffelen, leren onderdrukken.

Onder initiatief drie over de projectgedreven processen vermeldt de minister een actieplan voor de betere bescherming van de ruimtelijk bedreigde bossen. Herbestemming via planologische initiatieven wordt als mogelijkheid vermeld, alsook bewarende maatregelen en strengere bepalingen voor het behoud van waardevolle bossen. Het actieplan zou worden opgesteld door de Vlaamse minister van Leefmilieu in samenwerking met de minister. Wat moet voor de minister de inhoud van het actieplan voorstellen? Is het plan al klaar?

In de tweede beleidslijn gaat het over het nieuwe strategische ruimtelijkbeleidsplan BRV. Er zou overleg gepleegd zijn met de Vlaamse Vereniging van Ruimtelijke Planners, het

team van de Vlaamse Bouwmeester en de VVSG. Het lid meent dat ook de Vereniging van de Vlaamse Provincies betrokken was. Het zou beter zijn dit ook te vermelden.

De heer Vanlerberghe heeft voorts een vraag over de figuur van de contractbenadering voor de herbestemming van onder meer leegstaande agrarische gebouwen en hoeves. De belangrijkste conclusie van de beleidswerkgroep ter zake blijkt dat contractbenadering een goede werkwijze is, maar dat aan een belangrijke randvoorwaarde niet is voldaan. Om van de contractbenadering een succes te maken zou, volgens de werkgroep, het besluit op de zonevreemde functiewijzigingen moeten worden opgeheven. Initiatiefnemers zouden de facto eerst de weg van de zonevreemde functiewijziging volledig uitputten, vooraleer de contractbenadering te volgen. De ene procedure bovenop de andere zou volgens experts kunnen leiden tot verregaande uitholling. Het lijkt hen dan ook beter om voor herbestemming slechts met één figuur te werken, met name de contractbenadering. Die biedt lokale besturen bovendien mogelijkheden om maatwerk te leveren en engagementen af te dwingen van degene die in de gebouwen of hoeves in kwestie iets nieuw wil ontwikkelen. Wat is het standpunt van de minister?

Wat betreft de planbaten maakt de heer Vanlerberghe een opmerking over de snelheid van invorderen. In een aantal gevallen zijn PRUP's geschorst maar was de administratie al ijverig aanslagbiljetten aan het sturen. Dat moet worden vermeden. Er leven volgens het lid ook vragen naar verfijning met betrekking tot de maatstaf van de heffing. De grondoppervlakte als enige parameter is te ruw, stelt het lid. Als landbouwgrond wordt omgezet naar bouwgrond, maar het desbetreffende uitvoeringsplan stelt een maximale dichtheid van vijftien of twintig woningen voorop, dan is de te realiseren meerwaarde veel kleiner dan wanneer de toegelaten dichtheid – in een stedelijk gebied bijvoorbeeld – veertig woningen of meer zou bedragen, eventueel met meerdere bouwlagen. Het lid raadt de minister dan ook aan de reële te realiseren meerwaarde mee in rekening te brengen.

In de regelgevingsagenda zijn vaak geen concrete data opgenomen, maar de heer Vanlerberghe wil met betrekking tot het witboek BRV toch graag zicht op het verdere proces. Wat bedoelt de minister met “later te bepalen” in de regelgevingsagenda? Wat betekenen de termen “consultatieronde” en “communicatietraject” in initiatief 5 over het witboek? Wordt er opnieuw een openbaar onderzoek gevoerd? Of wordt het participatieve luik naar de deelplannen verschoven? Hoe zal het beleidsplan dat uit het witboek moet voortvloeien, zich verhouden tot het bestaande RSV?

De kortetermijnacties in initiatief 6 voor de signaalgebieden, woonuitbreidingsgebieden, energielandschappen en strategisch aaneengesloten landbouwgebieden voor beroepslandbouw genieten de volle steun van de sp.a. De fractie hoopt dat er nog tot concrete actie wordt overgegaan voor het einde van de legislatuur.

Hetzelfde geldt voor de voorontwerpen van decreet betreffende de complexe projecten en de omgevingsvergunning. Ook sp.a neemt, zoals CD&V, ter zake een kritische doch constructieve houding aan.

Wat betreft de ontvoogding van de lokale besturen inzake het vergunningenbeleid, heeft het lid een dubbel gevoel bij ontvoogding als ultiem doel. Voor de besturen die talmen, beslist de minister blijkbaar over te gaan tot ambtshalve ontvoogding. Het lid vraagt om enige clementie ten aanzien van lokale besturen die het moeilijk hebben. In een klein dorp is het voor een lokaal bestuur in bepaalde gevallen moeilijk om een vergunning te verlenen of te weigeren aan een inwoner. Wanneer de Vlaamse overheid de beslissing neemt, biedt dat niet alleen zekerheid over de onderbouwing van de beslissing maar is het ook voor het lokaal bestuur zelf comfortabeler. Bovendien is het aanwerven van stedenbouwkundige ambtenaren met de juiste competenties niet eenvoudig voor lokale besturen, stelt de heer Vanlerberghe. Als ze ook nog worden geconfronteerd met de nieuwe omgevingsvergun-

ning en de herindeling van een aantal VLAREM-inrichtingen, dan lijkt het zinvol om via het nieuwe subsidiebesluit enige stimuli in te bouwen om die lokale besturen te ondersteunen.

Bij de intergemeentelijke samenwerking formuleert het lid enig voorbehoud. Er zijn voorbeelden die aantonen dat dit concept, zeker waar het ruimtelijke planning betreft, op dermate grote schaal georganiseerd wordt dat er sprake kan zijn van een democratisch deficit. De intergemeentelijke samenwerking kan onder impuls van een ambitieuze directeur een heel eigen dynamiek gaan ontwikkelen, stelt de heer Vanlerberghe. De impact van de lokale bestuurders is dan nog minimaal.

Tussenkomst van de heer Wilfried Vandaele

De heer *Wilfried Vandaele* ziet in de begroting 2014 geen grote wijzigingen. Er zijn enkele kleine verschuivingen, maar geen grote aanpassingen.

In de beleidsbrief worden de beleidslijnen van de voorgaande jaren doorgetrokken, met de uitvoering van het RSV, de opmaak van het BRV en het herdenken en vereenvoudigen van het instrumentarium. Wat het laatste betreft hoopt het lid op de afronding van de ontwerpen van decreet betreffende de omgevingsvergunning en de complexe projecten. Er liggen derhalve toch nog heel wat ambitieuze plannen en projecten voor. N-VA zal zeker meewerken aan de uitvoering ervan, zoals ook de andere fracties van de meerderheid al hebben aangekondigd.

Zoals al vermeld, zijn de streefcijfers van de ruimteboekhouding nog niet gehaald, behalve voor wonen. Voor recreatie (74 percent gerealiseerd) en industrie buiten de poorten (62 percent) is er een goede evolutie richting streefcijfer, maar de bestemmingscategorie bos blijft achter (23 percent), landbouw (36 percent) eveneens. Natuur kent een minimale vooruitgang (41 percent). Bos en natuur zijn er volgens het lid één percent op vooruitgegaan sinds de vorige rapportering. Dat betreurt de heer Vandaele, al wijt hij het niet aan de minister. De afbakeningsprocessen gaan traag en moeizaam, ondanks een instrument als de AGNAS-procedure met participatie en partnerschappen. Het lid hoopt op een verbetering door de vernieuwing en uitbreiding van het instrumentarium. In het vernieuwde decreet betreffende de landinrichting ziet het lid mogelijkheden, onder meer voor planologische ruil.

In initiatief 8 gaat het over de harmonisering van de compenserende vergoedingen in geval van wijzigingen in het grondgebruik. De heer Vandaele hoopt dat erop wordt toegezien dat de kloof tussen planbaten en planschade niet groter wordt. Idealiter zouden planbaten en planschade zo dicht mogelijk bij elkaar moeten liggen.

Voor de RUP's opgesteld volgens het integratiespoor wordt, zoals al vermeld, een parlementair initiatief genomen.

De aanpak van signaalgebieden en het vrijwaren van het waterbergend vermogen zijn ook voor de N-VA-fractie belangrijk. De aanpak van overstromingsrisico's zit in de kortetermijnacties vervat (initiatief 6). De fractie steunt ook het voornemen van de minister inzake de digitale bouwaanvraag en het uitwerken van een handhavingsprogramma Ruimtelijke Ordening.

De heer Vandaele neemt akte van de bezorgdheid van de heer Vanlerberghe met betrekking tot de ontvoogding van de gemeenten inzake het vergunningenbeleid. Hij heeft daar in het verleden ook opmerkingen over gemaakt. Maar doorgaan op dat pad is nu de enige mogelijke weg. Het proces van ontvoogding kan niet worden teruggeschroefd en dat is ook niet wat de heer Vanlerberghe voorstelt.

De heer Vandaele ziet een ambitieus programma voor het resterende werkjaar. Zijn fractie hoopt dat de minister er nog zoveel mogelijk van gerealiseerd krijgt.

Tussenkoms van de heer Veli Yüksel

De heer *Veli Yüksel* wil specifiek informeren naar de aanduiding van motorcross-terreinen. De zoektocht naar geschikte locaties sleept al enige tijd aan, vooral in Oost- en West-Vlaanderen blijkt het een moeilijke oefening. De combinatie van leefbaarheid en lawaaierige sporten blijkt niet vanzelfsprekend. Met uitzondering van Antwerpen slagen de provincies er niet in terreinen voor lawaaierige sporten af te bakenen. Elke potentiële locatie botst op maatschappelijk protest. Op vrijdag 8 november 2013 heeft de Vlaamse Regering daarover vergaderd en stelde minister in een persmededeling dat hij het dossier volledig naar zich toetrekt. De minister kondigt aan in de nog niet ontwikkelde havengebieden van Antwerpen, Oostende, Zeebrugge en Gent tijdelijke oefenterreinen te zullen aanleggen voor gemotoriseerde sporten.

De heer Yüksel leest in het persbericht ter zake dat Vlaanderen dichtbebouwd is en dat de minister de bezwaren van buurtbewoners begrijpt, al vindt hij dat de motorsport kansen en ruimte moet krijgen voor ontwikkeling. De havengebieden lijken de minister een geschikte locatie wegens de buffering en de beschikbaarheid van onbebouwde gronden. Zolang die niet ontwikkeld worden in functie van de haven, kunnen ze een meerwaarde bieden voor de motorcross. Decretaal is het eerder al mogelijk gemaakt om tijdelijk en onder beperkende voorwaarden in dergelijke havengebieden lawaaierige sporten te vergunnen.

De Vlaamse havens reageerden volgens de heer Yüksel niet echt positief op de mededeling van de minister. Oostende meldde al dat een geschikte locatie moeilijk te vinden zal zijn wegens nog weinig ruimte beschikbaar. Antwerpen wacht de uitspraak van de Raad van State over de afbakening van het havengebied Antwerpen af. Gent staat evenmin te springen. Zo stelt het Havenbedrijf Gent dat het de impact van de havenactiviteiten op omwonenden zo veel mogelijk wil beperken. Er worden groene bufferzones aangelegd en de bedrijven investeren in milieuvriendelijke systemen. Een crossterrein vindt het Havenbedrijf haaks staan op de inzet van die bedrijven. Hoe staat de minister tegenover die bedenkingen? Hoever staat het met de concrete realisatieplannen, aangezien de minister als deadline einde 2013 heeft vermeld? Hoe wordt het dossier nu verder aangepakt?

Tussenkoms van de heer Pieter Huybrechts

De heer *Pieter Huybrechts* stelt dat de minister in zijn beleidsbrief doet uitschijnen dat alles rozengeur en maneschijn is. De minister gaat ruimte creëren voor landbouw, natuur en bos, 7000 hectare bijkomende bedrijventerreinen vinden, Vlaanderen uitbouwen als slimme draaischijf voor vervoer en logistiek, missing links wegwerken, transport via pijpleidingen organiseren, militaire domeinen laten overdragen en hij heeft zelfs aan golf-terreinen gedacht. De minister blijft zich inzetten om locaties te vinden voor sporten met een hinderlijk karakter. De heer Huybrechts zegt dat hij dit nu al vijf jaar hoort. Het lid heeft in elk geval grote vragen bij de realisatiekansen, met nog zo weinig tijd te gaan in de legislatuur.

Over de problematiek van de weekendverblijven vindt de heer Huybrechts hooguit een indirecte verwijzing terug in de beleidsbrief, terwijl de situatie voor vele al dan niet permanent bewoonde weekendverblijven precair en rechtsonzeker blijft. Permanente bewoners worden uit de huizen gezet, terecht of niet, en OCMW's en sociale huisvestingsmaatschappijen zien daardoor nieuwe klanten komen, terwijl er al ellenlange wachtlijsten voor sociale woningen bestaan. De bewoners verliezen hun zuurverdiende centen aan een onverkoopt verblijf. Wat denkt de minister te doen om ook hen nog te helpen tijdens de deze regeerperiode en op die manier menselijke drama's te voorkomen?

Tussenkomst van mevrouw Mercedes Van Volcem

Ook mevrouw *Mercedes Van Volcem* ziet de beleidscontinuïteit in de begroting 2014. De budgetten voor Ruimtelijke Ordening zijn klein en er zijn dan ook geen grote wijzigingen.

Mevrouw Van Volcem stelt vast dat er nog heel wat initiatieven inzake de vereenvoudiging en hervorming van het instrumentarium op stapel. Ze zullen in een eindsprint moeten worden afgerond, en dat staat in schril contrast met de bewering van andere leden dat alles zeer traag verloopt en het begrip dat ze daarvoor kunnen opbrengen. Mevrouw Van Volcem hoort van de coalitiepartners dat ze kritisch maar constructief willen meewerken en verwacht dus geen gemakkelijke eindspurt. De minister gebruikt wel eens de symboliek van de drietrapsraket wanneer het over het versnellen van investeringsprojecten gaat, maar dat lijkt het lid nu zwaar overdreven, zeker voor wie met complexe dossiers wordt geconfronteerd. Mevrouw Van Volcem vreest dat de verwachtingen niet zullen worden ingelost. De term omgevingsvergunning klinkt goed. Maar wat zal de omgevingsvergunning veranderen voor de individuele aanvrager? De termijnen verkorten niet echt voor de aanvraag van een gewone stedenbouwkundige vergunning. Voor wie een milieuvergunning nodig heeft en die aanvraag samen met die van de stedenbouwkundige vergunning moet indienen, kan het een verbetering zijn. Daarop is echter al proactief ingespeeld met het uniek loket, oppert het lid. Dat biedt tevens het voordeel dat slechts één openbaar onderzoek moet worden gevoerd. Het lid weet uit de ervaring in Brugge dat zeer weinig aanvragers er een beroep op doen. De persoon die de bouwaanvraag moet tekenen, is meestal niet de persoon die de milieueffecten bestudeert. Het is een andere stiel en de timing strookt niet altijd. Mevrouw Van Volcem betwijfelt derhalve dat het instrumentarium zo sterk zal vereenvoudigen en versnellen.

Mevrouw Van Volcem verwijst als voorbeeld naar het besluit van de Vlaamse Regering van 1 maart 2013 inzake nadere regels van de project-m.e.r.-screening, dat sinds 29 april 2013 van kracht is. Er geldt sindsdien de verplichting om voor bepaalde bouwaanvragen een project-m.e.r.-screeningsnota op te maken. De ambtenaar krijgt daarmee volgens het lid opnieuw de macht om te oordelen over de ontvankelijkheid, omdat hij beoordeelt of de screeningsnota voldoet. Het schept opnieuw rechtsonzekerheid en vertraging. In de woningbouw worden de normen steeds aangescherpt, bijvoorbeeld het e-peil wordt vanaf 1 januari 2014 strenger. Grote bouwprojecten blijven aanslepen doordat de screening niet voldoende wordt geacht. Dergelijke projecten vergen een lange voorbereiding en als dan opnieuw moet worden begonnen omdat de ambtenaar de screeningsnota niet voldoende vindt en er intussen strengere energienormen gelden, gaat er tijd en geld verloren.

Een goede ruimtelijke ordening is belangrijk. Maar de politieke beslissingsmacht mag niet ondergraven worden, en moet enigszins een tegengewicht kunnen vormen voor de administratie. Ambtenaren zijn volgens het lid vaak bang om op de vingers getikt te worden en gaan derhalve te stringent om met het kader dat wordt aangereikt. Dat maakt het moeilijk voor privépersonen en overheden om grote projecten op de rails te zetten. Het lid pleit tegelijk voor een vorm van bonus voor de ambtenaren die klantvriendelijk zijn en zich inzetten voor de burger. Daarmee doelt het lid vooral op stimuli om de onverschilligheid weg te nemen en tot een meer oplossingsgerichte attitude van de ambtenarij te komen.

Dat geldt ook voor de handhaving en de aangekondigde wijzigingen van het handhavingsluik van de VCRO. Mevrouw Van Volcem dringt erop aan dat de minister niet alle macht inzake handhaving bij de ambtenarij zou leggen. Er is in de ruimtelijke ordening een grote behoefte aan een trajectbegeleiding voor mensen die iets positiefs willen realiseren. Als de minister dat kan bewerkstelligen, zal het lid daar graag aan meewerken.

In het algemeen zal Open Vld kritisch meewerken aan de ontwerpen van decreet die de minister nog aan het Vlaams Parlement zal voorleggen. Waar nodig zal de fractie amendementen indienen.

Het lid heeft bij de beleidsbrief ook een aantal concrete vragen. Welke grote infrastructuurwerken denkt de minister te vergunnen in 2014? Kan er een overzicht bij het verslag worden gevoegd?

Hoe ziet de timing eruit voor het activeren van planningsinitiatieven inzake bedrijventerreinen? Kan er nog een versnelde realisatie van bedrijventerreinen gebeuren? Het lid koppelt die vraag aan de afbakening van het regionaalstedelijk gebied Brugge waarvan de Raad van State twee deelgebieden heeft vernietigd, waaronder ook een bedrijventerrein. Ook daarin verwacht de stad Brugge van de minister een beslissing. Recent zijn plannen opgedoken voor een stadion voor Club Brugge en één voor Cercle Brugge aan de Blankenbergsesteenweg, op een terrein van 80 hectare dat oorspronkelijk voor een bedrijventerrein gepland was. De locatie was wel in het plan-MER opgenomen als een van de vijf mogelijke locaties. Kan daarover nog beslist worden voor het einde van de legislatuur?

Wat zijn de kenmerken van het kader voor contractbenadering inzake zonevreemde economische activiteiten in voormalige agrarische gebouwen? Wanneer mag ter zake een beslissing worden verwacht? Hoe wil de minister deze benadering rechtszeker maken voor de nieuwe gebruikers van de panden?

Op basis van welke overwegingen zal het Grond- en Pandenbeleidsplan opgemaakt worden: ruimtelijke of beleidsmatige? Hoe zit het met de verhouding tot het beleidswerk van de andere bevoegde Vlaamse ministers?

Wanneer mag het parlement de resultaten van de evaluatie van planbatenregeling verwachten?

Op welke manier zal de minister een politiek draagvlak vinden voor zijn plan om de verschillende bestuursniveaus de mogelijkheid te bieden hun planningsbevoegdheid over te dragen naar de andere niveaus.

Hoe denkt de minister draagvlak te creëren voor de kortetermijnacties in het BRV? Op grond van welke criteria zal de minister laten nagaan of een woonuitbreidingsgebied al dan niet geschikt is voor woningbouw?

Komt het Vlaamse Bestuursrechtcollege er nog deze regeerperiode? De oprichting is al enkele keren aangekondigd maar nog niet gerealiseerd. Intussen slaagt de Raad van State erin sneller uitspraak te doen en kampt de Raad voor Vergunningsbetwistingen nog steeds met achterstand, hoewel daarin ook verbetering is opgetreden.

Wordt de ontwikkeling van een concept voor het as-buittattest door de minister op de lange baan geschoven?

In welk extra budget voorziet de minister om de bijkomende werklast van de lokale besturen in het kader van de omgevingsvergunning te compenseren? Hoe wordt de menskracht van de Vlaamse administratie ingezet die is vrijgekomen door de ontvoogding van de gemeenten? Kan de minister per provincie verduidelijken voor welke taken de vrijgekomen personeelsleden worden ingezet?

Mevrouw Van Volcem informeert naar de concrete timing voor de invoering van de digitale bouwaanvraag.

Hoe ziet de minister het systeem van administratieve boetes voor inbreuken en misbruiken die niet door het parket worden vervolgd? Wat is zijn definitie van een modern handhavingssysteem en welke kenmerken vertoont dat?

2. Antwoord van de minister

Minister *Philippe Muyters* stelt voor om detailvragen in de vorm van een schriftelijke vraag in te dienen. Voor andere vragen, bijvoorbeeld inzake de inzet van personeel in de Vlaamse administratie, kan het departement beter zelf een toelichting geven.

Voor taalfouten en onduidelijkheden in de beleidsbrief wil de minister zich verontschuldigen.

Acties en inspanningen gebeuren vaak samen met andere bevoegde Vlaamse ministers, maar ook het Departement Ruimte Vlaanderen is zich van die werkwijze bewust en probeert op de meest oplossingsgerichte manier samen te werken. Sinds de start van de regeerperiode werkt de minister in de richting van een meer oplossingsgerichte administratie. Dat blijkt uit decreetswijzigingen, maar ook uit initiatieven zoals de oprichting van de Cel VIP en het aanmoedigen van de projectvergaderingen. Hij rekent erop dat ook op lokaal vlak het oplossingsgerichte werken doorgang vindt, ook ten aanzien van de burger.

Voor de ruimtebalans verwijst de minister allereerst naar de gedachtewisseling die op 15 mei 2013 in de commissie werd gehouden over de stand van zaken van de ruimtelijke planingsprocessen in uitvoering van het RSV (*Parl. St.* VI.Parl. 2012-13, nr. 2160/1). Bij die gelegenheid werd ook verduidelijkt welke projecten er nog op stapel staan. Diverse commissieleden wezen op de trage voortgang van AGNAS en de moeilijkheden om gebieden in de open ruimte af te bakenen. De minister stelt dat met elke opgezette actie en met elk nieuw ontwikkeld instrument, werd getracht de processen nog sneller te laten verlopen. Er is zeer recent nog een AGNAS-dossier getekend waarover zeer snel een consensus is bereikt. Veel hangt af van de partijen ter plaatse. De minister wordt enerzijds gevraagd snel te zijn, maar anderzijds verlangt men wel dat er voor elke beslissing een draagvlak is. Hij verwijst naar het voorbeeld van de terreinen voor lawaaierige sporten zoals motorcross, waarbij er vaak binnen dezelfde partij verschillende meningen zijn (cf. *infra*). De minister erkent echter dat het AGNAS-proces niet eenvoudig is en de dossiers een eigen dynamiek kennen.

De heer Vanlerberghe informeerde naar een lijst van afbakeningsprocessen die hangende zijn wegens een of andere betwisting of procedurekwestie en die niet definitief goedgekeurd geraken. De minister zal die lijst aan de commissie bezorgen.

De heer Ceyssens vroeg meer details over de initiatieven voor een ‘vitaal platteland’. In eerste instantie zullen de AGNAS-procedures worden gefaciliteerd. In het kader van het Interbestuurlijk Plattelandsoverleg is een beleidswerkgroep aan het nagaan wat er al dan niet kan met voormalige agrarische gebouwen in landbouwgebied. De vragen die worden gesteld zijn: is herbestemming mogelijk, is verbreding of verenging van functies aangewezen? De contractbenadering is een voorbeeld van het zoeken naar mogelijkheden. Ook de discussie over de druk op landbouwgronden loopt binnen de vermelde beleidswerkgroep. De minister stelt voor de resultaten daarvan te laten toelichten in de commissie.

In antwoord op een specifieke vraag kan de minister wel stellen dat gemengd openruimtegebied wordt ingedeeld bij de categorie ‘groen’.

Inzake de harmonisering van bestaande compensatievergoedingen kan de minister verzekeren dat eraan wordt gewerkt met Vlaams minister van Leefmilieu Joke Schauvliege. Het dossier zou voor het einde van 2013 aan de Vlaamse Regering moeten worden voorgelegd.

Wat betreft het integratiespoor is er een conceptnota klaar over “de wettelijke en methodologische integratie van de plan-milieueffectrapportage en andere beoordelingen in het planproces”. Deze nota wordt eveneens nog in 2013 aan de Vlaamse Regering voorgelegd.

Er was een vraag over de projectgedreven processen voor het effectief uitvoeren van het RSV en de rol van de minister als integrator daarin (initiatief 3). De rol van Ruimtelijke Ordening bestaat erin de actoren die ruimtevragen hebben samen te brengen, om in overleg tot besluitvorming te komen, aldus de minister.

Ook bij de afbakening van bedrijventerreinen is er tegenwerking, zoals voor alles wat inzake ruimtelijke ordening gebeurt. Dat vertraagt de processen. Er zijn altijd ruimtevragen van diverse actoren.

Waar mogelijk probeert men bij vernietigingen van RUPS’ zo snel mogelijk te remediëren. Soms gaat het om een kleine administratieve fout, maar soms gaat het ook om een procesfout in het begin en dan moet de hele procedure worden overgedaan.

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Natuur heeft de leidende rol op zich genomen bij het uitwerken van de conceptnota over de aanpak van de signaalgebieden en het vrijwaren van het waterbergend vermogen. Minister Muyters heeft daartoe bijgedragen en de aanpak bekeken vanuit zijn bevoegdheid Ruimtelijke Ordening.

De administratieve lus wordt ook ingeschreven in het ontwerp van decreet betreffende de omgevingsvergunning en betreft dus niet enkel het informele voortraject.

In het kader van de ontvoogding van de gemeenten en de intergemeentelijke samenwerking, begrijpt de minister de opmerking van de heer Vanlerberghe over de nabijheid van de kleine lokale besturen tot hun burgers en de daaraan gekoppelde beslissingsdilemma’s. De minister voert echter uit wat in de VCRO over de ontvoogding en de vergunningsautonomie is bepaald. Het is zijn bedoeling, onder meer door subsidies, het delen van expertise aan te moedigen, vooral voor kleine besturen. Dat kan in de vorm van intergemeentelijke samenwerking en kan een garantie bieden voor een meer objectieve en correcte behandeling. Het behoort echter tot de taak van elk politiek niveau om ook moeilijke beslissingen te nemen in het algemeen belang, en niet het particuliere, meent de minister.

De minister is tevreden met de melding door diverse fracties dat ze op een kritische en constructieve manier willen meewerken aan de aangekondigde ontwerpen van decreet met betrekking tot de vereenvoudiging van het instrumentarium, zoals het ontwerp van decreet betreffende de omgevingsvergunning. Het is een moeilijk dossier, maar de minister meent dat er eerder nog geen enkele regering zover is gekomen met de uitwerking van het nieuwe vergunningensysteem. Er is nu ook consensus over binnen de Vlaamse Regering.

Dat er een eindspurt wordt gelopen, kan de minister niet ontkennen, maar ook een hordenloop kan snel gaan, stelt hij. De minister herhaalt dat hij de hele legislatuur heeft gepoogd de regelgeving te vereenvoudigen en administratieve lasten af te bouwen. Soms voeren steden of gemeenten opnieuw regels in, ze maken van een vrijstelling van vergunning bijvoorbeeld een meldingsplicht, of van een meldingsplicht opnieuw een vergunningsplicht. De minister is ervan overtuigd dat er globaal gezien grote en positieve stappen zijn gezet. De vrijstelling van stedenbouwkundige vergunning in een aantal gevallen en de meldingsplicht voor andere werken, maar ook de oprichting van de Cel VIP, zijn voorbeelden van hoe de minister probeert maximaal oplossingsgericht te werken.

De project-m.e.r.-screeningsnota is er gekomen in uitvoering van een Europese richtlijn. De omgeving waarin regels worden gemaakt is de laatste decennia erg veranderd, dat

blijkt bijvoorbeeld uit de arresten van het Grondwettelijk Hof en de implementatie van richtlijnen.

De zogenaamde drietrapsraket zal volgens de minister met zekerheid voor een versnelling zorgen in die gevallen waarin er voor een investeringsproject zowel een planwijziging als een vergunning nodig is. Vooralsnog moet de initiatiefnemer eerst het proces van wijziging van ruimtelijke plannen doorlopen om dan pas een vergunning aan te vragen. De bedoeling is dat tegelijkertijd te laten verlopen.

75 dagen voor een gewone bouwvergunning lijkt de minister vandaag al heel snel en het lijkt hem niet realistisch die termijn nog in te korten.

Het overleg over het PRUP West-Vlaanderen loopt. De minister hoopt dat het dossier snel kan worden afgerond.

Het actieplan voor ruimtelijk bedreigde bossen is in handen van Vlaams minister van Leefmilieu Joke Schauvliege. Er is een overleg opgestart met het kabinet van minister Muyters.

Inzake de planbatenregeling loopt de evaluatie nog. De minister wacht daarop om zijn visie ter zake te vormen. Maar hij is bereid met de resultaten van de evaluatie rekening te houden, ook als zou blijken dat niet enkel het aantal vierkante meters het criterium mag zijn.

Wat de snelheid van invordering van planbaten betreft, zijn er inderdaad enkele administratieve fouten gebeurd, geeft de minister toe. VLABEL stuurde één of twee keer een schrijven wanneer nog niet was voldaan aan de voorwaarden, namelijk dat invordering van de planbaten pas mogelijk is als de baten ook gerealiseerd zijn. Zo kunnen bijvoorbeeld voor landbouwgrond die is omgezet naar bouwgrond pas planbaten worden ingevorderd als die ook werkelijk als bouwgrond wordt verkocht. In de andere dossiers werd correct opgetreden.

Het witboek BRV heeft geen regelgevend karakter. Het behelst een visie en de minister is bereid om vanuit de Vlaamse Regering over de aangebrachte punten duidelijkheid te bieden, zoals de verhouding tot het RSV. Er wordt rekening gehouden met het RSV en de verdere uitvoering ervan. Er moet een communicatietraject zijn over het witboek, aangezien er in het voortraject ook consultatie en inspraak over het groenboek is geweest. In eerste instantie wordt met de administraties gewerkt aan het afronden van het witboek.

Inzake de weekendverblijven is er al heel wat gebeurd, stelt de minister. Alle afspraken daaromtrent zijn gedetailleerd opgenomen in de VCRO. De afspraken worden uitgevoerd door de provincies.

In antwoord op de vraag van mevrouw Van Volcem over de geplande infrastructuurwerken, verwijst de minister naar Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, Hilde Crevits, die bevoegd is voor infrastructuurwerken.

Wat betreft het RUP voor het regionaalstedelijke gebied Brugge en de voetbalstadions, heeft de minister de informatie eveneens uit de krant. De minister is bereid inspanningen te doen, maar dan moet men eerst met plannen en voorstellen komen. Hij veronderstelt dat er nieuwe planningsinitiatieven nodig zullen zijn.

Het vrijwaren van de woonuitbreidingsgebieden die ruimtelijk niet geschikt zijn voor bebouwing is een moeilijk proces. De visievorming verloopt nog vrij gemakkelijk, maar zo-

dra het concreet wordt, wordt het een heikel dossier. Dat moeilijke traject begint volgens de minister echter in de plooi te vallen en de politieke besluitvorming kan gebeuren.

Inzake handhaving probeert de minister in het voorontwerp van decreet in de mate van het mogelijke de politieke besturen en rechtscolleges beslissingsbevoegdheid te geven.

Het as-buittattest wil de minister bekijken in het kader van de omgevingsvergunning.

Het project inzake de digitale omgevingsvergunning zou in maart 2014 moeten starten om het dan verder uit te rollen.

De minister is het niet eens met de heer Vanlerberghe wanneer die stelt dat de provincies inzake de locaties voor motorcrossterreinen niet voldoende kans zouden krijgen om zelf met een oplossing te komen. Hij verwijst naar de discussie die vier jaar eerder is aangevat in de commissies Ruimtelijke Ordening en Sport en moet al die tijd later vaststellen dat er nog geen enkel concreet voorstel van een provincie is. De minister kreeg dat verwijt in de commissie en er werd hem door een fractiegenoot van de heer Yüksel gevraagd zijn rug te rechten en zelf met een oplossing te komen. Een andere partijgenote suggereerde een terrein in de achterhaven van Oostende.

Uiteindelijk valt de beslissing dus terug bij de minister, die alle input van de provincies wel op een rijtje heeft gezet. Daaruit kon hij afleiden dat de wil aanwezig is om de bestaande terreinen voort te zetten, waar mogelijk, ook op het vlak van milieu. Daarvoor bestaat er een redelijk draagvlak. De opties die vanuit de provincies niet volledig werden uitgesloten, lagen vooral in de havengebieden. De minister kon derhalve twee dingen doen. Ofwel kon hij nog maar eens een overlegronde organiseren over de eventuele mogelijkheid om in de havens een terrein te vinden, ofwel rechtte hij de rug en besliste hij om, in overleg met de havens en de bevoegde minister Hilde Crevits, vier locaties aan te wijzen. De aanpak is dus directer. Het is de bedoeling dat het op die manier lukt terreinen aan te duiden.

3. Replieken

De heer *Lode Ceyssens* heeft de indruk dat mevrouw Van Volcem nu de omgevingsvergunning in vraag stelt. In de Commissie Versnelling Maatschappelijk Belangrijke Investeringsprojecten heeft haar fractie altijd aangedrongen op de invoering ervan.

Mevrouw *Mercedes Van Volcem* vindt de omgevingsvergunning een mooi concept, maar ze wil afwachten hoe het in de praktijk zal verlopen. Ze vreest dat het concept niet aan de verwachtingen zal voldoen door de manier waarop het wordt ingevuld. Het concept van de ‘permis unique’ in Wallonië wordt volgens het lid vaak als voorbeeld genomen. Het wordt nu overgenomen, maar op een heel andere manier.

Het lid verwijst als voorbeeld opnieuw naar het besluit van de Vlaamse Regering inzake nadere regels van de project-m.e.r.-screening. Dat vloeit inderdaad voort uit een Europese richtlijn maar moest niet op die manier worden uitgewerkt. De architecten die het model-formulier moeten invullen, begrijpen er niets van. In Wallonië vullen ambtenaren het voor hen in. In Vlaanderen moet voor een project vanaf vier woningen een screenings-nota worden geschreven van ongeveer 40 pagina's waarin aspecten zoals mobiliteit, watergevoeligheid en dergelijke worden behandeld. Er moeten tests worden uitgevoerd en diverse kaarten aan de nota toegevoegd. Dat noemt het lid een zware administratieve overlast, zeker voor een klein project. Mevrouw Van Volcem wil de minister daarvoor waarschuwen, zonder al vooraf kritiek te geven op de omgevingsvergunning. Het moet inderdaad de bedoeling zijn alles veel vlugger te doen gaan.

De heer *Wilfried Vandaele* wil ook rechtzetten dat het samenlopen van bouw- en milieuvergunning geen tijdswinst zou opleveren. Mevrouw Van Volcem laat verstaan dat het samen uitreiken van vergunningen in de praktijk al zou gebeuren. Daarin vergist het lid zich volgens de heer Vandaele. Er zijn talloze voorbeelden van discrepanties tussen stedenbouwkundige vergunningen en milieuvergunningen, zoals bijvoorbeeld voor de windturbines. Het probleem is er wel degelijk.

De heer *Lode Ceyskens* geeft de minister de suggestie mee om de brief die bij het invorderen van planbaten wordt gestuurd aan te passen en te verduidelijken. Het schrijven is juridisch correct, maar kan wel tot verwarring leiden bij wie het ontvangt.

Hij herhaalt ook zijn vraag over mogelijke initiatieven om de intergemeentelijke samenwerking te bevorderen.

Minister *Philippe Muyters* verwijst naar de subsidie voor gemeentelijke stedenbouwkundig ambtenaren. Die blijft behouden, maar wordt uitgebreid met de mogelijkheid om intergemeentelijke ambtenaren aan te stellen. De minister is bereid de intergemeentelijke samenwerking ook op andere manieren te bevorderen.

De heer *Lode Ceyskens* vraagt meer verduidelijking over wat de minister zal ondernemen om het vitaal platteland te bevorderen.

Minister *Philippe Muyters* herhaalt dat de beleidswerkgroep van het IPO daarmee bezig is en dat de resultaten daarvan ook aan de commissie zullen worden voorgelegd. Het is de bedoeling dat leefbare landbouw gecombineerd wordt met mogelijkheden van herbestemming waar het kan. Er moet een dynamiek gecreëerd worden om het platteland vitaal te houden.

De heer *Jurgen Vanlerberghe* zegt dat zijn bekommernis inzake de ontvoogding alles heeft te maken met de bestuurskracht van lokale besturen. De focus moet daarbij niet liggen op de angst om moeilijke beslissingen te nemen, maar wel op de poging om lokaal een degelijke oplossingsgerichte dienstverlening te ontwikkelen. De schaal waarop een en ander georganiseerd wordt, is vaak gewoon te klein. Het ‘lapmiddel’ van de intergemeentelijke samenwerking wordt volgens de heer Vanlerberghe te vaak aangewend om de echte discussie te ontlopen, met name die over de fusies van gemeenten. Teveel intergemeentelijke samenwerking is dodelijk voor de democratische controle op het lokale niveau. Als het lokaal bestuur de hoeksteen van de maatschappij moet zijn, kan het maar beter degelijk georganiseerd zijn, besluit het lid.

Mevrouw *Karin Brouwers* vindt het merkwaardig dat gemeenten die nog niet ontvoogd zijn meteen worden bestempeld als allicht over te weinig bestuurskracht beschikkend. Zijn er ook nog grotere centrumsteden bij de niet-ontvoogde gemeenten? Intergemeentelijke samenwerking hoeft niet direct op grote schaal te gebeuren, het kan ook door bijvoorbeeld een stedenbouwkundig ambtenaar te delen. De discussie over fusies van gemeenten hoort niet thuis in de commissie Ruimtelijke Ordening.

Minister *Philippe Muyters* verwijst voor een overzicht van de ontvoogde gemeenten naar de website www.ruimtelijkeordening.be. Het proces wordt voortdurend gemonitord.

De heer *Jurgen Vanlerberghe* begrijpt dat inzake de motorcrossterreinen de beslissing nu bij het Vlaamse niveau moet liggen. De opmerkingen van de provincies over het gebrek aan draagvlak van bepaalde voorstellen hebben er in het verleden toe geleid dat op dat niveau voorheen nooit is beslist, meent hij. Dat kan de provincies bezwaarlijk ten kwade

geduid worden. Het voortraject is nu eenmaal moeilijk in dergelijke dossiers. Het lid is tevreden dat er nu eindelijk zal worden beslist.

Ook de heer *Veli Yüksel* gelooft in het principe dat beleidsverantwoordelijken op zeker ogenblik beslissingen moeten durven nemen. Het lid deelt de bezorgdheid die eerder door zijn partijgenoten werd geuit over het aanduiden van terreinen. Het was louter zijn bedoeling een aantal reacties van de havenbedrijven over te brengen zonder zich uit te spreken over de beslissing van de Vlaamse Regering. Het antwoord van de minister was duidelijk. De Vlaamse Regering heeft de beslissing principieel goedgekeurd en er volgt nu overleg met de havens. Dat is positief, aangezien ook de fractie van het lid gelooft in de kracht van dialoog. Wanneer vindt het overleg met de havenbesturen plaats?

Minister *Philippe Muyters* antwoordt dat dit op zeer korte termijn zou moeten gebeuren, afhankelijk van de afstemming van agenda's. Het is immers de bedoeling nog in 2013 af te ronden.

De heer *Bart Martens*, commissievoorzitter, sluit de bespreking met de bedenking dat er nog belangrijke ontwerpen van decreet aan het parlement zullen worden voorgelegd. Hij noemt de ontwerpen van decreet betreffende de omgevingsvergunning en betreffende de complexe projecten en de herziening van het luik handhaving van de VCRO. Er zijn ook de voorstellen van decreet om te remediëren aan het arrest van het Grondwettelijk Hof over het integratiespoor.

III. INDICATIEVE STEMMING

Het aan de commissie toegewezen gedeelte Ruimtelijke Ordening van de uitgavenbegroting 2014 wordt indicatief aangenomen met 7 stemmen bij 1 onthouding.

Tot besluit van de bespreking van de beleidsbrief Ruimtelijke Ordening in de commissie werd een motie ingediend door de heer Pieter Huybrechts en de dames Marleen Van den Eynde en Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt (*Parl. St.* VI.Parl. 2013-14, nr. 2214/2).

C. DEEL ONROEREND ERFGOED

Het deel Onroerend Erfgoed werd op 13 november 2013 besproken.

I. TOELICHTING

De heer *Geert Bourgeois*, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, geeft toelichting bij de beleidsbrief Onroerend Erfgoed en de uitgavenbegroting voor 2014.

1. Toelichting uitgavenbegroting 2014

Apparaatkredieten

Minister *Geert Bourgeois* zegt dat hij zich zal beperken tot de belangrijkste kredietwijzigingen. In totaal dalen de apparaatkosten van het agentschap met 171.000 euro. Dat is het gevolg van een complexe beweging, in plus en min. In uitvoering van het sectoraal akkoord 2010-2012, stijgt het loonkrediet met 30.000 euro. De loonkredieten stijgen ook met 81.000 euro door het wegvallen van de eenmalige besparing die er in 2013 op werd doorgevoerd. Voorts is er door de indexatie van het beleidskrediet voor de werking van het apparaat een verhoging met 21.000 euro.

Overeenkomstig de beslissing van het College van Ambtenaren-Generaal en de onderlinge afspraken van de betrokken leidende ambtenaren, wordt in uitvoering van het eerder door

de Vlaamse Regering besliste efficiëntietraject globaal 20 miljoen euro structurele besparing in mindering gebracht van de apparaatkredieten. Voor het agentschap Onroerend Erfgoed betekent dit een structurele besparing op het beleidskrediet van het apparaat met 189.000 euro. Deze stap houdt nog geen rekening met de beslissing tot een bijkomende besparing van 5 miljoen euro voor het hele apparaat, die zal worden verwerkt bij de begrotingscontrole.

Tot slot wordt nog 114.000 euro bijkomend bespaard op de werkingsmiddelen van het apparaat van het agentschap.

Om het nieuwe decreet betreffende het onroerend erfgoed te kunnen uitvoeren, moet er een aangepaste nieuwe informatietechnologie-applicatie uitgewerkt worden. De uitbouw daarvan zal worden uitbesteed en wordt gespreid over 2014 en 2015. Het gaat hier onder andere om de digitalisering van de nieuwe procedures, de koppeling met externe databronnen en gegevensdeling met andere besturen en de creatie van nieuwe beveiligde databronnen. De kostprijs van ongeveer 2 miljoen euro zal in 2014 niet meteen leiden tot een vermindering van de beleidskredieten, omdat dit samenvalt met het uitdoven van de kredieten voor de Maagdentoren in Scherpenheuvel-Zichem.

Beleidskredieten

De indexatie van het niet-loongedeelte van een aantal beleidskredieten resulteert in een stijging met 56.000 euro. Met het oog op het realiseren van de vooropgestelde doelstelling van 60 miljoen euro bijkomende structurele besparingen, werd de indexatie van een aantal kredieten op nul gezet (23.000 euro), werd een bijkomende besparing van 38.000 euro doorgevoerd op het werkingskrediet en werd aan Herita ook een inspanning gevraagd van 33.000 euro. In totaal werd zo 94.000 euro structureel bespaard.

Belangrijker zijn de budgettaire gevolgen van de nieuwe bevoegdheidsverdeling vanaf 1 januari 2014 tussen de Vlaamse overheid en de provincies. De Vlaamse overheid staat vanaf 2014 enkel nog in voor de verdere financiering van enkele centrale opdrachten van de vzw Monumentenwacht Vlaanderen: varend erfgoed, archeologie, de kostprijsanalyse en enkele inspectieopdrachten. Hiervoor wordt nog 300.000 euro ingeschreven in de begroting 2014. Doordat de provincies vanaf 2014 volledig bevoegd worden voor 'algemene landschapszorg', stopt de Vlaamse subsidiëring van de zeventien erkende regionale landschappen. Ook de koppelsubsidiëring wordt afgeschaft.

Concreet verschuift er 2,79 miljoen euro van het budget Onroerend Erfgoed, via het Vlaams Provinciefonds om, naar de provincies. Dat zijn ongeveer de middelen die in 2013 werden ingezet voor de subsidiëring van enerzijds de diverse regionale landschappen en anderzijds de opdrachten van Monumentenwacht Vlaanderen die vanaf 2014 overgaan naar het provinciale niveau. Omgekeerd verschuift er forfaitair 15 miljoen euro van het Vlaams Provinciefonds naar de middelen voor de financiering van de restauratiepremies. Dat bedrag van 15 miljoen euro is overigens niet het integrale bedrag dat in 2013 werd besteed: de verplichte provinciale bijdrage voor de in 2013 toegekende restauratiepremies bedraagt in werkelijkheid meer dan 15,5 miljoen euro.

Dit geldt niet enkel voor de toekomst, maar ook voor de nog openstaande engagementen uit het verleden. Alle subsidie- of premietoekenningen die nog niet volledig vereffend of betaald zijn, worden vanaf 1 januari 2014 voor verdere afhandeling overgenomen door het nieuwe bevoegde bestuur. Dit maakt de nieuwe bevoegdheidsverdeling vanaf 2014 ook zuiver en volledig. Het spreekt volgens de minister voor zich dat de beide administraties in een overgangsfase nauw zullen samenwerken, om de overdracht zo vlot mogelijk te laten verlopen.

De overgehevelde bedragen bevatten daarbij de nodige kasmiddelen om vanaf 2014 niet alleen nieuwe voorschotten op premies of subsidies te kunnen betalen, maar ook de nog te betalen restbedragen te kunnen financieren. Concreet gaat het bijvoorbeeld om de betaling in 2014 van de 80 percent voorschotten op de nieuwe provinciale subsidies aan de regionale landschappen, alsook om de betaling van de 20 percent nog openstaande saldi. De overgedragen middelen worden kasmatig meteen volledig verschoven naar de provincies.

De juridische onderbouwing van zowel de nieuwe bevoegdheidsverdeling als de wederzijdse overname van nog lopende engagementen, is opgenomen in hoofdstuk 15, met de artikelen 34 tot en met 36 van het ontwerp van programmadecreet. De minister verwijst hier naar de omstandige memorie van toelichting bij dat ontwerp van decreet (*Parl. St.* VI. Parl. 2013-14, nr. 2247/1).

Naast de vermelde toevoeging van de 15 miljoen euro, afkomstig van de ‘financiële verevening’ via het Vlaams Provinciefonds, aan de kredieten voor restauratiepremies, valt hier wel de eenmalige impuls van 6,5 miljoen euro van 2013 weg. De minister heeft er echter wel 10 miljoen euro nieuwe beleidsmiddelen (VaK) kunnen aan toevoegen zodat er, in vergelijking met 2013, netto 3,5 miljoen euro meer premies toegekend zullen kunnen worden.

Het krediet voor de restauratiepremies ten slotte, verhoogt nog met de 983.000 euro die terugkeert van Toerisme, waar dit bedrag in 2013 eenmalig was toegevoegd aan de investeringssubsidie voor de Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde van Antwerpen.

Tot slot vermeldt de minister nog dat het beleidskrediet (VaK) voor de restauratie van de Maagdentoren te Scherpenheuvel-Zichem met 1,989 miljoen euro kan dalen tot 100.000 euro, omdat inmiddels ook de laatste restauratiefase aanbesteed werd. Omgekeerd wordt het VeK verhoogd tot 1,6 miljoen euro voor het betalen van de facturen.

2. Toelichting beleidsbrief Onroerend Erfgoed 2013-2014

2.1. Terugblik op 2013

Minister *Geert Bourgeois* merkt op dat 2013 een belangrijk jaar was voor Onroerend Erfgoed, gezien de vele vernieuwingen maar ook en vooral wegens de goedkeuring van het Onroerenderfgoeddecreet. Er zijn cruciale stappen gezet naar een nieuwe, coherente, omvattende en duurzame omgang met het onroerend erfgoed.

Onroerenderfgoeddecreet

Op 3 juli 2013 is het Onroerenderfgoeddecreet door de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement goedgekeurd en op 12 juli 2013 werd het door de Vlaamse Regering bekrachtigd (*Parl. St.* VI. Parl. 2012-13, nr. 1901/1-9). Momenteel wordt aan het bijhorende uitvoeringsbesluit gewerkt, nog voor het kerstreces van 2013 zou er een eerste principiële goedkeuring moeten zijn. Na de adviesronde zou de tweede principiële goedkeuring dan voor het krokusreces kunnen doorgaan, wat een definitieve goedkeuring tegen het paasreces 2014 mogelijk moet maken.

Samenwerkingen

Er zijn ook een reeks nieuwe samenwerkingen geformaliseerd, onder meer tussen Onroerend Erfgoed en Toerisme Vlaanderen, en met Enter, een vzw om kennis op te bouwen en samen te werken inzake toegankelijkheid van het onroerend erfgoed. Voorts is er een samenwerkingsakkoord met Natuurpunt. Twee forten in hun beheer hebben ook erf-

goedwaarde. In de volgende twee jaar wordt kennis uitgewisseld over het samengaan van natuur en erfgoed, met respect voor elkaars eigenheid.

Beschermingsstrategie

Er zijn 138 voorlopige beschermingen gebeurd in 2013 en 163 definitieve beschermingen. Kwantiteit is ondergeschikt aan kwaliteit, onderstreept de minister. Er is in 2013 verder ingezet op het integreren van processen en op het inventariseren, onderzoeken, beschermen en beheren. Het agentschap Onroerend Erfgoed ging van start met de uitvoering van de projecten uit de ‘onderzoeksagenda beheer’ die in 2012 is opgemaakt. De projecten spelen in op reële noden uit de beheerspraktijk. Bij de opmaak van de ‘onderzoeksagenda inventariseren en beschermen’ is een gelijkaardige strategie gevolgd, met als resultaat een oplistings en selectie van geschikte projecten met het oog op het inventarisatie- en beschermingsbeleid. Het agentschap ontwikkelde tevens een toetsingskader voor het beoordelen van ad-hoc aanvragen voor het beschermen van bouwkundig erfgoed in Vlaanderen.

Er is werk gemaakt van beheersdoelstellingen bij de bescherming van onroerend erfgoed. Dat is ook opgenomen in de beschermingsdossiers en biedt rechtszekerheid voor de eigenaar. Het laat tevens toe afspraken te maken over de verwachtingen qua onderhoud en investeringen. De beheersdoelstellingen zijn verder verfijnd opdat het voor eigenaars, beheerders, ontwerpers en architecten duidelijk is welke erfgoedwaarden in stand moeten worden gehouden en welke zorg eraan moet worden besteed.

Erfgoedpartners op kruissnelheid

Bij de samenwerking met erfgoedpartners gaat de minister niet dieper in op de bekende samenwerking met Herita, maar vestigt wel de aandacht op die met het Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur. Het centrum is gestart met een bevraging bij de 1795 katholieke kerkbesturen om informatie te verzamelen, nuttig voor het opstellen van het parochiekerkenplan. In het voorjaar van 2013 koppelde het centrum de beschikbare gegevens per gemeente terug naar de kerkbesturen. Gelijktijdig is een begin gemaakt met de uitbouw van een documentatiecentrum rond beheer, valorisatie, nevenbestemming en herbestemming van de parochiekerken. De onlinedocumentatie bevat de meest recente juridische informatie, maar ook praktische hulpmiddelen zoals een databank met praktijkvoorbeelden. Het centrum installeerde ook een loketfunctie die in 2012 al 571 vragen om informatie behandelde, voornamelijk afkomstig van kerk- en gemeentebesturen. In 2013 is er bijkomend nog ingezet op het organiseren van studiedagen en vormingsmomenten.

Erfgoedkluis van start

De Erfgoedkluis is op 14 juni 2013 door de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen opgestart. Er is in 2013 een kapitaal van 10 miljoen euro in ondergebracht. In 2014 komt er bijkomend nog 5 miljoen euro in terecht. Het agentschap kreeg in het ondernemingsplan een adviserende rol toebedeeld over hoe nieuwe functies in beschermde monumenten kunnen worden ondergebracht, rekening houdend met de erfgoedwaarden. Nog in het kader van de Erfgoedkluis is ook de analyse van potentiële erfgoeddossiers begonnen. Een eerste project dat vorm kreeg, is dat van de Handelsbeurs in Antwerpen.

2.2. Naar een geïntegreerde beschermingsstrategie voor onroerend erfgoed

De beleidsprioriteiten voor 2014 zijn ondergebracht in vier hoofdstukken en 43 initiatieven. Onder het eerste hoofdstuk wordt verder ingezet op het integreren van processen en het inventariseren, onderzoeken, beschermen en beheren van het onroerend erfgoed in Vlaanderen. In dat verband zijn dertien initiatieven opgenomen. De minister pikt er twee uit voor verdere toelichting.

Publicatie en verspreiding van de erfgoedbalans

De erfgoedbalans zal iets minder prestigieus worden uitgegeven dan in Nederland, maar streeft wel dezelfde kwaliteit na. Er wordt met een nulmeting gestart, met de bedoeling de staat van het erfgoed in kaart te brengen. Een eerste versie wordt verwacht in het voorjaar van 2014. Daar wordt vooraf nog over gecommuniceerd en de resultaten worden breed verspreid. Het is de bedoeling om dan de stand van zaken van de onroerenderfgoedzorg te blijven meten en indicatoren vast te stellen om ook monitoring uit te bouwen. Het moet volgens de minister een sterk instrument worden voor de toekomst.

Een nieuwe structuur voor Monumentenwacht Vlaanderen

Monumentenwacht Vlaanderen krijgt een nieuwe structuur, die zal stoelen op wat is opgenomen in de bestuursakkoorden tussen Vlaanderen en de vijf Vlaamse provincies, die in werking treden op 1 januari 2014. De werking van de monumentenwacht wordt geoptimaliseerd zoals dat ook voor de Vlaamse administratie is gebeurd met de oprichting van het agentschap Onroerend Erfgoed en Herita. De organisatie, het statuut en de huisvesting worden een opdracht voor de provincies. Er zijn wel voorwaarden aan gekoppeld: over de verschillende monumentwachtverenigingen heen moet een uniforme en kwaliteitsvolle werking voor het hele Vlaamse grondgebied worden gegarandeerd. Dat moet onder meer het geval zijn op het vlak van inspecties van bouwkundig erfgoed, interieurinspecties, het opmaken van toestandsrapporten, het uitzonderlijk uitvoeren van kleine reparaties en het op aanvraag verstrekken van gespecialiseerd advies met betrekking tot de toegankelijkheid en bereikbaarheid van gebouwen.

Voorts voorzien de provincies ook in onderling overleg en, met bijkomende financiering vanwege de Vlaamse overheid, in een extra dienstverlening voor het continueren van de dienstverlening voor het varend erfgoed, het archeologisch erfgoed en het verder operationaliseren van het project inzake kostprijsanalyse. De minister verwijst hier naar de toelichting ter zake bij de begroting. Het project inzake kostprijsanalyse is van belang voor de eigenaar, die zo een beeld krijgt van de werken die meteen moeten gebeuren, maar ook een vooruitzicht wat de aanpak betreft.

2.3. *Meerdere partners zorgen voor onroerend erfgoed*

Het succes van de geïntegreerde beschermingsstrategie hangt bij uitstek af van goede partnerschappen voor de onroerenderfgoedzorg op het terrein, stelt minister *Geert Bourgeois*. Er wordt dan ook verder gewerkt aan het uitbouwen van partnerschappen. Daartoe zijn zeven initiatieven opgenomen, waaruit de minister er twee uitlicht.

Een actieplan opstellen voor het beheer van Vlaams werelderfgoed

In eerste instantie is er het beheer van het Vlaams werelderfgoed, de werelderfgoedsteden, dat actief wordt opgevolgd. Er wordt daartoe contact gezocht met de internationale partners. In Quebec, dat zelf werelderfgoed is, bleek er interesse voor het initiatief van de werelderfgoedsteden, met name voor een mogelijke toetreding. Er is met Quebec ook een ambtelijke samenwerking. De minister hoopt nu op een transnationale samenwerking met als doel mee te wegen op het beleid van de UNESCO. De internationale activiteiten worden meegedeeld aan de Vlaamse werelderfgoedsteden, zodat ze ook op dat niveau actief kunnen zijn.

Op basis van de resultaten uit een bevraging van de 27 Vlaamse gemeenten met werelderfgoed, zal de administratie een actieplan opstellen, gericht op een betere samenwerking tussen de betrokken gemeenten. Er komt een actieplan, waarbij prioriteiten worden bepaald en beleid kan worden afgestemd. Het doel is kennis en ervaring te delen en uit te wisselen.

Het overleg ter zake wordt begin 2014 gestart, met de bedoeling een informeel netwerk tot stand te brengen. Dat initiatief wordt erg positief onthaald.

Verdere voorbereiding en opvolging van Werelderfgoed dossiers

De werelderfgoednominaties zijn een ander belangrijk punt. Er wordt verder gewerkt aan de concrete voorbereiding van een aantal potentiële Vlaamse werelderfgoednominaties. Het gaat om de woning Guiette in Antwerpen als onderdeel van een grensoverschrijdend dossier van het oeuvre van de architect Le Corbusier, het Nationaal Park Hoge Kempen en de aangrenzende mijnsites en de Vlaamse en Nederlandse Kolonie van Weldadigheid, waarvoor in 2013 met succes het onderzoek naar de universele waarde en de internationale vergelijkende analyse is afgerond. De minister hoopt in februari 2014 de heer Bussemaker, de Nederlandse minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, te ontmoeten in dat verband. Het meest concrete erfgoed dossier voor nominatie betreft uiteraard het erfgoed van WO I, waarop straks nader wordt ingegaan.

2.4. De Vlaamse overheid schept de noodzakelijke voorwaarden voor de onroerenderfgoedzorg

Minister *Geert Bourgeois* wijst erop dat het derde hoofdstuk van de beleidsbrief over decreet- en regelgeving gaat. Daaronder ressorteert de verdere uitwerking en verbetering van het instrumentarium. Van de tien initiatieven, belicht hij er twee.

Goedkeuring van het Varenderfgoeddecreet en opmaak van een bijhorend uitvoeringsbesluit

De herziening van het decreet van 29 maart 2002 tot bescherming van het varend erfgoed zit in een vergevorderd stadium. Het advies van de Inspectie van Financiën wordt kortelings verwacht en dan gaat het voorontwerp van decreet zo snel mogelijk naar de Vlaamse Regering. Daarna moet nog het advies van de adviesraden en de Raad van State worden gevraagd. De minister hoopt nog in het voorjaar van 2014 rond te zijn met een goedkeuring van het ontwerp van decreet, waarna nog een uitvoeringsbesluit moet volgen.

Meerjarige subsidieovereenkomsten

De minister geeft een overzicht van de meerjarige subsidieovereenkomsten die zullen worden gesloten. Dat instrument wordt zeer goed onthaald en steeds meer aangewend. Het biedt subsidie zekerheid en zet tegelijk ook een rem op budgetontsporingen. Tegelijk verzekert het een snelle aanpak en rechtszekerheid.

In 2014 zou een meerjarige subsidieovereenkomst worden gesloten voor de restauratie van het begijnhof Sint-Elisabeth in Kortrijk, dat erkend is als UNESCO-werelderfgoed. Het is van grote historische waarde en biedt enorme educatieve en toeristische mogelijkheden. Voorts is er een meerjarige overeenkomst gepland voor de restauratie en instandhouding van de mijngebouwen op de site van Waterschei in Genk en voor de herbesteding van het Predikherenklooster in Mechelen.

2.5. De onroerenderfgoedzorg speelt in op de maatschappelijke dynamiek

Hoofdstuk vier gaat over het inspelen op de dynamiek in de samenleving en telt dertien initiatieven, waarvan de minister er twee selecteert voor nadere toelichting.

Uitbouwen van een depotnetwerk in Vlaanderen

Met het oog op het uitbouwen van een depotnetwerk in Vlaanderen is een samenwerking met minister Schauvliege, bevoegd voor het cultureel beleid, op het getouw gezet. De ministers willen gezamenlijk werken aan erkenningsvoorwaarden en criteria, en desgevallend

subsiëeringsmogelijkheden voor depots van roerend en onroerend erfgoed. Synergie is ter zake zeker zinvol, meent de minister. De provincies krijgen hier een opdracht. Er wordt verwacht dat ze een inventaris opmaken van de bestaande depots – stedelijk, provinciaal of andere – en een visie en een plan ontwikkelen waarin wordt opgenomen wat nodig is. Ze brengen tevens de partners samen, de steden, gemeenten en andere verenigingen of overheden. Dat moet de uitbouw van een depotnetwerk faciliteren met als doel een maximale synergie inzake kwaliteitsvolle depotwerking.

Stimuleren van erfgoedzorg in natuurgebieden

De minister wijst op de samenwerkingsovereenkomst tussen het agentschap Onroerend Erfgoed en Natuurpunt. Natuurpunt is gestart met de inventarisatie van het erfgoed binnen de door hen beheerde gebieden. Dat project loopt over een termijn van twee jaar. Het fort Walem in Mechelen en Fort 7 in Wilrijk zijn geselecteerd als pilootprojecten voor de uitwerking van een beheersvisie. Het project voor Wilrijk loopt al.

Tijdens een publieksactiviteit over het behoud van cultuurhistorische erfgoedwaarde in natuurgebieden worden de eerste resultaten van de inventarisatie bekendgemaakt, tegelijk met de resultaten van het onderzoek naar mogelijke partnerschappen voor een efficiënt beheer van het erfgoedpatrimonium van Natuurpunt vzw. In het najaar 2014 zal het pilootproject met betrekking tot het fort Walem in Mechelen starten.

2.6. Herdenking Eerste Wereldoorlog

Wat de herdenking van WO I betreft, verwijst de *minister* naar de uitvoerige toelichting die op 9 oktober 2013 over de voortgang van het project ‘100 jaar Grote Oorlog’ werd gegeven aan de Verenigde Commissies voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme en voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed (*Parl.St.* VI.Parl. 2013-14, nr. 2243/1).

Ten behoeve van de erkenning als werelderfgoed worden alle mogelijke internationale contacten aangegrepen. Het agentschap heeft op 7 november 2013 overleg gepleegd met de experts van Comité national des Biens Français du Patrimoine Mondiale. Een tweede overleg is gepland op 13 december 2013. Zodra er overeenstemming wordt bereikt over de details van de te volgen aanpak, kan zoals vermeld onder initiatief 3, een gemotiveerde selectie gebeuren en kan er een omvattende beheersvisie en -structuur worden opgezet om een definitief dossier te kunnen indienen. Volgens minister Bourgeois groeit het draagvlak in Frankrijk voor dit dossier. President François Hollande heeft op 7 november 2013 naar aanleiding van zijn verklaring rond de herdenking van WO I zijn steun uitgesproken voor het UNESCO-dossier, met een verwijzing naar het internationale karakter. De minister citeert: “Il y a aussi des actes à poser, des reconnaissances à donner. Par exemple, les départements du Nord de la France et les régions belges portent un projet important d’inscription au patrimoine mondial de l’UNESCO des principaux sites funéraires de la guerre de 1914-1918. Cette démarche, que je suivrai avec une grande attention, s’inscrit pleinement dans la volonté d’exprimer l’universalité de ces sites.”.

De ambassadeur van Frankrijk nodigde de minister op 11 november 2013 in Ieper uit voor een gesprek in dat verband. Hij wilde daarmee ook aangeven dat het dossier van het UNESCO-werelderfgoed ook in Frankrijk grote prioriteit geniet.

II. BESPREKING

1. Vragen en opmerkingen van de leden

Tussenkoms van mevrouw Karin Brouwers

Mevrouw *Karin Brouwers* leest in de beleidsbrief dat inzake de Erfgoedkluis in 2014 op basis van de pilootprojecten het investeringskader zal worden getoetst en verder uitgewerkt. De investeringsactiviteiten zouden worden voortgezet en de opname van het patrimonium van de Vlaamse overheid en van Herita in de Erfgoedkluis zou worden geconcretiseerd, in overleg met de betrokken administraties. In eerste instantie gaat het hier om eigendommen van de Vlaamse overheid en Herita. Het lid wil weten of op termijn ook gemeenten en provincies voor grote monumenten en in het kader van publiek-private samenwerking, samen met de PMV, projecten kunnen indienen. Wat moeten ze daar dan precies voor doen? Het kan een middel zijn om monumenten sneller te restaureren en een nieuwe bestemming te geven, meent het lid.

Tussenkoms van de heer Jurgen Vanlerberghe

De heer *Jurgen Vanlerberghe* waardeert de structuur en de leesbaarheid van de beleidsbrief. Als belangrijkste initiatief stipt het lid nummer 21 aan: het uitvoeringsbesluit bij het decreet betreffende het onroerend erfgoed. Er is door het decreet een belangrijke verantwoordelijkheid bij de Vlaamse Regering gelegd door de talrijke delegaties. Het uitvoeringsbesluit moet het sluitstuk worden van het decreetgevende werk dat deze legislatuur is verricht. Daarom moet er nauwlettend worden toegezien op de timing om het besluit nog binnen deze legislatuur rond te krijgen. Hoe ziet de minister dat zelf?

In het kader van het WO I-erfgoed verwijst de spreker naar de erfgoedrichtplannen in de omgeving van Ieper. Ze zouden ingekapseld worden in het AGNAS-proces Ieperboog-Zuid. Het lid stelt dat dit echter geen toonbeeld van snelle administratieve besluitvorming is en vreest zelfs voor het afronden van de procedure. En als ze al wordt afgerond, is het zeer de vraag wat er in het RUP zal staan. Maakt de minister zich in die omstandigheden geen zorgen over de feitelijke toestand op het terrein? Dreigt, door het uitblijven van de afronding van de AGNAS-procedure, de bescherming van het WO I-erfgoed in de Ieperboog niet veeleer een papieren bescherming te blijven?

Het lid is blij met de evoluties inzake het UNESCO-dossier rond het WO I-erfgoed. Hij begrijpt dat op 2015 wordt gemikt voor de indiening van het dossier. Wat is de doorlooptijd van een dergelijk dossier? Mag de erkenning als werelderfgoed nog tijdens de herdenkingsperiode worden verwacht?

De afbakening van de archeologische zones zou zo goed als afgerond zijn. Kan daarbij wat meer duiding worden gegeven? De heer Vanlerberghe had bij de bespreking van het ontwerp van decreet de indruk dat juist de afbakening cruciaal zou zijn om effectief te komen tot een breder draagvlak voor het beleid ter zake.

Er is ook sprake van een mogelijke oprichting van archeologiefondsen. Begin 2014 zou daarover voor de eerste keer gecommuniceerd worden en er zouden informele gesprekken volgen. Het lid dringt aan op een daadkrachtige inbreng van de minister, teneinde mogelijke twijfelaars te overtuigen. Zelf zag zijn fractie liever de verplichte invoering van de archeologiefondsen.

Kan de minister meer informatie geven over de twee proefprojecten inzake parochiekerken?

Wat het optimaliseren van het premiestelsel betreft, begrijpt het lid dat de minister wil proberen de zaken administratief zo eenvoudig mogelijk te houden. Hij refereert aan een praktijkvoorbeeld uit zijn eigen gemeente en waarschuwt voor kafkaïaanse toestanden.

Inzake Monumentenwacht Vlaanderen is volgens de heer Vanlerberghe niet duidelijk wat de minister bedoelt met de geplande analyse van de werking van het systeem van meerjarige kostprijsanalyse (initiatief 12). In de zin net ervoor wordt immers gesteld dat de Monumentenwacht nog volop moet inzetten op het operationaliseren van die kostprijsanalyse. Is het dan de bedoeling om iets dat nog moet worden geoperationaliseerd, al te gaan analyseren?

In het licht van de interne staatshervorming en de bestuursakkoorden heeft de provincie een rol opgenomen met betrekking tot de erfgoeddepots. Over de erfgoeddepots blijkt nogal wat discussie te bestaan, met name over de kostprijs van de gebouwen. Er komt heel wat kijken bij de inrichting van een dergelijk depot, zoals bijvoorbeeld klimaatregeling. Vreest de minister niet dat de provincies, die al niet royaal bediend zijn via het Provinciefonds, de neiging zullen hebben dergelijke duurdere projecten op de lange baan te schuiven? Hoe wil de minister daar desgevallend mee omspringen?

De heer Vanlerberghe mist in de beleidsbrief een paragraaf over de samenwerking met de andere bestuursniveaus. Zo worden de regionale landschappen nu via de provincies gesubsidieerd, maar dat hoeft toch niet te betekenen dat ze geen rol meer te vervullen hebben inzake landschapszorg en landschappelijk erfgoed. Ook de lokale besturen ontbreken in de beleidsbrief en dat vindt het lid merkwaardig gezien de grote nadruk die bij de bespreking van het ontwerp van decreet werd gelegd op de nood aan een maatschappelijk draagvlak voor het beleid. De gemeenten spelen daarin een cruciale rol, ongeacht of ze zich willen laten erkennen als onroerenderfgoedgemeente.

Tussenkomst van mevrouw Mercedes Van Volcem

Mevrouw Mercedes Van Volcem leest in de beleidsbrief dat ten oosten van Grimbergen een Vlaamse ankerplaats zal worden aangeduid. Op welke gronden werd precies die ankerplaats geselecteerd en niet de andere mogelijke locaties in de Vlaamse Rand?

Er worden inzake toekenning van premies voor beheer en restauratie van erfgoed een aantal voorbeelden opgesomd. Welke restauratiedossiers voor de Vlaamse Rand wachten er nog op toekenning van de premie en wat zijn de prognoses voor de toekenningstermijn?

Met betrekking tot het project 100 jaar Groote Oorlog, wil het lid erop wijzen dat de geïntegreerde strategie waaruit dat project is voortgevloeid, al in de vorige legislatuur is opgestart met de inventaris 1914-2014 om het erfgoed van WO I in kaart te brengen. De minister kan zich dit project dus niet zomaar toe-eigenen.

Open Vld herhaalt graag de oproep om werk te maken van de bescherming van de graven van militairen op burgerlijke begraafplaatsen, vooral voor die gevallen waarin er bewust voor werd gekozen om geen officiële zerk aan te vragen. Die graven staan immers onder druk en worden op diverse plaatsen verwijderd. De fractie heeft tevens vragen bij de selectie voor de militaire gedenktekens en is voorstander van een globale bescherming vanwege de historische waarde.

Voor het kerkelijk erfgoed blijft de beleidsbrief volgens de fractie van mevrouw Van Volcem behoorlijk vaag. De reeds gekende gegevens worden verzameld, en daar houdt het ongeveer op. De concrete resultaten blijven beperkt. De coördinatie door een interkerkelijke organisatie maakt dat ideeën over onder meer gebruik van kerkgebouwen voor burgerlijke aangelegenheden stevast worden afgeblokt. Het lid betreurt dat.

De beleidsbrief kondigt ook initiatieven inzake maritiem erfgoed aan, wat haaks staat op het antwoord op schriftelijke vragen dat de Vlaamse overheid ter zake niet bevoegd is. Voor de Doelse Koggen zou volgens de rapporten voor het vervolgtraject de conservatiemethode afhangen van de gekozen ontsluitingsoptie: museaal in gevonden toestand of via replica. Aangezien de conservatiefase is ingezet, zou mogen worden verwacht dat er zicht is op de ontsluiting. Kan de minister daar meer verduidelijking over geven?

Mevrouw Van Volcem heeft ook nog suggesties voor de communicatie over de projecten in de onderzoeksagenda. Er zijn oproepen gelanceerd voor cases en good practices. Wie iets heeft voorgesteld, bleef echter vaak verder ongeïnformeerd. Dergelijke voorstellen verdienen ook opvolging en weerklank, oppert het lid.

Inzake de aangekondigde herbestemming van grote hoevecomplexen, vraagt Open Vld dat dit in overleg met andere beleidsdomeinen zou gebeuren, naar analogie van wat voor kastelen is gebeurd. Dat garandeert een gedragen oplossing.

Over Herita blijft de fractie kritisch. De groots aangekondigde organisatie vulde duidelijk de verwachtingen niet in. Hoeveel leden telt Herita intussen?

De Vlaamse overheid heeft een voorbeeldfunctie inzake de handhaving. Een draagvlak creëren kan echter pas als de overheid het patrimonium zelf ook als goede huisvader beheert. Het lid verwijst hier naar de Gentse Opera en het bedreigde erfgoed in Oostende. De inspectie heeft naar verluidt nog geen initiatief genomen.

De beslissing tot deklassering van het paviljoen van Toyo Ito in Brugge blijft volgens het lid controversieel en een gemiste kans in een werelderfgoedstad. Ze had van de minister een moediger stellingname verwacht, ook al was de publieke opinie het paviljoen van deze toparchitect niet gunstig gezind. Tegelijk wijt ze de uitkomst van dit dossier ook aan het feit dat de stad dat tijdelijk geconcipeerde paviljoen jarenlang verwaarloosde. Mevrouw Van Volcem dringt erop aan dat de minister voor het toekomstige beleid erop toeziet dat voor werelderfgoedsteden ook meer aandacht wordt besteed aan de tijdelijke architectuur en de confrontatie met de hedendaagse architectuur en monumenten en dat daar meer debat aan wordt gewijd. Ze verwijst naar Nederland en meer specifiek Amsterdam, waar rond werelderfgoed het concept 'YouNESCO' werd opgezet, om in een publiek debat te kunnen uitmaken wat projecten aan meerwaarde inhouden voor de stad. Men praat daar met gewone burgers, maar ook met journalisten, mensen die in de stad investeren, winkeliers enzovoort. Op die manier wordt geprobeerd de bevolking ervan te overtuigen dat een gezamenlijk opzet en een gezamenlijk beheer voor eenieder een meerwaarde kan hebben. De door de UNESCO erkende sites zijn volgens het lid een bindende factor. Omgaan met het UNESCO-werelderfgoed blijft een cruciale kwestie. De minister verwees naar de samenwerking met Quebec. Maar was er ook een Vlaamse vertegenwoordiger aanwezig op het congres in Bordeaux en wat heeft dat opgeleverd? Komt er opnieuw een congres over werelderfgoed in Brugge? Het lijkt het lid een gemiste kans als deze contacten zouden stoppen.

Mevrouw Van Volcem heeft ook opmerkingen over de doorlooptijden. In 2008 kreeg de Vlaamse overheid de toestemming om versneld in de plaats te treden van de eigenaars van het kasteel van Heers. Dat dossier blijkt bijna zes jaar later nog altijd niet afgerond.

Het lid heeft voorts ook vernomen dat veel herbestemmingsonderzoeken niet door de diensten van de minister worden gehonoreerd, niet zozeer om juridische redenen, maar omdat de administratie van oordeel is dat de basisplannen al goed zijn. Dat mensen plannen aan de realiteit willen toetsen, wordt daarbij vaak uit het oog verloren. Dat wijst erop dat het budget onder druk staat, meent het lid. Ze vermeldt een voorbeeld uit Vosselaar.

Mevrouw Van Volcem vraagt of de minister een overzicht ter beschikking kan stellen van de restauratiedossiers die ontvankelijk zijn verklaard, maar nog op toekenning van middelen wachten. Het lid vraagt ook een overzicht van het personeelskader van het agentschap.

Over de begroting merkt het lid op dat ze betreurt dat er geen fiscale stimuli zijn ingeschreven voor wie investeert in een monument of bouwkundig erfgoed. De eigenaar die zich geconfronteerd ziet met een beschermingsbesluit, krijgt weliswaar een subsidie, maar tegelijk ook lasten en weinig lusten. Behalve in Brugge is voor de renovatie van bouwkundig erfgoed niet in een subsidie voorzien, noch in andere Vlaamse stimuli. Het lid ziet op dat niveau echter mogelijkheden voor meer fiscale stimuli, via bijvoorbeeld vrijstelling van registratierechten of een verlaagd tarief voor de registratierechten ongeacht het kadastraal inkomen.

De heer *Bart Martens*, voorzitter, merkt op dat heel wat vragen van mevrouw Van Volcem meer geschikt zijn voor een schriftelijke antwoord. Hij stelt dan ook voor dat de antwoorden die de minister nu niet kan geven, als bijlage bij het verslag worden gevoegd.

Tussenkomst van de heer Johan Sauwens

De heer *Johan Sauwens* vraagt meer zicht op de timing. Volgens de beleidsbrief zou de minister het uitvoeringsbesluit bij het Onroerenderfgoeddecreet in 2014 aan de Vlaamse Regering voorleggen ter definitieve goedkeuring. Vooraf worden de bij de SARO en de KCML ingewonnen adviezen verwerkt. Na een tweede principiële goedkeuring in de eerste helft van 2014 kan dan het advies van de Raad van State gevraagd worden. Na ontvangst en verwerking daarvan is een derde agendering gepland en een definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering met als sluitstuk de publicatie in het Staatsblad. Het lid heeft twijfels over de haalbaarheid van deze operatie binnen de lopende legislatuur, al dringt hij er wel op aan.

Kwaliteit is belangrijk. Het uitvoeringsbesluit heeft potentieel om een belangrijk document te worden, vooral omwille van de leesbaarheid en gebruiksvriendelijkheid. Door zich te beperken tot één besluit, in plaats van tientallen besluiten, vergroot de leesbaarheid en de gebruikswaarde.

De minister is ook bevoegd voor de binnenlandse aangelegenheden en heeft zo een directe lijn met de gemeenten, wat hem in staat stelt ook de problematiek van de planlastvermindering echt aan te pakken. De intergemeentelijke samenwerkingsverbanden kunnen volgens het lid een slagkrachtig instrument zijn om gemeenten die dat niet op eigen kracht aankunnen, mee een kwalitatieve erfgoedzorg te laten waarmaken. De intentie om te evolveren naar meerjarige erkenningen, krijgt van de heer Sauwens absolute steun.

Het uitvoeringsbesluit biedt ook de gelegenheid om grondig in allerhande beheersplannen te wieden. Veel van de beschermde landschappen liggen in natuurgebied. Natuur en landschapszorg gaan nu al vaak hand in hand en derhalve lijkt het zinvol de versnipperde sectorale beheersmaatregelen te bundelen. Dat kan bovendien gebeuren zonder in te boeten op de vooropgestelde doelstellingen. Het lid vraagt daarom aan de minister om door te gaan op de weg die is ingeslagen bij de totstandkoming van het decreet.

Eerder al uitte de heer Sauwens de bekommernis dat de uitvoering van het Onroerenderfgoeddecreet niet gerealiseerd zou kunnen worden met het bestaande personeelsbestand. De minister meent blijkbaar van wel. Het lijkt toch nodig dat de diensten enigszins worden versterkt om de brede taakstelling aan te kunnen. Als de lat zo hoog wordt gelegd, moet er ook voor worden gezorgd dat het doel kan worden bereikt. Het lid is het ermee eens dat beschermde monumenten die staan te verkommeren vaak ergernis veroorzaken bij de inwoners van steden. Dat is soms ook mee toe te schrijven aan de at-

titude van ambtenaren en de instelling om oplossingsgericht te denken. Het lid dringt er dan ook op aan dat er bij de reorganisatie van de administratie ook voor wordt gezorgd dat een oplossingsgerichte en constructieve aanpak mogelijk is.

Het aantal beschermingen ligt bijzonder laag. Onder de vorige Vlaamse minister van Onroerend Erfgoed waren het er de laatste jaren respectievelijk 520, 211 en 357. Nu is dat echter veel minder. Zit daar een strategie achter? Wat is de verklaring voor die lage aantallen? Voor de periode van 1 oktober 2012 tot 30 september 2013 is het aantal definitieve beschermingen teruggevallen op 140, de voorlopige beschermingen op 112.

De minister pleit in de beleidsbrief voor een nieuw toekomsttraject voor de Open Monumentendag. Het lid vreest dat dit concept hetzelfde lot te wachten staat als De Gordel. Wat zijn de plannen? Er is sprake van inbedding in het project rond de Groote Oorlog. Er moet over worden gewaakt dat er geen overdaad komt, al is de idee om de ervaring van die grote gebeurtenis mee te nemen tot in de kleinste dorpen van Vlaanderen wel te verdedigen.

Met initiatief 21 maakt de minister volgens het lid de inwerkingtreding van het hele hoofdstuk 5 Archeologie van het nieuwe decreet afhankelijk van de aanduiding van de archeologische zones. Dat is te begrijpen wat de oppervlaktenormen betreft. Maar wat weerhoudt de minister ervan om de bepalingen over het archeologisch onderzoek al van bij het begin in werking te laten treden? Wat is trouwens de stand van zaken van de afbakening van de archeologische zones? Wat is de timing, hoe verloopt de aanduiding en over welke oppervlakte gaat het?

Initiatief 41 is gericht op het verbeteren van de energieprestaties. De research ter zake loopt al geruime tijd. Wat is de stand van zaken? Is de minister klaar om de tips, suggesties en hulpmiddelen die het onderzoek heeft opgeleverd, eindelijk aan de betrokken sector over te maken? De monumentensector heeft vooralsnog inzake duurzaam bouwen geen al te beste reputatie en het lijkt dan ook hoog tijd voor implementatie van de resultaten van het onderzoek.

De heer Sauwens heeft tot slot nog enkele opmerkingen over de begroting. Het afschaffen van de koppelsubsidies vindt zijn fractie een goede zaak. Voor een nieuwe informatica-applicatie in het kader van het decreet wordt 1,8 miljoen euro uitgetrokken. Ook dat is een goede beslissing, maar enige versnelling inzake de ontwikkeling van de databank Beschermingen lijkt toch wenselijk. Het lid wijst in dit verband op de commentaren van onder meer de notarissen, die in deze toch juridische verplichtingen hebben.

De mogelijkheid om projectsubsidie te ontvangen voor UNESCO-werelderfgoedkandidaten noemt het lid een goede en sympathieke ingreep. Dat de minister een rechtsgrond creëert om Natuurpunt te subsidiëren, wordt eveneens positief onthaald. Het is in dat verband wel belangrijk ervoor te zorgen dat de erfgoedtaken die ze in de samenwerking opnemen ook kunnen worden waargemaakt.

De heer Sauwens wil besluiten met een zeer positieve opmerking. De minister heeft ook nog eens 10 miljoen euro extra VaK vrijgemaakt voor de premies. CD&V zal graag meewerken aan de besprekingen rond het uitvoeringsbesluit en zal de begroting en de beleidsbrief goedkeuren.

Tussenkoms van de heer Wilfried Vandaele

De heer *Wilfried Vandaele* vindt het een beetje vreemd dat mevrouw Van Volcem, in verband met het paviljoen van Toyo Ito, kritiek uit op beslissingen van een college waarvan ze zelf deel uitmaakte. Maar het lid is het wel met haar eens over de nood aan financiële

en/of fiscale stimuli voor onroerenderfgoedzorg. Indien er budgettaire ruimte komt, moet er op dat vlak zeker iets gebeuren.

Het lid overloopt enkele realisaties in deze regeerperiode. Hij beperkt zich tot de vijf volgens zijn fractie belangrijkste realisaties. Dat het Onroerenderfgoeddecreet op papier is gezet en werd goedgekeurd, is een belangrijke verwezenlijking. Het lid rekent erop dat de minister het uitvoeringsbesluit binnen de beoogde timing kan leveren. Het nieuwe decreet implementeert ook het Verdrag van Malta, waardoor Vlaanderen eindelijk aan zijn internationale verplichtingen inzake archeologie kan voldoen. Zodra het uitvoeringsbesluit rond is, zal er uiteraard een grondige communicatie moeten komen ten aanzien van de sector zelf, de lokale besturen en andere betrokkenen.

De oprichting van de Erfgoedkuis en de goedkeuring door de Vlaamse Regering van het ondernemingsplan van de nv Vlaamse Erfgoedkuis zijn eveneens een prestatie. Er wordt een budget van 15 miljoen euro in ondergebracht, 10 miljoen in 2013 en 5 miljoen in 2014. Het geld moet dienen voor alternatieve financieringen voor restauratie van waardevolle gebouwen en herbestemmingen. Het patrimonium dat Herita beheert, wordt aan de Erfgoedkuis overgedragen.

De fusie van de erfgoedverenigingen Erfgoed Vlaanderen, Forum voor Erfgoedverenigingen en het coördinatiecentrum Open Monumentendag, moet voor het erfgoeddomein meer slagkracht garanderen. De fusie moet een meerwaarde realiseren en toelaten dat het domein bijdraagt aan de verbreding en versterking van het draagvlak voor het beleid en de zorg inzake onroerend erfgoed. De eenmaking van de administratie in de vorm van de oprichting van het agentschap Onroerend Erfgoed is een andere belangrijke stap. De nieuwe dienst ontstond in 2011 uit de fusie van het VIOE en de afdeling Erfgoed van het intussen verdwenen Agentschap Ruimte en Erfgoed.

Het project 100 jaar Grote Oorlog is van uitzonderlijk groot belang. Het vele werk dat erin is gestopt, werpt nu al vruchten af. Zo heeft de gids Lonely Planet ons land alvast in de top tien gezet van bestemmingen die reizigers in 2014 moeten bezoeken. Die gids verwacht tot 2018 een grote toestroom van bezoekers. De heer Vandaele hoopt dat het project de ‘Nooit meer oorlog’-gedachte op een positieve manier kan combineren met het op de kaart zetten van Vlaanderen.

Uit de zeer gedetailleerde toelichting bij de begroting Onroerend Erfgoed kan een parlements lid zeer veel informatie distilleren. Zo wordt er in 2014 in 30.000 euro nieuwe projectsubsidies voorzien voor het voorbereidingstraject van de Zoo van Antwerpen als UNESCO-werelderfgoed en evenveel voor een intergewestelijk voorbereidingstraject voor de erkenning van het Zoniënwoud. De heer Vandaele wijst op de resolutie die het Vlaams Parlement over de erkenning van het Zoniënwoud heeft aangenomen op 22 juni 2011 (*Parl. St. VI. Parl. 2010-11, nr. 1098/3*).

Een bedrag van 2 miljoen euro wordt uitgetrokken voor een nieuwe informatica-applicatie voor de digitalisering van procedures, koppeling aan externe databronnen en gegevensdeling met andere besturen. Wordt dat bedrag over de vermelde twee jaar gespreid of gaat het om tweemaal 2 miljoen euro? Hoe komt de minister tot dat bedrag? Betreft het een raming of is er al een aanbesteding gebeurd en zijn er offertes ingediend?

Tot slot is er nog de 2,8 miljoen euro die naar de provincies verschuift, met 890.000 euro voor de monumentenwachtverenigingen en 1,9 miljoen euro voor de werking van de regionale landschappen. De heer Vandaele en zijn fractie hechten veel belang aan het instrument van de regionale landschappen en dit is dan ook een positieve evolutie.

2. Antwoord van de minister

Minister *Geert Bourgeois* meldt dat hij de meer gedetailleerde informatie, voornamelijk voor wat de vragen van mevrouw Van Volcem betreft, zal laten bezorgen om aan het verslag toe te voegen.

Uitgavenbegroting 2014

De minister is het ermee eens dat fiscale stimuli mogelijk zijn. Beleidsmatig wordt er naar zijn mening beter gewacht op de overdracht van alle onroerendgoedfiscaliteit in uitvoering van het Vlinderakkoord, om dan de fiscaliteit inzake onroerend goed in zijn totaliteit aan te pakken. Een en ander houdt ook verband met subsidiëring en er moet nader worden onderzocht of het een ‘en-verhaal’ dan wel een ‘of-verhaal’ wordt.

De projectsubsidies voor de voorbereiding van de erkenning als werelderfgoed in de begroting zijn inderdaad een goede zaak.

De regionale landschappen worden beleidsmatig zeker niet losgelaten, zegt de minister. Hij is er zeker van dat nog meer synergie tussen Natuur en Erfgoed mogelijk is en de regionale landschappen zijn daar één voorbeeld van.

Herdenking Eerste Wereldoorlog

In het kader van het WO I-erfgoed zijn de erfgoedrichtplannen nodig voor de erkenning als UNESCO-werelderfgoed. Een RUP is echter niet nodig om in aanmerking te komen. Eigenlijk zijn alle beschermingen zo goed als afgerond. Het dossier, ook inzake de grensoverschrijdende samenwerking, is al geruime tijd klaar. De minister weerlegt ten stelligste dat hij de verdienste van zijn voorgangers miskent en vermeldt terloops dat ook de heer Sauwens ter zake heel wat baanbrekend werk heeft verricht. Als het lukt om de indiening in 2015 te doen, kan de erkenning rond zijn in 2017 en ten laatste in 2018.

Het verbond VOS-Vlaamse Vredesvereniging heeft een dossier ingediend rond de inventarisering van alle heldenzerkjes. Daar is een toelage voor toegekend. Het zou goed zijn als een andere vereniging ook de oorlogsgraven die zich op burgerlijke begraafplaatsen bevinden, zou inventariseren. De administratie heeft daar immers niet de middelen voor.

Naar een geïntegreerde beschermingsstrategie voor Onroerend Erfgoed

Een eerste afbakening van de archeologische zones zal klaar zijn tegen de inwerkingtreding van het uitvoeringsbesluit. Meer technische details kunnen bij het agentschap Onroerend Erfgoed verkregen worden. Over de afbakening van de archeologische zones bezorgt de minister nog een stand van zaken (zie de bijlage op de [dossierpagina](#) op [www.vlaams-parlement.be](#)).

De twee pilootprojecten inzake de kerkfabrieken, in Gent en de Westhoek, zitten op schema. In Gent alleen gaat het om 46 kerken. Een studiebureau stelt beoordelingscriteria op die moeten leiden tot een uniforme aanpak. In de Westhoek gaat het om achttien gemeenten maar ook 118 kerken. De WVI is aangesteld als studiebureau/moderator die de zaak begeleidt. De minister laat meer informatie over de stand van zaken van deze projecten als bijlage toevoegen aan het verslag. De problemen rond de zakelijke rechten zijn een kluwen. Dat heeft te maken met de pre- en post-Napoleonperiode, de confiscatie van kerkelijke goederen door Napoleon dus. Veel eigendommen zijn na de Franse Revolutie naar de gemeenten overgegaan. Daarna was er vaak een ambigue situatie en gingen eigendommen dikwijls weer over naar de kerkfabriek. De minister kan niet interveniëren wat het eigendomsstatuut van kerken betreft.

De minister begrijpt de onduidelijkheid rond de Monumentenwacht en de kostprijsanalyse waaraan de heer Vanlerberghe refereert niet. Tussen de twee vermelde zinnen is er volgens de minister geen tegenspraak.

Inzake de erfgoeddepots is het zeker niet de bedoeling alles op de lange baan te laten schuiven. De minister is ervan overtuigd dat er kortelings een doorbraak zal zijn in dit dossier. Zoals al vermeld, worden samen met het beleidsveld Cultuur criteria uitgewerkt. Intussen wordt van de provincies gevraagd om samen met alle stakeholders een inventaris op te maken en een visie uit te tekenen. Daarna moet worden bekeken hoe die visie kan worden waargemaakt.

Dat de samenwerking met de andere bestuursniveaus niet wordt vermeld in de beleidsbrief betekent zeker niet dat er geen aandacht aan wordt besteed. Behalve een echte prioriteit vormen de partnerschappen met de lokale besturen immers ook een pijler van het Onroerenderfgoeddecreet. Er zijn in de beleidsbrief wel directe aanwijzingen van het belang dat aan bijvoorbeeld de partnerschappen wordt gehecht, maar een concrete vermelding had niet misstaan, erkent de minister.

Onroerend Erfgoed volgt Ruimtelijke Ordening waar het gaat om de aanduiding van ankerplaatsen. Dat past in de optimale afstemming die bij decreet werd geregeld.

Wat de restauratiedossiers in de Vlaamse Rand aangaat, zouden er in principe geen wachtlijsten mogen zijn. De Vlaamse Rand is een prioriteit in het toekenningsbeleid en de minister gaat ervan uit dat alle budgetten toegekend zijn, behalve misschien voor nieuwe dossiers.

De minister zal de wachtlijst van restauratiedossiers aan de commissie laten bezorgen. Het Excelbestand kan als bijlage worden geraadpleegd op de [dossierpagina](#) van dit stuk.

Voor de Doelse Koggen loopt nog tot midden 2014 een onderzoek met het oog op conservatie.

De eerste versie van de onderzoeksagenda is in eigen huis, met de administratie, opgesteld en is raadpleegbaar op de website. Voor een tweede versie zal met de sector worden gewerkt om een bijkomende dimensie toe te voegen.

Het onderzoek inzake de grote hoevegebouwen is online raadpleegbaar. Dat toont ook aan dat de interne en de externe agenda op elkaar zijn afgestemd.

Het ministerieel besluit rond het paviljoen van Toyo Ito is zeer sterk gemotiveerd, stelt minister Bourgeois. De constructie was integraal aan vervanging toe, met nieuwe materialen, en restauratie was onmogelijk. Het oorspronkelijke, tijdelijke en als vergankelijk bedoelde concept zou dan verloren zijn gegaan. Het was zelfs onmogelijk de elementaire principes van erfgoedzorg toe te passen. In die omstandigheden heeft de minister zijn verantwoordelijkheid opgenomen.

Aan de bijeenkomst van werelderfgoedorganisaties in Bordeaux heeft het agentschap Onroerend Erfgoed niet geparticipeerd, maar er mag worden aangenomen dat de Vlaamse werelderfgoedsteden zich wel verder engageren in internationale relaties. Zoals al vermeld, heeft de minister ook in Quebec promotie voor dat netwerk van werelderfgoedsteden gemaakt.

Over de problemen inzake het kasteel van Heers, een inspectiedossier, kan de minister niet onmiddellijk een stand van zaken geven. De Inspectie RWO functioneert, zoals bekend, als een autonome dienst.

Met betrekking tot de opmerking van de heer Sauwens over het lage aantal beschermingen, toont de minister met cijfermateriaal aan dat er een ruime variatie zit in de cijfers. Er is geen sprake van een dalende curve, het aantal beschermingen varieert wel van jaar tot jaar. In 2009 waren er 333 beschermingen van monumenten, in 2010 waren er 248, in 2011 127, in 2012 171. In 2013 werden tot begin november 124 monumenten beschermd. Er wordt bovendien sterk ingezet op de kwaliteit van de dossiers. De administratie maakt veel werk van de beheersdoelstellingen en dat behelst meer dan alleen het beschermingsbesluit zelf.

De nieuwe Beschermingsdatabank mag verwacht worden in de loop van 2016.

Meerdere partners zorgen voor onroerend erfgoed

De vzw Herita telt intussen 2400 leden, gezinsleden wel te verstaan en niet langer individuele leden. De nieuwe directeur, mevrouw Kristl Strubbe, zet vooral in op de ondersteuning van het middenveld. De opstart was wat moeilijk, met het vertrek van de eerste directeur in volle opstartperiode. De nieuwe organisatie heeft uiteraard wat tijd nodig, maar de minister hoopt met de tweede resultaatverbintenis stappen vooruit te zetten. Hij onderstreept dat de overheid ter zake geen dirigerende rol heeft, maar een louter subsidiërende.

De minister deelt de bezorgdheid van de heer Sauwens om de Open Monumentendag en laat weten dat er een studie besteld is om na te gaan hoe de publiekswerking nog kan worden aangescherpt. Het is zeker niet de bedoeling een dergelijk evenement met telkens een kleine 500.000 bezoekers af te bouwen. Open Monumentendag blijft en zal worden versterkt.

De Vlaamse overheid schept de noodzakelijke voorwaarden voor de onroerenderfgoedzorg

Mevrouw Brouwers informeerde naar de Erfgoedkuis en de mogelijkheid voor gemeenten en provincies om ook projecten in te dienen. Die opportuniteit zal zich volgens de minister aandienen, zij het dat er dossier per dossier wordt geoordeeld. Het is een opdracht voor de PMV en het doel is een bestemming te kunnen geven aan de gebouwen. Dat impliceert een onderzoek naar de ontwikkelingsmogelijkheden. Een eerste dossier waarmee ervaring wordt opgebouwd, is dat van de Handelsbeurs, al jaren een zorgenkind. De PMV moet bepalen welke samenwerkingsvormen ter zake mogelijk zijn: kapitaalsinput, lening enzovoort.

De minister benadrukt dat voor het eerste uitvoeringsbesluit van het Onroerenderfgoed-decreet alle afspraken zullen worden nagekomen. Momenteel zit de uitwerking op schema. Zoals al gemeld, is het de bedoeling om voor het paasreces rond te zijn. Het tweede uitvoeringsbesluit, over het archeologieluik, gaat in een volgende fase in uitvoering.

Wat de beheersplannen betreft, lijkt het de minister aangewezen om tot één plan te komen. Er wordt in elk geval nu al naar synergie toegewerkt met één advisering. Inzake Natuur en Erfgoed is een nauwere samenwerking ook volgens de minister onontbeerlijk, vandaar de pilootprojecten die lopen bij Natuurpunt.

Een uitbreiding van de personeelsbezetting van het agentschap Onroerend Erfgoed staat niet op het programma en is zelfs niet mogelijk, stelt de minister duidelijk. Er zijn synergiën gerealiseerd en er wordt ingezet op efficiëntie met onder meer het ICT-proces, dat moet toelaten het personeel efficiënter in te zetten. Een aanbesteding is niet nodig in dat verband. De externe ondersteuner is HP-Belgacom. De administrateur-generaal werkt modulair en gaat na welke zaken intern door eigen mensen kunnen gebeuren. Het budget van 2 miljoen euro moet het mogelijk maken de omvorming te realiseren op twee jaar tijd.

De minister laat een overzicht van het personeel van het agentschap Onroerend Erfgoed aan het verslag toevoegen.

De minister erkent dat de heer Sauwens een punt heeft wanneer hij pleit voor een oplossingsgerichte houding van de administratie, maar stipt aan dat er een cultuuromslag aan de gang is. De pijnpunten zijn gekend: te weinig meedenken en meewerken aan oplossingen. Het gaat niet op om alles te willen herbestemmen en modern in te vullen en tegelijkertijd alles te blokkeren op het vlak van energiezuinigheid, nieuwe materialen, toegankelijkheid, liften, isolerend glas enzovoort. Mogelijk zijn er nog een paar buitendiensten die niet helemaal op hetzelfde spoor zitten, maar de cultuuromslag in het agentschap is in grote mate geslaagd. De minister vraagt ook stevast om concrete probleemdoossiers te signaleren. Klachten worden onderzocht, maar soms blijken die ook onterecht.

Er is een communicatieplan in opmaak: in eerste instantie bedoeld voor de primaire belanghebbenden bij het Onroerenderfgoeddecreet, de gemeenten. Het agentschap is ook steeds tot dialoog bereid, verzekert de minister.

De onroerenderfgoedzorg speelt in op de maatschappelijke dynamiek

Minister Bourgeois zegt dat kerken, zolang ze niet gedesaffecteerd zijn, bestemd zijn voor erediensten. Na een intensieve samenwerking met de kerkelijke overheid, die wel openstaat voor een andere aanwending, is al een zeer grote stap gezet. In een eerste fase worden voor ongeveer tien percent van de bijna 1800 kerken in Vlaanderen plannen gemaakt voor herbestemming en/of nevenbestemming voor andere activiteiten. De cijfers zijn nog absoluut niet volledig. Openstellen voor burgerlijke aangelegenheden zou een omkering betekenen van de basisprincipes sinds het Concordaat en de vroegere decreten en dat is vooralsnog niet aan de orde.

Wat Vosselaar betreft, waarnaar mevrouw Van Volcem verwees, is er een premie toegekend voor onderzoek voor de herbestemming van de kerk Sint-Jozef-Arbeider.

De intergemeentelijke samenwerkingsverbanden worden al meerjarig gemaakt, vermeldt de minister. Alleen bij een negatieve beoordeling en niet-naleving kan er een einde aan worden gesteld.

Met betrekking tot energiemaatregelen, is naar aanleiding van de resultaten van het onderzoek 'Energiezuinige maatregelen in monumenten met woonfunctie' een handleiding uitgewerkt over energiezuinig leven in woningen met erfgoedwaarde. Die handleiding is online raadpleegbaar. Het onderzoekswerk is af, maar het agentschap moet uiteraard altijd nieuwe technieken en toepassingen blijven opvolgen.

III. INDICATIEVE STEMMING

Het aan de commissie toegewezen deel Onroerend Erfgoed van de begroting 2014 wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 1.

Bart MARTENS,
voorzitter

Gwenny DE VROE
Valerie TAELEMAN
Wilfried VANDAELE,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AGNAS	afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur
AGIO _n	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs
ANB	Agentschap voor Natuur en Bos
APCF	Asia Pacific Carbon Fund
BBL	Bond Beter Leefmilieu
BRV	Beleidsplan Ruimte Vlaanderen
Cel VIP	Cel Vlaamse en strategische Investeringsprojecten
CIW	Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid
CNG	compressed natural gas
ESR	Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen
ETS	emissions trading scheme
GRUP	gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan
GSVC	Gewestelijke Stedenbouwkundige Vergunningscommissie
ICT	informatie- en communicatietechnologie
IHD	instandhoudingsdoelstelling
INBO	Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek
IPCC	Intergovernmental Panel on Climate Change
IPO	Interbestuurlijk Plattelandsoverleg
ISVAG	Intercommunale voor Slib- en Vuilverwijdering van Antwerpse Gemeenten
KCML	Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen
kmo	kleine of middelgrote onderneming
LEZ	lage-emissiezones
LNE	Leefmilieu, Natuur en Energie (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)
MAP	Mestactieplan
MCCF	Multilateral Carbon Credit Fund
MER	milieueffectrapportage, milieueffectrapport
Minaraad	Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen
NEC	national emission ceiling
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
OVAM	Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij
Plan C	Vlaams transitienetwerk Duurzaam materialenbeheer
PDPO	Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling
PMV	ParticipatieMaatschappij Vlaanderen
PRUP	provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan
RIE	richtlijn Industriële Emissies
RSV	Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen
RUP	ruimtelijk uitvoeringsplan
RWO	Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed
SARO	Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed
SBP	soortenbeschermingsplan of soortenbeschermingsprogramma
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
STeRio	interdisciplinaire overleggroep over Stilte en Rust
SuMMA	Steunpunt Duurzaam Materialenbeheer
T.OP	Territoriaal Ontwikkelingsprogramma
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
VaK	vastleggingskrediet
VeK	vereffeningskrediet
ViA	Vlaanderen in Actie
VCRO	Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening
VILT	Vlaams Infocentrum Land- en Tuinbouw
VIOE	Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
VLABEL	Vlaamse Belastingdienst

VLAREL	Vlaams reglement inzake erkenningen met betrekking tot leefmilieu
VLAREM	Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning
VLM	Vlaamse Landmaatschappij
VMM	Vlaamse Milieumaatschappij
VOS	Vlaamse Vredesvereniging (ontstaan als Vlaamse Oud-strijders)
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
vzw	vereniging zonder winstoogmerk
WO I	Eerste Wereldoorlog
WVI	West-Vlaamse Intercommunale voor Economische Expansie, Huisvestingsbeleid en Technische Bijstand

BIJLAGE 1:

Aanvullende informatie over de stand van zaken
van de twee pilootprojecten ‘parochiekerken’ in Gent en in de Westhoek

Bijlage 1: Aanvullende informatie over de stand van zaken van de twee pilootprojecten ‘parochiekerken’ in Gent en in de Westhoek

Pilootproject kerken Gent: Stad Gent, betreft 46 parochiekerken.

De finaliteit van het pilootproject bestaat erin om te komen tot een beleidsvisie die gedragen wordt door alle betrokken partners: Stad Gent, Bisdom Gent en de centrale kerkbesturen van Gent. De volgende stappen worden voorzien om dit doel te bereiken:

- Fase 1: Samenbrengen van de bestaande inventarissen tot één geheel: de hogervermelde inventarissen van de verschillende stedelijke diensten, van het Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur (CRKC) en van de kerkelijke overheid worden verzameld en tot één geheel gesynthetiseerd;
- Fase 2: opstellen van een beoordelingsinstrument:
Dit houdt in dat er aan de hand van relevante literatuur, good practices en gesprekken met deskundigen, criteria o.a. het historisch/cultureel aspect, het parochiaal aspect, het bouw-fysisch aspect, het sociaal en economisch aspect worden bepaald met een daarbij horende wegingsfactor en waardebeoordeling.
- Fase 3: toepassen van het beoordelingsinstrument op de parochiekerken van Gent:
Elk van de parochiekerken van Gent wordt getoetst aan het beoordelingsinstrument. Hiertoe wordt een matrix opgesteld met enerzijds de parochiekerken en anderzijds de verschillende criteria en hun beoordeling.

Op basis van dit instrument is het mogelijk de toekomstige bestemming van het kerkgebouw te plaatsen in een bredere context, nl. de duurzame ontwikkeling van het kerkgebouw te koppelen aan een toekomstgerichte positionering van het kerkgebouw in de wijk.

- Fase 4: het bundelen van de inventaris en beoordeling van de verschillende parochiekerken tot een beleidsvisie. Deze beleidsvisie vormt de basis voor overleg tussen stedelijke en kerkelijke overheden over het toekomstig gebruik van de parochiekerken. Aan de hand van de resultaten van dat overleg, worden eventuele aanpassingen in de meerjarenplannen van de kerkfabrieken doorgevoerd, met het oog op investeringen in functie van het voorziene gebruik van de parochiekerken.

De studie is toegewezen aan een extern studiebureau op 17 september 2013 die alle beschikbare info verzamelt en een beoordelingskader zal opstellen met verschillende criteria en wegingsfactoren. Dit beoordelingskader zal dan worden toegepast op de parochiekerken in Gent. Er hadden sindsdien al enkele vergaderingen plaats over aanpak, wijze van ontsluiting van de informatie, bespreking van de tussentijdse resultaten enzovoort. Het project wordt ook opgevolgd door het Agentschap Onroerend Erfgoed en het CRKC.

Pilootproject kerken Westhoek : 18 gemeenten in de Westhoek, betreft 118 parochiekerken. De opmaak van de inventaris van de parochiekerken op het grondgebied van alle gemeenten van de Westhoek zit in de eindfase. In bijna alle 18 Westhoekgemeenten was er via een onafhankelijke gespreksmoderator die door de WVI werd ingehuurd (met een gestandaardiseerde presentatie over de uitdagingen op dit vlak) een overleg tussen gemeente en kerkbestuur. Momenteel begeleidt WVI de gemeenten op basis van deze inventaris voor de opmaak van een gemeenteraadsbesluit rond de toekomst van parochiekerken. Er lopen gesprekken over mogelijke nevenbestemmingen van bepaalde kerken. Men is van oordeel dat de gestructureerde aanpak via moderatoren een meerwaarde bood en WVI wil met de moderatoren hier voor verdere begeleiding zorgen.

BIJLAGE 2:

Overzicht van het personeel van het agentschap Onroerend Erfgoed op 31/10/2013

Bijlage 2: overzicht van het personeel van het agentschap Onroerend Erfgoed op 31/10/2013

Aantal werknemers	
A3	1
A2	14
A1	185
B2	6
B1	21
C2	2
C1	44
D2	4
D1	36
TOTAAL	313